

Transcriptie van gedeelten van de historische aantekeningen van Simon Eikelenberg, deel J, verzameld in de jaren 1700-1738.

RAA, Collectie Aanwinsten, inv.nr. 13.

uit de Landvesten van Enchiusen
Quintantje van Jan Dalewij
Engels koopman
1482 den 30 December

2026
539.

Die van Alcaer, Hoorn, Enchiusen in Hol-
land, ende Dronwershaven in Zeeland,
zeker roofschepen uytgerust hebbende, zoo
wierd by den Capiteinen ende Rijstereu der
Zelve niet tegenstaandt men in vrede en
verbond met Engeland was, gnommen en
opgebragt zeker schip genaamt de Marie
van Hampton, kooplieden van Conden toe-
behoorende. Dit schip en de goederen van
t Zelve wierd by de gnaemde Steden gedeelt,
en daer overvoor den Stedehouder en Raden
inden Raad van Holland geroepen, daar
men hen by vormis beslaft schip en goet weder
te geven en de kosten van t geding t be-

4 door de
Eigenaars.
¶ In de Schadenen
oncoffen ter zake
van t Zelve gelede,

Inleiding

Simon Eikelenberg (1663-1738) was een Alkmaarse geschiedschrijver. Hij is vooral bekend geworden door zijn boek *Alkmaar en zyne geschiedenissen*, waarin hij de vroegste geschiedenis van Alkmaar behandelde tot ongeveer het jaar 1400. Het boek verscheen in 1739, een jaar na het overlijden van Eikelenberg. Op basis van aantekeningen verzameld door Eikelenberg gaf Gijsbert Boomkamp in 1747 het boek *Alkmaar en deszelfs geschiedenissen* (...) uit. Lang niet alle door Eikelenberg verzamelde gegevens zijn in dit boek verwerkt. Een deel van de historische aantekeningen van Eikelenberg is samen met tal van andere manuscripten van zijn hand bewaard gebleven en bevindt zich vandaag de dag in het Regionaal Archief. De verzameling aantekeningen bestond oorspronkelijk uit vele delen, die elk een mengeling vormden van aantekeningen en verzamelde originele stukken. Eikelenberg had zijn verzameling voorzien van een doorlopende bladzijdennummering. In de loop der jaren werden er nieuwe documenten en aantekeningen aan de verzameling toegevoegd. Die werden niet altijd achteraan geplaatst, maar ook wel tussengevoegd in de bestaande nummering, die daardoor opschoof. Dat verklaart dat er vaak twee nummeringen aanwezig zijn. Archivarissen hebben in de loop der jaren de originele archivalia uit de verzameling van Eikelenberg weer ingevoegd in de archieven waar ze oorspronkelijk uit afkomstig waren. Van de aantekeningen zijn nu slechts 3 originele delen overgebleven. Wel zijn veel aantekeningen in kopie bewaard gebleven in een collectie van de Oudorpse notaris Jan Croll, vervaardigd in de jaren 1747-1756, nu aanwezig in het Regionaal Archief.

De waarde van Eikelenbergs historische aantekeningen ligt in het feit, dat hij vaak archiefstukken heeft geraadpleegd die later verloren zijn gegaan. Door de transcriptiegroep zijn in het algemeen alleen aantekeningen getranscribeerd die Eikelenberg optekende aan de hand van inmiddels verloren gegane archiefstukken. Soms zijn ook van bewaard gebleven bronnen de aantekeningen getranscribeerd, omdat Eikelenberg niet alleen bronnen overnam, maar ook interpreteerde. Zie hieronder een lijst van de getranscribeerde bron-aantekeningen. Eikelenberg vermeldde veelal bovenaan iedere blz. zijn bron. Op de linkerbladzijde staat het begin van de bronnotitie en op de rechterbladzijde vaak de rest van de omschrijving. Deze bronomschrijvingen zijn in de transcriptie cursief gemaakt.

Waar in onderstaande transcriptie een ellipsis (...) staat, betreft het een stippellijn – die overigens meer dan 3 punten kan bevatten – die Eikelenberg zélf in zijn manuscript heeft geplaatst. Het betreft dus niet teksten die voor de transcribeur onleesbaar zijn.

Op sommige bladzijden schrijft Eikelenberg volgens de conventie van die tijd rechtsonderaan het eerste woord van het volgende bladzijde. Deze ‘opmaten’ worden in deze transcriptie niet meegenomen.

Lijst van de de bronaantekeningen in voorliggend deel J die getranscribeerd zijn, met verwijzing naar de paginanummers van de transcriptie:

Handvesten van Enkhuizen over een klacht van een Engelse koopman uit de 15de-eeuw en over de Kaas- en Broodopstand (blz. 4-7)

Notulen door Pieter Schagen van vergaderingen van de Gecommitteerde Raden van West-Friesland naar aanleiding van de aanval van Engeland en Frankrijk op de Republiek (blz. 7-18)

Aantekeningen Jacob Rippertsz. Te Hoorn over prijzen in de zestiende eeuw (blz. 18, 19)

Aantekeningen uit een ‘tafelboekje’ over de vervolging van de Remonstranten in 1619 (blz. 19-24)

Uittreksels redres van de verponding in 1630 over de vroomlanden in het Geestmerambacht (blz. 24-28)

Uittreksels memoriaal landmeter Heimenberg betreffende de omvang van het stadsgebied van Alkmaar (blz. 28-29)

Copie octrooi voor Alkmaar betreffende de trekweg naar de Zijpe (blz. 29-33)

Uittreksel akte van ontslag van Alkmaarse regenten in 1610 (blz. 33-35)

Uittreksels uit de ‘papieren’ van de kerkmeesters, waaronder het memoriaal inv.nr. 1 parochiearchief Alkmaar van voor 1573 (blz. 36-40)

Uittreksels uit het memoriaal van de Zeven Getijdenmeesters inv.nr. 24 parochiearchief Alkmaar van voor 1573 (blz. 40-43)

Uittreksel uit de register van ‘de kerkelanden’ van de Grote Kerk, zeventiende eeuw (waarschijnlijk uit de inv.nrs. 113-115 archief kerkvoogdij Hervormde Gemeente Alkmaar) (blz. 43-48)

Uittreksels uit het memoriaal van de deken en raden van het schildersgilde in Alkmaar, 17de eeuw (blz. 48-50)

Aantekening over de oorsprong van het buurtje ‘Het Nagtglas’ in Alkmaar (blz. 50-51)

Uittreksels uit de legger van inkomsten van de Grote Kerk, parochiearchief Alkmaar van voor 1573, inv.nr. 2 (blz. 51-63)

Kopie verklaring van oud-kerkmeester Dirk van Teijlingen over de pastorietenden, 1574 (blz. 63-64)

Aantekeningen over de watermolens in het Geestmerambacht en diverse dijken, 16de eeuw (blz. 65)

Aantekeningen uit de staat van de hoofdbewoners der huizen, opgemaakt in 1519 (inv.nr. 326 archief gemeente Alkmaar 1325-1815) (blz. 65-68)

Aantekeningen uit de legger van de pachten en renten en uitgaven personeel van de Heilige Geestmeesters te Alkmaar (inv.nr. 4 van het archief der gasthuizen van Alkmaar), 16de eeuw (blz. 68-71)

Aantekeningen uit leggers van eigendommen enz. van het St. Elisabethgasthuis te Alkmaar (op basis van onder meer inv.nr. 38 archief gasthuizen Alkmaar) (blz. 71-76)

Aantekeningen aan de hand van oude schepenakten uit de 15de eeuw met informatie over onder meer het Elisabeth-vrouwengasthuis (blz. 76-88)

Kopie bevel Sonoy over het sluiten van dammen in de avond, 1575 (blz. 88)

Aantekeningen betreffende het klooster het Jonge Hof en het Papengilde, 16de eeuw (blz. 89-92)

Kopie van de overeenkomst met Caesar van Everdingen betreffende de schildering op de deuren van het orgel, en verdere aantekeningen hieromtrent, 1643 (erbij notitie over het schilderij van Vroon met stadsgezicht op Alkmaar) (blz. 92-95)

Aantekeningen over de orgels en klokken in de Grote Kerk en in de Kapelkerk, 17de eeuw (blz. 95-99)

Aantekening over het contract tussen de stad en damastwerker Paschier Lammertijn, 17de eeuw (blz. 100-101)

Aantekeningen over een rechtszaak tussen Alkmaar en de stad Delft over het belasting van bier, 16de en 17de eeuw (blz. 101-110)

Brief van Willem van Oranje aan de stad Alkmaar, 21 september 1573 (blz. 110-112)

Aantekeningen betreffende de contracten met de kloosters over de nieuwe vestingwerken, 16de eeuw (blz. 112-116)

Aantekeningen over door de stad Alkmaar verkochte percelen, 16de en 17de eeuw (er is daarbij sprake van een ‘stadsverkoopboek’ dat niet terug te vinden is in de huidige inventaris van het stadsarchief) (blz. 116-117, 118-119, 120-126)

Aantekeningen over Trijn Rembrandsdr, m.b.t. het beleg van Alkmaar in 1573 (blz. 118)

Aantekening over een oproer naar aanleiding van de boterprijs, 1741 (blz. 119-120)

Aantekeningen uit het stads-presentieboek (inv.nrs. 32 en 33 van de oud-rechterlijke archieven van Alkmaar), 16de eeuw (blz. 126-131)

Afschrift akte verkoop Koning Willemhuis in de Pieterstraat, 1593 (blz. 131-132)

Uittreksels uit de (verpondings?)kohieren van Alkmaar betreffende stadsbezit, 16de eeuw (blz. 132-133)

Uittreksels uit een 'blaffert' van de oude schutterij te Alkmaar (met aantekening van Croll uit 1763 over de schilderijen op de Oude Doelen), met naamlijsten en notities over de inboedel, met name de schilderijen, 16de en 17de eeuw (blz. 133-157)

Aantekeningen uit een register van leningen aan de stad door poorters, 16de eeuw (waarschijnlijk gebaseerd op inv.nr. 674 en 675 archief gemeente Alkmaar 1325-1815) (blz. 157, 160, 164-167)

Aantekeningen over de wapenschouw van 1552 (zie inv.nr. 2075 archief gemeente Alkmaar 1325-1815) (blz. 157-158)

Uittreksel register van haardsteden te Alkmaar, 1517 en aantekening over omslagen over de burgerij in 1517 en 1519 (blz. 158-160)

Uittreksel uit een register der poorters, 1522 (blz. 160-164)

Uittreksel over een gildebrief van het molenaarsgilde te Alkmaar, 16de eeuw (blz. 164-165)

Aantekeningen betreffende de eindafrekening van de kosten van het beleg van Alkmaar (inv.nr. 341 archief gemeente Alkmaar 1325-1815) (blz. 167-175)

Notitie over kerkelijke twisten in Alkmaar, 1609 (blz. 175)

TRANSCRIPTIE

539/2026

[de linker bladzijde is blanco]

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de handvesten van Enchuysen*]

Quitantie van Jan Balerij

Engels koopman ...

1482 den 30 december

Die van Alcmaer, Hoorn, Enchuijsen in Holland, ende Brouwershaven in Zeeland, zekere roofschepen uijtgerust hebbende, zoo wierd bij den capiteinen ende ruijteren der zelve niet tegenstaande men in vrede en verbond met Engeland was, genomen en opgebracht zeker schip genaamt de Marie van Hampton, koopluijden van Londen toebehoorende. Dit schip en de goederen van 't zelve wierd bij de genoemde steden gedeelt en daarover door de eigenaars voor den stedehouder en raden in den rade van Holland geroepen, daar men hen bij vonnis belaste schip en goed weder te geven en de kosten van 't geding en de schaden en oncosten ter zaken van 't zelve geleden te betalen. Van dit vonnis beriepen zig de steden op den grooten raad, daar 't vonnis in

alle deelen mede tot hun nadeel uijtvallende zij aan Jan Balorij, daartoe van zijn mede reeders gemagtigt, behoorlijke betaling kwamen te doen. Alkmaar voor zijn aandeel door de burgemeester Adriaen Woutersz. betalende de somme van vijftig ponden, sesse schellingen ende agt grooten vlaems gelt den 21 december.

40/2027

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de handvesten van Enchuysen*]

Aanmerking

Hoewel de kronijk van Alcmaer zegt dat den oproer daar 't kasenbrootspel op volgde in 't voorjaar 1492 voorviel, zoo melt Velius in zijn Hoornse kronijk nogtans anders. Wiens zeggen ook bewezen wort door zekere quijtschelding van den Hove van Holland aan die van Westvrieslant ... gegeven anno 1491 den 9 julius in de handvesten van Enchuysen, bladz. 43, te vinden, luydende als volgt.

Op den dag van huijden soo was bij den Hove van Holland den gemenen ondersaten, buren ende inwonende van den geheelen lande van Westvriesland, alzo zij hunluijden onlangs goede ende getrouwe ondersaten van onsen aldergenadigsten heere, den roomsen koning, ende onsen erfagtigen heere, hertoge Philips sijnre genadigen soon erts-hertoge van Oostenrijk, enz., grave van Hollant etc. bewezen, ende met alle diligentie heel naerstig gedaan hebben omme heer Jan van Naeltwijk en andere vijanden van onse aldergenadigsten heeren voors. van den lande te keeren die onlangs omtrent Westvrieslant gekomen waren ende nog daaromtrent 't leggende zijn. Den selven gemene ondersaten,

541/2028

buren ende inwonende van den geheelen lande van Westfriesland soo wel binnen den steden als daar buijten in den dorpen en platten lande, vanwegen ons aldergenadigsten heere voors. vergeven, geremitteert ende quijtgeschol-

den alle alsulke misdaden als sij sekere tijt geleden bij ende uijt eenre beroerte ende ooploop gedaen hebben op ende aen den huijse van Claes Korf sijn dienaren, op ende tegens Herman ten Goij ende sijnen dienaren met dat feijt van den doodslaegen aldaer bij hemluiden gedaen aen eenige dienaren van denselven Klaes Korf en andere. Ende ook dat sijnluiden belegen hadden die Nijenburgh ende mit alle andere misdaden bij henluiden ter cause van die misdaen mit alle dat daer aenkleeft ende niet daarvan uijtgesonderdt. Ende is voort denselven van Westvriesland geconsenteert dat sij vrij sullen blijven sitten, sonder enige contributie te doen of enige gelden te betalen, ter tijt toe ende al soolange dat onsen aldergenadigsten heere den roomsche koning of hertoge Philippus onsen erfagtigen heere in harer genaden persone binnen desen haren genaden landen van Hollandt gekomen sal wesen, ende

542/2029

[kopregel *Uit de handvesten van Enchuysen*]

alsdan bij onderhoudinge van generale dagvaert anders geaccordeert en overdragen sal zijn. Welverstaende dat de voors. van Westvrieslandt henluiden voortaan houden ende bewijsen sullen goede getrouwe ondersaten van onsen aldergenadigsten heere voors., haeren genaden bevelen obedierende als zij onlangs en voortijts gedaen hebben. Ende dat sij den vijanden van onsen aldergenadigsten heere ~~voors.~~ wederstaen en uit desen lande van Hollandt ende Westvrieslandt helpen keeren sullen, met alle haer magt tot aller tijden als 't selve van nooden wesen sal. Ende dat sij niet gedogen, maer met alle hare magt helpen wederstaan zullen dat die vijanden enen landtgang binnen desen lande voors. en doen. Aldus gedaen in Den Hage op den 9 dag in julio, anno XIIIJ^C een-en-twintig, bij mijn heeren de stadhouder generael, den heer van Wassenaar, de heere van Sevenbergen, heere Gerrit van Abbenbrouck, ridder, meester Jacob Ruijsch, Jacob van Almonde, Cornelis de Jonge, Jan van Wissenkerk, Jan van Schoonhoven ende Darthout van Assendelft, raetsluiden van Hollandt. Daermede bij

was ik, ondergeteijkent,
Wingaerden.

1281/2720

[kopregel: *Uit de notulen
van de heer Pieter Schaagen,
secretaris der stadt Alkmaer*]

1672, den 21 en 25 junii. Bij de magistraten van de steden van Westfrieslandt en 't Noorderquartier beslooten zijnde tot beveiliging van de Suijderzee scheepen toe te rusten. Zoo waren daarop in dienst genomen 19 scheepen ... als 5 wijt scheepen van Hoorn, 4 van Eckhuisen, 3 van Medenblik, nog ses buijssen ende het schip van den admirael.

De schepen kosten daegs behalven de ammonitie van oorlogh: 690 – 0 – 0.

Den 25 augusti had de equipagie alreede gecost ... over de 1^m gulden, behalven de ammonitie van oorlogh, het admiraelsschip en de inkoop van eenig light geschut en andere nootsaecklijkheden tot de vloot, monterende ter somme van x^m gulden.

Welke sware kosten de penningen tot onderhoudt deser vloote geschikt wegnemende, zoo vonden sig de gecommiteerde raden van de Staten van Hollandt en Westvriesland in Westvriesland en den Noorderquartier verlegen hielden hun dienthalven verder te gedragen,

1282/2721

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen en papieren van de heer P. Schagen*]

te meer de heeren van Amsterdam wel wenschten te weten hoe (segd de brief door gecommiteerde raden aan Alkmaar gesonden) veel scheepen wij op de voors. see souden meenen te houden om haar daar naar te reguleren.

Zij beschreven derhalven de steden of magistraten tegen 27 augusti tot Hoorn om daar over dese saken te helpen raadsiaan.

[in marge: Uit de brief van beschrijving en volmagt]

Van wegen Alkmaar werden na Hoorn afgesonden Pieter van Steenhuijs, presiderende burgemeester, jonkheer Gerardt van Fladderacq, out-burgemeester, Adriaan Sijms, gecommiteerde raed, Michiel Bijwaardt, rekenmeester en mr. Cornelis Sevenhuijzen, tresorier, en alle raden met assumptie van de secretaris Pieter Schagen. Deze werd belast in te brengen 't gene bij de vroetshap was goetgevonden, de schepen bij provisie in dienst te houden en midlerwijl het advijs van sijn hoogheit den heere Prince van Oranje daarop te versoecken, en quartiersgewijs ter vergaderinge door te dringen dat de betalinge bij de generalitejt werde gedaan. Verders bij de leden van het

1283/2722

quartier ernstelijk te insisteren dat alle voorsorge werde aangewent tot securiteit van de kusten omtrent De Helder en Huijsduijnen, en dat de bakens en zeijnen wederom mogen werden opgerigt. En voorts op alle voorvallende saken ten besten van het quartier te helpen rezolveren.

De steden vergaderd zijnde werd voorgesteld of men om bovengemelde redenen de vloot soude aanhouden of afdanken, 't sij in 't geheel of ten deele, en verzogt het preadvijs van gecommiteerde raden. Zoo waren die heeren onder alle van gevoelen de equipagie niet te willen tegenspreken, nogte van meninge ... deselve af te danken. Maar dat het noodig was tot beveilinge van de Zuijderzee dat op middelen moest gedagt werden.

Dat men op 't voors. point met de heeren van Amsterdam, die bij twee missiven aanleidinge hadden gegeven, behoorde te conserteren alvorens eenige afdanking te doen alsmede met de raden ter Admiraliteit aldaer. En hetselve point gesamentlijk ter nader te stellen en gesamentlijk ter vergaderinge van haar Ed. Gr. M. te bearbeiten dat de oncosten van de

voors. vloot worden betaald bij de
generaliteijt als strekkende tot behoudenis
van 't gemeen ende niet alleen van het
Noorderquartier. Ende nadat met Amsterdam

1284/2723

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen van P. Schagen*]

sal sijn geconserteert, te versoeken het
advijs van sijn hoogheid ... omme die sake
bij haer Ed. Gr. Mo. beter ingressie te
doen hebben.

Elk adviserende meende Purmerend
dat Lobs¹ in dese vergaderinge hadde be-
horen present te sijn om de leden te connen
dienen van onderegtinge wat met de
vloot op de Zuijderzee tot nog toe hadde
uitgewerkt. ...

't Besluyt was:

Gecommitteerde raden te bedanken voor
haar preadvijs ende haer Ed. Mog. te auto-
riseren omme met de meeste mesnagie² hier-
inne te handelen ende dat commissen gesonden
sullen worden naar de heeren van Amsterdam
ende raden ter Admiraliteit aldaer.
Ende te conserteeren nopende de ver-
minderinge van schepen en anders.

... ende werdt nopende het verder
met het advijs geconfirmeert rakende het
vinden van de costen op de generaliteit.

Verders:

Alcmaer doende propositie meent dat
bij het quartier alle voorsorge behoorde
gedaan te worden tot securiteit van de
custen omtrent De Helder en Huijsduijnen
ende dat dienvolgens in plaets van de

1285/2724

vier compagnies paerden aldaer vier
compagnien voetknegten behoorde gebragt
te werden.

1 Waarschijnlijk wordt hier Lops Machthuys bedoeld (zie ook bladzijde 1286/2725).
2 mesnagie = zuinigheid, spaarzaamheid

Dat door ingineurs de fortificatien
aldaer werden geinspecteert.

Dat tot maniem³ van het canon
aldaer enige constabels behoorde geson-
den te worden.

Dat de seijnbakens werden opgerigt.

Op de verschillende advijsen
werd besloten:

De gedeputeerde raden bij provisie aan te bevelen
de besorginge van de securiteit na be-
hooren ... Ende dat sijn hoogheit versogt
sal werden ... de paerden te doen ver-
trekken en voetvolk in de plaets te
willen senden.

Voorts:
Alkmaar versoekt ontlast te sijn
van het ingecomen gout en silver bij
capitale leninge.

... Gedeputeerde raden seggen geschreven te
hebben naar Suijthollant hoe aldaer
de overneming van 't goud en silver, daar
zij toe gequalificeeren waren, word ge-
practiseert.

1286/2725

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen van P. Schagen enz.*]

1672

Medenblik doende propositie
versoekt dat Lops Machthuijs ontboden
worden op 't spoedigste alsoo bij sijn langer
uytblijven voor tumult in de stadt ge-
vreest wordt.

Daarop nemen de steden dit besluit:
Gedeputeerde raden aanbevolen een ander
bequaem persoon aan te stellen, en
commissie van sijn Hoogheijdt versorgen
ende Lobs honorabel te demitteren.

3 manierment = beheer, controle

Edam doende propositie
versoekt dat door het quartier alles
mag werden gecontribueert ten einde
de dam bij die van Amsterdam in de
stat Muijden in de Vegt geslagen, mag
worden weggenomen, alsoo daerdoor
het vers water afgesneden werdt
ende belet de vaart hooger op.

Is eenpaarlijk verstaan door
commisarissen te laten informeren hoe
het met dese sake gelegen is.

1287/2726

Uit den brief van gedeputeerde raden van 't Zuyder-
aan die van 't Noorderquartier: 1673 2-17 en uit een
extract uit Alkmaars vroedschapsresolutie-
boek en bovens. notulen:

Die van 't Zuyderquartier voorgevende
dat die intentie van sijne Hoochtheijt ende
de hooge regeeringe deser provincie
daar henen scheen te strekken dat alle
de ... militie naar het expireeren
van het voorgaende jaar 1672 te weten
voor zoo veel deselve ter besoldinge van
de heeren Staten van Hollandt ende Westvries-
lant was gerepartireert ... niet meer
in de respective quartieren maar ...
in Den Hage door den ontfanger
generaal Pauw soude werden betaalt
gaven hier van kennisse aan de gedeputeerde raden
van 't Noorderquartier. Daarop worden
tegen den 6 maart 1673 de steden
van 't Noorderquartier tot Hoorn be-
schreven.

De zaken ter vergadering in over-
leg genomen zijnde wierd door gedeputeerde raden
geadviseert dat men bij de voorgaen-
de loffelijke resolutien, voor desen
quartiersgewijse genomen, behoorde
te persisteeren en dezelve met alle

1288/2727

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen van P. Schagen 1673*]

ijver te mainteneeren dat dese saak ten
hoogsten was rakende het interest van
het quartier, dat soodoende het quartier de
kroon soude worden afgestoken, dat
de gedeputeerde raden niet anders hier naar souden
worden geconsidereert als collectuers
van 't Zuijerquartier omme de penningen
met het bloet van hare ingesetenen te
versamelen ende aan de gedeputeerde raden van
't Zuijderquartier over te brengen ...

Dat behoorde gevigileert te worden
dat niet geschiede in prejudicie van 't
quartier en dat dienvolgende sijne hoogheijt
den heere Prince van Oranje door ge-
deputeerden soude werden geremonstreert
hoe het vanouts in het quartier is ge-
observeert geweest.

't Besluit hierop was:
Met het advijs van gedeputeerde raden eenparig
Hoorn nogthans protesteert tegen de eenparigheid.

Nota: zie 't vervolg deser vergadering
folio 1294.

Den 30 maj 1677. Vergadering binnen
Hoorn van de magistraten enz.

... gezien hebbende de resolutie van de
Staten van Hollant om te stellen een
thresorier generaal over Hollant ...
persisteren bij voorgaende resolutie ... en
dat de betaling van 't krijgs- en scheeps-
volk in ijgelijx quartier sal geschieden als tot
nog toe gedaan is. ...

1289/2728

Vergadering van de steden van het
Noorderquartier op de uitschrijvinge van
haar Ed. Mog. de heeren gedeputeerde raden van
den 12 tegens den 14 julij 1673.

Het Zuijderquartier begeerende dat de
lijsten en staten van ijder stat, comtoir
en dorp wierden overgelevert en dat
tot Hoorn. In overleg genomen zijnde
zoo waren gedeputeerde raden van advijs dat het tot

inreparabel nadeel van het quartier soude sijn ... ende dat dienvolgende alle de lijsten en staten van de capitale leeninge ende c^e penning over de steden ende dorpen in eene massa behoorden gecompren- deert te worden ende alsoo overgesonden.

...

Alcmaer concludeert geen ope- ning te doen soo lange het sal worden ge- declineert en dat men ten dien einde gesamenlijk sal laboreeren ter vergade- ringe van haar Ed.G.M. dat men sal persisteren bij de resolutie in dese ver- gaderinge genomen, dat daerinne geen verandering sal werden gedaan als bij advijs van de leden quartiersgewijse te nemen.

En hebben alle de leden eenpariglijk haar met dese conclusie geconformeert.

1290/2729

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen van P. Schagen 1673*]

Het classis van Waterlant versogt hebbende geexcuseert te sijn van de capitale leeninge en ij^e penning van de landerijen de kerken toebehoorende, alsoo de predicanten en anderen aan de kerk dependeerende uit het inkomen van de zelve betaaldt mogten worden en dat sij anders geen inkomen hadden waeruit die tractementen souden kunnen vervallen werden, te meer dewijl het placcaat meede brengt dat alle geestelijke en ecclesiasticken sullen werden geexcuseert.

Alcmaer soude de versogte ex- emtie van de regenten van Waterlant en van allen anderen gelijke exemtie versoekende kunnen toestaen mits van haer Ed. Mog. vercrijgende acte waer- bij de respective ontvangers gelast werden de voors. cortinge te lijden.

Alle de leden met Alcmaer en is daerop het advijs van Alcmaer gecon- verteert in resolutie.

Verders:

Hoorn doende propositie meent dat de onkosten gevallen in 't uittrekken van de burgers tot bewaringen van de frontieren

1291/2730

behoorde geslagt te worden over het gantsse quartier of gevonden te worden uit de capitale leeninge tot de militaire lasten geaffecteert of uit soodanige middelen als men soude kunnen goet vinden.

Alkmaar neemt aan de heeren hare principalen daarop te spreken, dat het in de poincten van beschrijvinge behoorde gecomen te hebben, dat hetselve al te swaren poinct sijnde onder de voorvallende saken niet behoorde gerekent te worden. ...

Hierop wierd geseijt dat het Zuiderquartier de betaling hadde gedaan uit de verponding.

...

Hoorn versoekt omvraag van sijn voorstel, daar Alkmaar om redenen voors. swarigheid in makende zoo dat Hoorn zelf de omvraag uitende haar advijs dat het uijttrekken van de burgerije is geschiet soo wel sal meerder tot bewaringe van de steden als de uijttrek van de huijsluijden sullen contentierend nemen met x stuivers daags te vinden over het quartier, mitgaders x stuivers ter week voor servies. ...

1292/2731

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen van P. Schagen*]

Alkmaar protesteert tegen de omvraag als informeel.

De andere steden met Hoorn versoekende gesamentlijk dat uit de aantekeninge het wordeken informeel mogte werden geligt, dog Alkmaar persisterende bij haar aantekening en meenende dat het

informeel seer wel te passe quam
sijn uijt de vergaderinge alsoo de
leden al opgestaan waren gescheiden.

Maar de leden waren niet wel te-
vreden op Hoorn, vermits zig liet ont-
vallen dat de ses steden voor desen bij
den anderen tot Hoorn geroepen sijnde
buijten kennisse van Alkmaar, aldaer
geresolveert hadden de oncosten van de
burgerije te vinden als voren.

Extract
uit het resolutieboek van de
vroetschappen der stadt Alkmaar,
den 6 augusti 1673

Is goed gevonden ende verstaan, door de
heer burgemeester jonkheer Gerard van Fladderaq,
de heer out-burgermeester jonkheer Johan van Nieburg
en de heer gecommiteerde raedt Willem Baert
met adjunctie van de secretaris Pieter Schagen,
sijn hoogheit de heere Prince van Oranje
te **verwellecomen** op De Helder ende te versoeken
dat sijn hoogheit in 't wederkeeren van de goedheit
geliest te hebben van sijn reijs te nemen
over dese stadt.

1293/2732

Uit het resolutieboek

Den 29 octobers 1673. ... De regimenten van
de colonels Turk en Pamphyl voor de
poort leggende met patent van den
graaf van Waldek om alhier garni-
soen te houden werd goed gevonden, eer
men dezelve binnen liet, bij de Staten
van Hollant en Westvrieslant of elders
te versoeken verligting van soodanige
inquantiering, indien niet van beijde
de regimenten immers van een van
deselve, en aldaar niet comende
te regte komen sig te transporteren naer
de graef van Waldek en aldaar ...
op de verlichtinge te insisteren. Ende
werden versogt ende gecommiteert de
heer out-burgermeester jonkheer Johan van der Nienburgh
en de secretaris mr. Pieter Schagen en is
verstaan dat de voors. regimenten

soo lange sullen buijten blijven tot dat de voors. gecommiteerdens sullen hebben rapport gedaan.

1294/2733

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen van Pieter Schagen*]

Vergadering tot Hoorn van de steden van Westvrieslant 6 maart 1673

Hoorn voorstellende, dat Alkmaar behoorde te voldoen 't slot van haer rekening van de j^c penning de anno 1672 ter somme van 20.888 gulden ... als meede de laatst geslage ordonnantie van 14.000 gulden.

Zeidt Alkmaar als sijnde de presideerende stadt, ... het regt toe te komen en eerst propositie te doen, indien eenige heeft, proponeert dienvolgende dat tot betaling van de lasten van de Admiraliteit eerst behoorde aangesproken te werden het half per cent berustende onder de ontfanger Minnes monterende ter som van 35.000 gulden. ... dat de 20.888 gulden alzo een afgedane sake is en verantwoord in een volgende rekening.

De andere steden daarop haar mening uitende waren van gevoelen dat Alkmaar behoorde te betalen en aangaande de zaak van de ½ per cent dat die behoorde gebragt te worden in de Staten van Hollant.

1295/2734

Den 27 februarij 1674. Vergadering gehouden van de magistraten en gedeputeerden van de steden Westvrieslant ... binnen Hoorn.

Zuitholland eijtschte driemaal honderdduisendt gulden uit den 200^e penning den 7 october laetst geconsenteert, en

daar op vervolgens ... opening van het
provenu van ijder reële 200^c penning op den
voet van de verpondinge, mitsgaders van
de restanten en verdere constitutie van
de finantie.

De steden hun lijsten tot Hoorn
brengende bevond men dat ijder stad
schuldig bleeff als volgt:

Alkmaer en dorpen	f 507.782,-
Hoorn ... circa	f 204.584,-
Enkhuijzen	f 270.541,-
Edam	f 42.296,-
Monnikkedam	f
Medenblik	f 113.628,-
Purmereijnd	f 38.819,-

Alkmaar quote over ijder reële ij ^c penning volgens de verponding	f 240.320,-
Hoorn geen lijst van lasten	
Enkhuijsen	f 118.431,-
Edam	

1296/2735

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de notulen van P. Schagen 1679*]

De vergaderden komende tot besluit
vonden goed, dat de gegeven opening
van de voors. 200^c penning gesecreteert
en de versogte driehonderdduysend gulden
zoo veel mogelijk gedeclineert.

...

Op het geamoveerde van de heeren van
Hoorn, zijn de heeren gecommiteerde raden
versogt en aangemaent alsnog de
executie jegens de heeren van Alkmaar
over de onbetaalde ordonnantie van
20.888 gulden in 't werk te stellen volgens
vorige resolutie.

De gedeputeerdens wegens de stad
Alkmaar persisteren bij de protestatie
op de voorgaende resolutie dese aan-
gaende wegens deselve stad gedaen.

...

Vergadering van de magistraten van't
Noorderquartier den 14 julij 1679.

Op't poinct van beschrijvinge nopende de liquidatie met Zuijthollandt, meermaal en al den 14 julij 1673 en 17 februarij 1674 op't tapijt geweest, wierd besloten

1297/2736

dat de leden in hare respective vroetschappen, dese saek soodanig sullen dirigeren, dat de heeren gedeputeerden sullen werden aangeschreven, omme na onderlinge conferentie ... ter vergadering sal insisteren dat men met het montant behoorde te volstaan, en dat men op die voet van dese sijde wel gereet is tot de liquidatie te treden, dog niet sal treden voor en al eer op dat poinct het quartier contentement sij gedaan, en dat men daerbij eenparig sal persisteren.

Maar de gedeputeerden maakten swarigheid dese voorstelling ter vergadering van haar Ed. Gr. Mog. te doen. Derhalven wierd weder daarover vergadering tot Hoorn gehouden den 31 julij 1679, en doe met de meeste stemmen besloten directelijk aan sijn Hoogheit te gaan om daar door de gedeputeerden ter dagvaart te vertoonen de onmagt van 't quartier.

1298/2737

[kopregel: *Uit de aantekeningen van Jacob Rippertsz., woonende tot Hoorn in den jare rakende de gelding der granen*]

- Anno 1546 mogt een last rogge gelden tot Hoorn den 10 meij, 70 gout guldens.
- 1547 op Ligtmis het last rog 16½ gout gulden min een stooter.
- 1547 den 1 november om 19 gout gulden.
- 1548 om 11½ 41 gout gulden.

1549 soo goudt die rogge 12, 13, 14 gout gulden.

1550 ... after in't jaar 18, 19 gout gulden.

1551 in de vasten 22, 23, 24 gout gulden,
in die slagttijt 41, 50 en 60 gout gulden.

1552 ... 44 gout gulden.

1553 in mej 32½ gout gulden, ... in augusto ...
30 en 31 gout gulden.

1554 ... 32 gout gulden.

1555 Ligtmis om 20, 21 gout gulden.
in mej gout die rog 17 gout gulden.

1556 in mej 30 gout gulden.

1557 in mej seijde men datse tot Am-
sterdam vercoft worde om 120 gout gulden
en in 't selfde jaar in junij den 26^{en}
gout en broot tot Hoorn 9 stuivers, ...
negen dagen hier na 2 stuivers een oort.

Tot Hoorn cost men het broot in die
Pijnster week, om elf stuivers, het worde afgelesen
van 't stadhuijs dat men 't niet hooger moste
geven dan 8 stuivers.

... tot Hoorn gold de de rog 86 gout gulden
en niet lang daarna verminderde de gelding.

1299/2728

[kopregel: *Uit het tafelboekje
van
mij geleend door de heer Nicolaes
Klok, raad en ontfanger van
Alkmaar*]

[in marge: dit ***ijke uit het afzonderlijk MS]

Het voorste gedeelte van de ver-
telling uitgewist zijnde, zal ik
hier niet kunnen stellen, maar met
het leesbare beginnen.

[in marge: Nota dit gestippelde was uitgewreven⁴].

... Te weten den 7 dito ... gekomen ... parsonagie te spelen, en het grau de kop beginnen warm te worden ...

... Daar nogtans geen swarigheidt onder de burgerij en was, maar beter een gansche stad bedurven dan 2 of 3 swarte munniken te doen vertrekken, het welk Niburg dede, is haastig tegen de avont vertrokken. Dien selfden dag waren mede e[...] weduwe voor burgemeesteren om haar te bidden dat se dog souden schikken, dat het grau wat gestilt mogte worden dat daar geen quad er af en quame, maar wat spijtig antwoord dat se kregen dat wisten zij wel.

Die selfde dag waakten daar weder 2 rotten van de burgerij in de schepenskamer, ende 's nagts waakten daar een rot in de schepenskamer, ende een rot op de oude Doelen, alles door begeeren van burgemeesteren, want mense niet en wilde verstooren.

1300/2739

[kopregel: *Uit een tafelboekje*]

1619

Den 8 maart 1619 is het stilstant geweest want de predicanten in de kerk niet en quamen, soo dat het grau geen weerwerk en hadde, en de waakten op 't stadhuijs en 's avonts in de Doelen als voren.

Den 9 dito hebben wij 's morgens geen burgemeesters in de stad gehad, want Cornelis Tijsz. Schagen was in Den Haag ende Adam van Foreest met Adriaan Hendrixz. Rabbi waren na Petten, niet tegenstaande dat Rabbi gecommiteerd was in Den Haag te trekken. Dan Niburch heeft hun verlost, ende is 's middags, tot belasting van de burgerij

4 Verwijst naar een stippellijn in de tekst beginnende met: 'te weten den 7 dito'

ende niet zonder groote kosten, ontrent elf uren voor de middag, met een compagni soldaten tot Alkmaar gekomen, ende zijn gelogiert geworden op 't stadhuijs, daar de burgerij dien dag en nagt nogt waakten als vooren.

Den 10 dito zijn der voor de middag nog 3 vaandel soldaten binnen gekomen, maar de burgerij was doe vrij van waken soo dat wij nu vijf vaandel soldaten in hebben, vier nieuwen, een te vooren.

1301/2740

[kopregel: *Uit een tafelboekje*]

Den 11 dito zijn de swarte munikken weder in de sacristi gekomen om de Arminianen te ondervragen ende te deporteren. Voorts is mede dien zelfden dag gekomen den advocaat fiscaal met vier commissarissen, om hier een deel van 't grauw te ondervragen ende soo voorts te ligten, soo dat de burgerij doe waakten als vooren, te weten een rot in de Doelen.

Den 12 dito sijn de kettermeesters weder in de sacristi gegaan met bewaring van een vaandel soldaten vanwege de predicanten, en Sijmon Dirxz. is op dien dag begraven ... ende burgers waakten in de Doelen als voren, en de fiscaal ondersogt de luijden als vooren.

Den 13 dito sijn de fijne priesters weder met convoij van een vaandel soldaten in de kerk gekomen, en als voren de predikanten ondersogt. Ende de schout met de fiscaal meende 's nagts eenigen te ligten: dan hebben niet gevonden.

Den 14 dito sijn de predikanten weer in de sacristi gekomen ende sijn bewaard van een vaandel soldaten.

En dien selfden morgen isser een vaandel stoepschiters van Amsterdam voor Alkmaar gekomen, om soo voort na Hoorn te trekken, en die te dwingen

1302/2741

[kopregel over twee bladzijden: *Uit een tafelboekje*]

1619

ende door den schout, met den fiscaal, met een deel soldaten sijn weder bij nagt eenige doren opgelopen maar hebben niemant gevonden.

[in marge: Volgens 't vernieuwt kerkelijk alphabet waeren de anno 1619 ~~en eerder~~ van hun dienst ontslagen predicanten op de nevens gemelde vier dorpen als: te Oudorp en Ooterleek Petr. Æmilius; te Egmond op Zee Petrus Geesteranus; te Warmenhuizen Jacobus de Ridder, ~~en~~ dog wie te Haringkarspel gedeporteert is, blijkt aldaer niet, maer wel dat Gerardus Simonides Sevenhuijsen anno 1618 van daer te Schoonhoven is beroepen en dat Rombertus Vlietoxpius anno 1619 te Haringkarspel en Eenigenburgh item anno 1639 te Winkel beroepen en anno 1659 aldaer gestorven is.]

Den 15 dito is men weder in de sacristi gekomen met bewaring van een vaandel soldaten, ende hebben gedeporteert de predicant van Oudorp, van Egmont op Zee, van Warmenhuijsen ende van Haringkarspel. Ende den fiscaal met de commissarissen sijn dien avont vertrokken. En de borgerij waakten als vooren in de Doelen.

Den 16 dito sijn de predikanten wederom 's morgens, met convoij van een vaandel soldaten, in de kerk gekomen, om onsen predicant Johannes Geesteranus te deporteren: want Geraart van de Niborch, den broeder van onsen eerwaardigen burgemeester Jan van der Niborg, dien morgen met het deportement uit Den Haag gekomen was; soo dat onsen Geesteranus tegen de middag sijn deportement kreeg. ...

Ende onsen predikant worde, 's avonts ten half agten, weder van de

volle vroetschap ontboden, en bevolen hem niet te vervorderen eenige vergadering te houden, op dat daar geen oproer in de

1303/2742

stadt zoude spruijten; en de burgerij waakten 's nagts als voren.

1619

Den 17 dito, wesende zondag, sijn de 5 vaandelen soldaten in 't geweer geweest ... aan de 3 deuren van de kerk stonden de soldaten met geladen musketten en in de kerk wel een half vaandel muskettiers om soo de ongereformeerde met geweld te bewaren. Het stathuijs, weeshuijs, pesthuijs, groot school, doelens, ja de gansche Koningsweg, sijn te samen met soldaten beset geweest, en na de middag sijn de kerkelijken gedeporteerden vertrokken.

28 julij hebben de Remonstranten haar vergadering gehad, 's morgens in de schuur van 't weeshuijs, en sijn tusschen tien en elf van een vaandel soldaten verstoort geweest, niet tegenstaande datse geen predicant en hadden.

Den zelfden dito, namiddag tussen een en twee, sijn de Remonstranten op de Oude Stenen Brug vergaart, ende zoo zij aan 't zingen waren, sijnder 3 vaandelen soldaten aan komen trekken;

1304/2743

[kopregel: *Uit een tafelboekje*]

1619

de eenen uit het weeshuis, d' ander van 't niwe herlant, ende hebben de Stenen Brug beset. Ende het derde vaandel was bij de waag en op de

Cogenbrug datelijk haar spiesen gevelt ende na 't volk gestoken, ende voort datelijk haer mosketten, met scharp geladen sijnde, de heele stad door geschoten, soo dat 't wonder was dat ter geen meer gekwetst en waren. Daar waren 6 ofte 7 van de burgers gekwetst.

De delfde nagt zijnder 5 burgers van 't bed gehaald ...

Den 31 dito sijnder 's morgens vroeg ontrent honderd stoepschiters⁵ van Amsterdam tot Alkmaar gekomen om de stad te dwingen, want daar anders geen soldaten en waren.

Den zelfden dito is 's avonts tot Alkmaar een grooten brand geweest, daar wel 10 of 12 soukeeten verbrand sijn. Het seggen is dat daar popen⁶ waren gesmeten. Het waren de selfde keeten die 14 jaar te voren mede verbranden. De brand begon ontrent 's avonts ten 7 uuren.

hlaat in manuscript: één vel ontbreekt, bladzijden 1305/2744 en 1306/2745

2746/1307

[kopregel: *Copie copiae van een extract getrokken uit het quohier van 't redres generaal van de verpondinge*] gedaen en gemaakt door jonkheer Aelbregt van Schagen, heere van Schagen etc., Joan Pijl, schepen in wette der stad Dordregt, Geraard Boekelszoon van Santen, raad en veertig der stad Delft, Reinier Pauw, out-borgermeester en raed der stad Amsterdam, Pieter Willemsz. Kessel, oudborgermeester en raed der stad Alkmaar, mitsgaders de heeren geadjungeerde⁷ uit de heeren edelen en steeden, ijder in marginen voor 't hoofd van ijder quartier van de verpondinginge

5 stoepschijters = huursoldaten

6 Misschien wordt hier bedoeld: stropoppen, die gebruikt werden voor brandstichting.

7 geadjungeerd = toegevoegd

gesteld, alles volgens de last en
instructie bij mijn heeren de Staten van
Holland en Westvrieslant henluiden
daar opgegeven ...

... Het slot van 't quohier luid
als volgt:

Aldus gedaan end geslooten bij ons
ondergeschreven commissarissen van 't generaal
redres van de verpondinge, mitsgaders
de heeren geadjungeerden der stad
Purmereind, bij mijn heeren de Staten
van Holland en Westvriesland daar-
toe speciaalijk gelast en gecommiteerd.

1308/2747

[kopregel over twee bladzijden: *** uit een copia copiae van 't quohier van ***]

Ten oorkonde desen getekend binnen de
stad Purmereijnd, op den 27 september
1630 en was ondertekend Johan Pijl,
Geraard van Santen, Mathijs Melisz.
en Pieter Klaesz. Grebber.

Diergelijke slots zijn gesteld agter
de besoignes in elke stad voorgevallen.

En zijn de extracten getrokken op
de folii boven elke stad of dorp getekend.

...

Alle 't gene in 't voors.
quohier van folio 1 tot folio 34 staat
geschreven, is pertinentelijk gecollationeert
tegens het quohier van 't redres gene-
raal van de verponding ter camere van
rekeninghe in Den Hage berustende, ende daar-
mede in alle deelen accordeerende be-
vonden. Bij mij griffier ter voors.
kamere desen xi junij 1663 in 's
Gravenhage en was getekend C. Duijs.

...

Folio 112. Outdorp

... 4 morgen 513 roe geestland
... 6 morgen 600 roe genaamd de Swijn-
meer
... 21 morgen in de Vroondermeer

... 37 morgen 631 roed verkogte vroomlanden
... Biertol en vroomschuld van de
graaflijkheid.

1309/2748

Dorpen die vroomschuld hebben
moeten betalen zijn

Ursem	Pancras
Koedijk	Noordschermer
Broek	Nieuwe Nidorp
Zuitscharwoude	Oude Nidorp
Winkel	

Dorpen die ten dezen tijde
nog haardgeld betaalden zijn

Broek
Zuidscherwoude
Noortscherwoude
Sint Maarten
Winkel
de stad Enkhuizen
Grootebroek
Hoogkarspel
Westwoud
Binnewijzend
Westerblokker
Hem
Venhuizen
Widenesse
Schillinckhout
Hoogtwoud
Midwoud

1310/2749

[kopregel over twee bladzijden: *Uit een copie van het quohier van 1630*]

Koedijk ...

... 4 morgen, 328 roe vroom anno 1581 en ~~1582~~
verkogt

192 morgen, 210 roe vroom anno ~~1594~~, 1582, 1581 verkocht

71 morgen, 365 roe vroom anno 1594 verkocht

6 morgen, 145 roe vroom voor desen aan
den ontfanger door den heer van Schagen
apart betaald.

... 230 morgen, 233 roe onverkogte
vroomlanden de graaflijkheid toebehoorende.
Nota dees verkogte vroomlanden sijn als andere
landen op den ~~pen~~ 5^{en} penning in verponding.
gesteld.

Broek

22 morgen, 667 roe vroom
5 morgen, 527 roe onverkogte vroomen

Zuidscherwoude

45 roe vroomen

Noordscherwoude

305 roe verkogte vroomen
Item nog 2 snees verkogt vroom

Nota in dit quohier werd het
dorp Oterleek geheten Otterleeck.

1311/2750

Sinte Pancras

't Schout amptverpondingen ... 6-0-0 over 96 huizen
x ^e koorntiende van de graaflijkheit mitsgaders de vlastiende sijn onder Koedijk al te samen verpagt. ...
over 29 morgen, 59 roe hooge morgen verponding ...
6 morgen, 504 roe middel morgen op de geest. ...
3 morgen, 30 roe middel land in de venne 6 morgen, 42 roe agter geestland ...
4 morgen, 1 roe nieu verkogte venne van de graaflijkheit
3 morgen, 100 roe in de Berekoog ...
12 morgen aldaer van de bedijkers van de Waard afgegraven ...
16 morgen, 107 roe in de Vroondermeer ... 45 morgen, 276 roe in de Daalmeer
20 morgen, 546 roe genaamd de bailliuwsweiden ...
470 roe lants
20 morgen, 482 roe warmoesland
210 morgen, 549, roe erpagt en [***] onverkogte vroomen
59 morgen, 91 roe verkogte vroomen
Anno 1583 *groot
— 64 morgen, 470 roe peerde kerkhof verpagt ...

	2 morgen 't peerde kerkhof ...
	478 morgen, 257 roe
nog	9 morgen, 249 roe vroom
	6 morgen, 250 roe moesland, vroom zijnde
	17 morgen, 134 roe erfpagtslande ...
	511 morgen, 290 roe

1312/2751

[kopregel: *Uit het memoriaal van den lantmeter J. Heimenberg*]

[in marge: lengte nieuwe vaart tot aan de Zijp]

Op den 8 oktober 1660 ... gemeten dese navolgende lengtens.

Eerst beginnende uit des stadsgracht tot effen over de Langevaert is lang in Hontsbosmaet⁸ 165 roeden, comt 129½ Zijpse dijkmaat⁹.

Van daer tot aen de Melksloot 208 Hontsb. of 186 ZDM.

Van daer tot op 't verdek van de sluysmolen 465 Hbos of 414 ZDM.

Van daer tot over de Bergerveersloot 600 Honsb. of 536¾ ZDM

Van daar aen 't noordend van Koedijk ... 459 Hb. ofte 410½ ZDM

Van daer tot op de weg van Schoreldam 765 Hbossen of 684 ZDM

Van daer tot aen de waterbak 662 Hb. of 592 ZDM

Van daer tot aen Jacob Claesz. slusje 350 Hb. of 313 ZDM

Alzoo dat de geheele langte be- draagt in Hontsbosmaet 3672 roe en in Zijpse dijkmaat 3284¼ ... alles

8 Hondsbosse en Rijpse roede: 3,42 m
9 Zijpse dijkmaat wordt hierna afgekort tot ZDM.

aen de westzijde der vaert gemeten.

De lengte van de stadt to voorbij
Koedijk is 1895 Hontsb. of 1694³/₄
roeden ZDM.

Van 't noordend van Koedijk tot Jacob
Klaesz. sluysje is 1777 roeden Hb. of 1590 ZDM.

1313/2752

[kopregel: *Copia copiae octroy bij
de stad Alkmaar geim-
petreert tot het maken van
een zandpadt van de voors.
stad naar de Zijpe*]

[in marge: zie hierover de lengte circa]

De Staten van Holland ende
Westvriesland doen te weten
alzo ons vertoond is bij burge-
meesteren ende regeerders der
stad Alkmaar, dat de wegen
tusschen Alkmaar ende Zijpe des
winters zeer difficiël te passeeren
waren, ende dat mede niet als
met veel moeiten de vaart tussen
de gemelde stad ende polder konde
werden bevaren, waeromme de ver-
toonders tot commoditeit van de
communicatie tusschen Alkmaar
en de Zijpe wel van voornemen
zoude zijn te maken langs de
nieuwe uitwateringe, noordop tot
aan de Zijpe toe een zandpat
ofte trekweg ende dewijlen de
vertoonders niet waren bevoegd
sulx te doen sonder octroy van
ons, nadien tot soodanigen werk
eenige stukken van de landen tegens
de gemelte vaart leggende souden

1314/2753

[kopregel over twee bladzijden: *Copie octroy van 't trekpad na de Zijp*]

werden gerequireert, mitsgaders de
passagie over de cadijken van

eenige polders en het slaan van
bruggen over verscheyde vaarten of
slooten, soo versogten de verzoekers
dat wij haar geliefden te octroyeren
omme tot het maken van het voor-
noemde trekpat, mits gevende aan
de eijgenars van de voornoemde
landen behoorlijke vergoedinge
ende aan de geïnteresseerden
van de kadijken ende wateringhen
contentement; de gemelte lande-
rijen te mogen aannemen, het zand-
pat over de cadijken te leggen ende
gerequireerde bruggens over de vaarten
of slooten te slaan, alles door be-
middelinghe of op taxatie van
eenige personen daartoe specialijk
te committeren met soodanige
authoriteyd om alle soorten van
gepretendeerde vergoedinge van 't
geene tot gemelte zandpad soude
worden gerequireert te taxieren,
ende daarin te disponeren als
bevinden zouden te behooren
sonder dat derzelve uitsprake

1315/2754

eenige provocatie ofte appellatie
subject zoude zijn, ende gemerkt
dat tot zoodanigen werk een
goede somme van penningen soude
worden vereischt, dat de verzoekers
tot de betalinge der interessen
ende het onderhoud van het ge-
melte zandpat soude mogen heffen
ende ontfangen een matelijke
gabel van alle menshen, shuyten,
wagens en paarden, de welke haar
van het gemelte sandpat soudien
bedienen, soo ist dat wij de sake
en 't verzoek voors. overgemerct
hebbende ende genegen wesende
ter bede van de supplianten naar
ingenomen consideracien en advysen
van onse gecommitteerde raden
in Westvriesland en den Noorder-
quartiere en dijkgraaf en hoog-
heemraden van de uitwaterende
sluysen in Kennemerlandt ende

Westvrieslant uit onse regte
wetenschap, souveraine magt
ende autoriteyd, de voornoemde

1316/2755

[kopregel over twee bladzijden: *Copie octroij van het trekpad na de Zijpe*]

supplianten geconsenteert ge-
accordeert ende geoctroyeert hebben,
consenteeren, accordeeren en octroy-
eeren deselve bij desen, omme tot
facilitatie van de passagie na en
van de voors. Zijpe te mogen
maken een zandpad of trekweg langs
de nieuwe uitwateringe noordop tot
aan de Zijpe toe, mits dat bij de
voornoemde supplianten alvorens
daarin te treden, aan de eigenaars
van de landen behoorlijke vergoedinge
ende aan de geïnteresseerdens van
de voors. cadijken en wateringen
contentement gedaan werdende,
desnoots tot taxatie ende arbi-
trage van onse gemelte gecom-
mitteerde raden, autoriserende
de meergemelte onse gecommitteerde
raden omme van alle andere dif-
ferenten en questien, dewelke ter
occasie van onse octroye mogte
komen te ontstaan, kennisse te
mogen nemen ende deselve de plano

1317/2756

en sonder figuur van proces of
te doen en te termineeren:
Octroyerende voorts de voornoemde
supplianten omme tot het maken
en onderhouden van het voors.
zandpat ende bruggens te mogen
heffen ende ontfangen, te weten
van alle damschuyten, turfponten,
zandschuiten, waterschuyten en
speeljagten de welke haar van dit
zandpat sullen bedienen drie
stuyvers, van alle kleynder
schuyten als misvletten, zand-
vletten, visjagers, melk- en dier-
gelijke schuyten eene stuyver,

van ider persoon met de ordinaris
trekschuyt varende een stuyver,
van een man te paart voor hem
en zijn paart twee stuyvers,
van een voedganger een stuyver
en ter halverwege naar advenant,
sonder dat de menschen, schuyten,

1318/2757

[kopregel over twee bladzijden: *Copie octroij van 't trekpad na de Zijp*]

wagens, paarden, de oude vaert of
weg gebruykende in dit gabel
zullen wezen gehouden, ofte het
zelve van haar onder eenig pretext
werden afgevorderd en het voors.
gabel maar eens sal moeten werden
betaald, al schoon een, twee of
meerder tolhokken op dat zandpat
mogten werden gesteld, mits dat
de voornoemde supplianten van het provenu
vanden gehouden sullen zijn
jaarlijx aan onse meergemelte ge-
committeerde raden te doen behoer-
lijke reekeninge, mits dat ook de
vaarten, slooten en watertogten
onder de uitwaterende sluysen ge-
legen die haar water op de nieuwe
uitwateringe van de gemelte dijk-
graaf en hoogheemraden brengen,
niet en sullen mogen werden verstopt
maar alleen bruggen over deselve
wateren voor de voors. passagie
bij de voornoemde supplianten sullen
1319/2758

mogen werden geslagen ende dat
oversulx deselve binnenvaarten,
slooten en watertogten het
water ten dienste van de lan-
derijen onder de voors. uijtwa-
terende sluijsen gelegen op de voors.
nieuwe uytwateringe onverhinderd
zoo als tot nu toe geschied is,
sal kunnen werden gebragt,
lastende een yder die het aan-
gaan mag sijn hiernaar te
reguleeren. Gedaan in Den Hage
onder onsen grooten zegele hier

aan doen hangen, den 24^{en} maart
in 't jaar ons heeren en zalig-
makers seventienhonderd.
Was gearapheert A. Heinsius
ut supra, onder stond, ter ordonnantie
van de Staten, getekent:
Simon van Beaumont.

1320/2759

[kopregel: *Copia copiae van de acte
daarbij burgemeesteren,
vroedschappen ende thresorier
werden ontslagen van hen-
lyder dienst*]

[in marge in potlood: Croll 1275]
[in marge in pen, ander handschrift: bij Croll boek D bl. 1275]

Op huyden den 22 february 1610
sijn in de vergaderinge van burge-
meesteren, scheepenen, vroedschappen
ende regeerders der stede van Alkmaer
verschenen ende gecompareert de
heeren Reijnoult van Brederoede,
ridder, heere van Veenhuysen, Span-
broek enz., president, Leonard de
Voogd, Rombout Hoogerbeets,
raden in den hoogen rade ende
Steven van der Does, heere van
Noortwijk ende Cattendijk etc.,
raad in den provincialen Hove
van Holland ende Westvrieslant
als daartoe specialijk gecom-
mitteert bij de Ed. Mo. heeren
Staten van den zelven lande.
Ende hebben verтоond het groot

1321/2760

[kopregel: *Acte van 't ontslag der regeerders*]

mishagen hetwelk de heeren Staten
voornoemd hadden genomen over
de partialiteijten ende onenigheden
alhier ter stede op 't stuk van de
regeeringe gereesen, mitsgaders
over de beroerte, die daaruit
onder de schutterij, burgerij en ge-

meene inwoonders der voors.
stede was gevolgd, ende hoewel
haar Ed. Mog. niet liever hadden
gesien dan dat de voors. swa-
righeden waren weggenomen ende
de voors. beroerten beslegt
geweest met goede gevoeglijke
middelen die daartoe soo bij haar
ho. mog. Ed. alsoe ook bij de
voornoemde harer commissarissen waren
voorgewend, dog niet generalijken
aangenomen, sijnde midlertijd deselve
beroerten soo seer gewassen
dat daaruit meerder disordre
ende confusien stonden te ver-
wagten. Soo hadden de voor-
noemde heeren Staten

1322/2761

[kopregel over twee bladzijden: *Acte ontslag van burgemeesteren en regeerders anno 1610*]

omme al hetselve te voorkomen
ende de schutterije deser stede
wederomme in ruste ende stilligheyd
te brengen, uyt haar opperste magt
ende autoriteyt geresolveerd ende
voor de dienste ende welstand deser
steede noodigh gevonden de
jegenwoordige magistraten ende
regeerders derselver stede van
haren dienst ende eedt te doen
ontslaan. Verclaerden daaromme
de voors. heeren commissarissen dat sij
uit cragte van haer speciale
commissie vanwegen de hooge
overigheid van de landen van
Holland ende Westvriesland, de
jegenwoordige burgemeesteren, schepenen,
vroedschappen ende thresorier deser
stede van Alkmaar ontslaegen.
Ende licentierden bij desen van
haren dienst ende eede, daarmede
sijluyden elx respectivelijk dese

1323/2762

stad waren verpligt, houdende de
voors. collegien van burgemeesteren,
schepenen ende vroedschappen hier-

meede voor gedissolveert ende
aanneemende de regeeringe der-
zelve stede ter tijd ende wijlen
toe de verkiesinge van een nieuw
collegie van burgemeesteren,
schepenen ende vroedschappen
bij henlieden sal weesen gedaan.
Dog met expresse verklaringe
dat de Ed. Mog. heeren Staten
voornoemd, tot deese ontslaginge
uit geene andere respecten ofte oor-
zaken en waaren beweegd, dan
om daardoor te procureeren
het gemeene beste deser stede,
ende niet om bij desen yemant
te quetsen in sijne eere, goede
naam ende faam. Al waar 't
ook soo dat eenige van de
tegenwoordige vergaderinge ten
aansien van haren ouderdom

1324/2763

[kopregel: *Ontslag der regeerders anno 1610*]

inpotentie of uit eenige andere
goede consideratien namaals
mogten gelaten werden uit de
nieuwe verkiesinge. Interdiceerden
daarom de voors. heeren commissarissen
uit den name ende vanwegen als
boven, soo sij jnterdiceeren en ver-
bieden bij desen eenen ygelijk ter
oorsaeke van desen malkanderen
niet te jnjurieren ofte misseggen,
op pene van daarover gestraft
te worden als een perturbateur
van de gemeene rust deser stede.
Ordonnerende deze geregistreert
ende een ygelijk van dese vergaderinge
sulx versaekende daarvan copye
ofte extract geleverd te werden,
om hen te dienen daar ende soo
't behooren sal. Aldus gedaan
ten dage ende jare als boven.
Ende is dese bij de voornoemde heeren
commissarissen in de voors. vergaderinge
voorgelezen ende bij henluyden ge-
teykend overgeleverd. Ende was gete-
kend R. van Brederoode etc.

1325/2764

[kopregel: *Uit de papieren van kerkmeesteren van Alkmaar*]

Den 30 januari 1575 was
Ruwardum predicant en genoot
jaarlijx 100 gulden (folio 224).

Everhardus van Gheestren,
predicant, is angenomen den
xvi december anno '80.

In den jare 1601 is gemaakt de
burgemeesterenbank in de Lourens-
kerk. Zij was bestelt voor 156 gulden [in ander handschrift: boven 't snij- en ijzerwerk]
maar alzoö buyten 't bestek daar-
aan werd overgewerkt. Zoo
werd den meester Jacob Pietersz. Coppen
bij uitspraak [in ander handschrift: van 3 personen] toegelegd op den
1^{en} october 1601 een somme van
275 gulden. De antycqsnijder
Asuerus Woutersz. werd voor 't
maken van 't snijwerk aan de-
zelve bank toegeschat 65 gulden
den xvi october 1601.

1326/2765

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het memoriaal van kerkmeesteren*]

Memoriaalbouck voir die kerckmeesteren
der parochiekercke van Alckmaar,
soe van testamenten, dootsculden
ende andere saecken der vors. kerck
beroerende, beginnende van meye
XV^C ende veertich.

Opten Meyendach XV^C XL soe is voir
dat eerwaerdige bloet van miraculen
innegecomen ende voir Onser Lieve
Vrouw t' samen ... xxxvij gulden
vij stuivers.

Hiervan gelt jairlyx voir
de dregers van de clocke te luyden ij stuivers.

Jan Jacobsz. ende de Keller

speelluyden voir Onser Liever
Vrouwe elx 2 s. - 4 s.
De graeffmaecker ende soe menich
als daer 's nachts 't heylige bloed
bewaecht tot 2 of 3 personen
elx 1 s. ende t' samen een mengelen biers.

Heer Cornelis, koster, heeft gebrocht 't weechgelt
voir 't heylige bloet de luyden en kinderen
op te wegen Meyendach anno XV^C XLI. Daervan
elck gef 3 s., daervan de coster inhoud
't vierde part s. een blanck. Ergo zinde
gebrocht ... xxij stuivers ij doeiten.

1327/2766

Opten xxij in meye XV^C ende veertig heeft
Frans Jansz. Verwer in 't offslaen gemijnt
ende gehuyert die craen drie jaeren lang
gedurende den xxij-sten meye XV^C XL voirs.
ende werder expirerende den xxij in meye
anno XV^C drieendeveertich, 't 's jaers omme de
somme van ... xxij rins gulden.

Trijn Klaas bij de vangende poort
Lambert Jansz. moeder op Dronkenoirt ...
Thrijn Willems in de Houte is gesturven ...

1541. De Kanisstraat bekend,
ook de Voirdam.

Mr. Cornelis Buijs Betaelt voir de 2 vaantgiis
van 't offelaet boven onze gout - ij gulden

Denzelven comt van 't stofferen van
dat altaer, met hem geaccordeert
't gout tot onse last - xlij l.
Nota dat hij sculdig is de voet mede
te stofferen als die gemaect sullen zijn.

Ontfangen van Ariaen Heijndrixz. van Utrecht,
diewelck geleverd is, ij^c xxi pond oude ketels
ende coeperwerck dat gegeven ende gegaert
tottet voirlach, 't pont ij groet sp. xxiiij ** i ½ stuivers.

Coman Gerijt Pietersz. over Onse Lieve Vrouwencapel
heeft gegeven xx stuivers tot een testament bij
zijn levendige lijve. Actum opten v^e december
XV^C XLJ.

Te dezer tijd was al het kerkhof.

1328/2767

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het memoriaal van kerkmeesteren*]

1542

Agterstraat bekend.

Die capelmeesteren van Onze Lieve Vrouwencapel opte Leet hebben van den kerkmeesteren gecoft dat cleijne orgeltgen an de zuijtzijde voir de somme van xxvij gulden. ...

Mannegasthuis genoemd.

Trijn Thisdochter is gesturven ~~ende~~ in den ~~kerk~~ jare van XV^C XLII ende is begraven in 't Jonge Hoff waeromme dat die mater van 't voirs. convent die kerk by heeft voor haer leger stede dat zij in 't zelve convent begraven is, van klokgeld en karsgeld drye gulden.

Willem Jan Bollen is gesturven en in de kerk begraven.

1560 ...

't Kint van Jareg van Tjepma¹⁰ schuldig van clocken-, caerssen- en grafgelt xxvij stuivers.

Op 't jaar 1562. Word genaamd eene Tjepma rentmeester.

~~In dit boek word op 't jaar 1568 genoemd eene Jacob van der Hek dienaer van Dierck van Teylingen.~~

1329/2768

[in marge, in ander handschrift: verkochte erven 1539]

Deze naegescreven erven leggende buyten an de zuijtzijde op 't oosteijnde van Dronckenoort

10

Wellicht: Jarich Sjoerds van Tjepma (1535-< 1569)

zijn vercoft bij de burgemeesteren den stede van Alckmaer in den jaer XV^C XXXIX ende die xliiij^{en} gulden die daer oftgecomen zijn, die zijnen geemployert in den stedesculden omme die daermede te betaelen. Ende hebben gecoft dese naegescreven personen bij die voet als hierna volgt:

Jel Schuytmaker eerst heeft gecoft xij voeten erff leggende bij oosten an Karsijnenerf, die voet voor xxxvij^{en} stuivers sae – xxij^{en} gulden.

Jan Jansz. Buijser heeft gecoft xxiiij voeten erff bij oosten an de voors. xij voeten, die voet voor xxxiiij stuivers., xl gulden xvj stuivers.

Dirrik Aeraen Heynen heeft gecoft xxiiij voeten erfs bij oosten an Jan Buijser voirs.

...

Jan Jansz. Buijser heeft gecoft xxiiij voeten erfs an de voirs. Dirk Arian Heynes.

...

Item heeft nog gecoft xxiiij voeten erfs bij oosten zijn voirs. xxiiij voeten, die voet voir xvj stuivers.

Item het ~~is bev~~ wordt bevoerwaerd dat een ygelijken sal laten leggen an de Dronkenoortzijde xvij voeten tot een straet ende an de Leetzijde mede xvij voeten tot een straet.

1330/2769

[kopregel: *Uit een memoriaal van de inkomsten en lasten van de Zeven Getijden, 't zedert 't jaar 1566 tot 1588.*]

Folio 1. Stont:
Staet ghemaect van dezen book op den eersten november anno '80.

Alle de losrenten met den ellenmaat bedragt te saemen 191 gulden xvj stuivers netto.
De lanthuys beloopt 28 gulden 15 stuivers

netto.

Somma 220 gulden 11½ stuivers¹¹.

De Zeven Getijden hadden op verscheide steeden renten en andere goederen, als op die stede van Alcaer ... jaerlijx die somma van xlij Karolus gulden 't stuk tot xx stuivers.

Item op dat Oude Hof, Jonge Hoff ende Middelhof xx Bayers gulden, die Bayers gulden gerekent tot xxi stuivers.

... op 't Jonge Hof ses Baijers gulden

... op 't Middelhof vi Baijers gulden.

Verders op verscheijden huijzen tot Alkmaar en verscheijden landen op verschillende plaatzen gelegen ende ook de ellenmaat die in den jaare 1566 verhuurd wierd voor den tijt van vier naastkomende jaren, 's jaers voer vijf Karolus gulden tot xx stuivers 't stuk.

[in marge: Nota de ellemaat gold anno 1607 tot 1630 inclus maar 6 gulden des jaars.]

1331/2770

[kopregel: *Uit het Zeven Getijdenboek*]

Folio lxj. Hierna volgen die lasten die die Seven Getijden jaarlijx moeten betalen.

Eerst:

een daeghlijxe misse op 't hoge altaer 's morgens te ses uren an te gaen.

Folio .. Dese voers. misse heeft angenomen heer Claes Centen 's jaers voer ses- endertich gulden, te betalen alle vierendeel jaers.

Folio___. Die coster heeft alle ... van den kaersen op die twee kronen te ontsteken en uijt te doen en voerts van broot en wijn van een dagelijxe misse ... 's jaers vi gulden.

11 Waar komt die halve stuiver vandaan? $191 + 28 = 219$ gulden; $16 + 15 = 31$ stuivers = 1 gulden 11 stuivers; totaal 220 gulden 11 stuivers. Of is die 5 van 15 een half-teken? Dan klopt het nog niet.

Item van de cronen op en neder te laten
en hangen.

Custos van croene te hangen 's jaers vi stuivers

D' organist heeft alle jaren twee gulden x stuivers.

Folio 67. Die blaser ... xij stuivers.

A: Nog betalen die Zeven Getijden vier heeren
van 't sacramentslof te singen elx xij stuivers
's jaers.

Item de pastoor te betalen alle jaren
van het sacramentslof te singen het collect
eene Philips gulden 's jaers.

De 4 heeren neffens A gemeld, waren in 't jaar 1566:

Mr. Jan Bartelmiesz.

Cannius

Heer Jan Jansz.

Mr. Claes, schoolmeester

Folio 68. Die seste misse ... cs

Dese voers. misse heeft angenomen heer
Ariaen Wijbrantsz. te doen alle dagen op 't
hooge altaer, op conditie als 't ander boek
vermelt 's jaers om xxxvi gulden.

1332/2771

[kopregel over twee bladzijden: *Uit ~~het~~ de-Zeven Getyden haar boek, enz.*]

Die heeren die den getijden singen elke
heer iiij gulden v stuivers voors des jaers.

3 m*en

en deze waren in 't jaar 1566:

1 Custos

2 Heer Symon

3 Dominee Pavuus

4 Hoedemaeker

5 Heneweer

6 Heer Coy

7 Heer Aris Cluyver

8 Heer Pieter Vanid

Folio lxxij. Die twe cralen hebben alle vieren-
deel jaers elx ij gulden x stuivers.

Folio 73. Item nog soe betalen die Seven
Getyden het waslicht datter behoefet
op Claes Corfsen outer ende op twe
cronen in de kerk, 't welken Bartelmies
Symonsz. levert.

Folio 74. Jel van Schuyeren van den twe
croonen en tralien ... t' samen x gulden
x stuivers.

Folio lxxv. Item Engel Pietersz. stadt-
boede sal hebben alle jaren ij gulden omme
de voirsz. pachten inne te maenen.

Nog te betalen alle jaars tijns tot
Bergen twe oude boddragers¹².
Nog tot Bergen een doet.

Word op 't jaar 1568 genoemd eene Jacob
van der Kok, dienaar van Dierck van Teijlingen.

1333/2772

Folio ~~ix~~ viij.
Word gemeld Redtgen Bierdragers huijs
staende op die Leet aen den suijsyde ~~van~~ by
Sinte Gangelof¹³ en bregxstie¹⁴.

Folio ix. ... Dirk Cuypers huys
staende op ten hoek van Sinte Gangelofs-
steeg.
Butterstraat bekend anno 1565.
Marij Magdelenasteeg.

Uit zekere memorie van den jare
1664 scheen te blijken:

[in marge rechts: de wapens der 3 kerkmeesters op den voeten wijzen op 1665.]

- 1 dat doe de nieuwe predicstoel der
Groote Kerk stont gemaakt te worden
- 2 dat fabriekmeesteren doe bezig waren
den toorn te repareeren.

12 Oude muntsoort.

13 Gangulphus (Varennes-sur-Amance bij Langres, 702 ? - Bourgondië, 11 mei 760), ook Gangolf of Gengulphus geheten, was een heilige en martelaar van de Katholieke Kerk. Uit de transcriptie van Roose: 138. De St Gangolfensteeg heeft blijkens een oude quitschelding op de Laet geleegeen, altanz daar sting op de Laet bij de Gangolfensteeg en bruggetie. Waar nu die steeg geleegeen heeft of welke steeg er meeden bedoeld word, is ons niet gebleeken.

14 bregxstie = bruggetje

Uit zeker memoriaal van kerkmeesteren

In de jaaren 1633 tot 1640 incluys
zijn de zarken in de Grootte Kerk vernieuwd en
de kisten verschikt.

De penningen tot betaling der zarken
en van 't geene verders dat werk
moest kosten van nooden, wierden op
losrenten geligt.

Anno 1644 hebben kerkmeesteren door last van
burgemeesteren ... doen maken de muir an het
kerkhof. Het werk heeft gecost als volgd
ende van de stat of burgemeesteren wert
te vorderen ... 1400-9-8.

Wat lager stond:

Bij resolutie van de Ed. Mog. heeren gecommiteerde raden
tot Hoorn is op den 19 augusti anno 1637 verstaan
dat volgens 't oud gebruik gheen impost van de grove
waren over het gebouw van kerk, predikants huys, school, sullen betalen.

1334/2773

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register der landen enz. van de kerk*]

Register van alle die landen,
renten, thienden, huysen, appelmaet
end ellemaat, specterende totte
parochiekerke deser steede Alkmaer
gedaen desen 7^{en} februari 1611
... tot 1640 toe.

[in marge: Heb nog veel ouder dito register, te weten van anno 1456-1506.]

Folio xx. ... Het land van Snel
Klaesz. en zijn huysvrouwe, leggende
~~bij den~~ buyten de Quaekelbrugge in den
banne van Alkmaer. ...

Folio xxxix. Die regeerende heeren burgemeesteren der stede
van Alkmaer sijn jaerlix sculdigh
van 't halve poorterengelt, ver-
vallende jaerlix op Karsmisse, plus
minus 's jaers 60 of 70 gulden.

Nota vervolgens stont den ontfang

van 't poortergeld van jaar tot jaar aangetekent, en vond ik 't halve geld daarvan te bedragen van van 40 tot 109 gulden.

Voor het jaar 1630 was betaald 109½, voor 't jaar 1638 wegens de helfft van 't poortersgeld van 27 personen 40 gulden.

1335/2774

De kerk bezat anno 1611 eenige renten of rentebrieven gekomen van 't papengild blijkende dat (folia 53, 55, 57), zijnde die by transport van de stat ter voldoeninge van seekere afterstallige renten, die de stat den kerk ten agteren was. (Folio 53, van welke zie de brieven gemeld bladzijde 3084).

Voorts was den kerke aangekomen de renten en inkomsten van de Zeven Getyden (begrepen in het boek der zelve, hiervoor bladzijde 2769 gemeldt).

[in marge: Zou dit ook oorzaak zijn dat de klokken bij 't begraven der lijken van de smits, etc. nu 1762 nog gratis luiden? Vergelijk hierbij nopens de bierdragers bij welkers begraving, zo ik meen, zulks [**de] gratis geschied, p. 2801 nu 1368.]

Folio 126. Die smits, slootemakers, panneboeters en andere van het gild van Ste Loijen zijn gehouden aan de kerk te responderen ende betalen van eenen ygelyken die in haer gilt comt omme 't ambacht op te setten de somme van twee gulden.

Thienden toekomende de kerk (folio 129):

De reeker thiend
reker vlastienden
noort tienden
noort vlastienden
bergh tienden
berg vlasthienden
rontsaetstienden¹⁵
pastorye tienden
pastorye vlastienden

15

rondsæt = koolzaad (ronde zaad)

Bergermeers thienden
Bergermeers vlasthienden
Egmondermeers thienden
vlasthienden
rondzaatstienden

Nota

De thienden werden alle jaren verpagt en daarvan wert
in een vierkant boekjen aentekening gedaen.

1336/2775

[kopregel: *Uit het register der kerkelanden enz.*]

Folio 131. Staet de voorwaerde van de
verpagting van de appelmaet
en in dezelve:

... en sal hem niemant vervorderen
enig ooft¹⁶, 't zij appelen, peeren, pruymen,
binnen dezer stede te lossen sonder tevoren
de pagter van de voors. appelmaet
aen te brengen, de quantiteyt van zijn last,

...

... voorts zal een ygelyk ...
betalen van elke ton een halve
stuyver ...

Van krijt, asuijn en raepen van
elke tonne een halve stuiver en van
een tonne houtkool een stuyver.

Waervan exemt sullen wesen ... alle
ooft ... tussen Haerlem en Almaar
gewassen.

De bovenstaande pagt gold voor yder jaar
omtrent 130 gulden.

[kopregel: *Copye*]

[in marge, ander handschrift: Boomkamp pagina 190]

Men ordonneeren Jacob van Teylingen met zijne
medehelpers als kerkmeesteren te betalen in handen
van Jan Arentsz. ende Pieter Cornelisz.,
predicanten de somme van dertig gulden tot
betalinge van heur dienst. Actum den

16 eetbare vruchten

xxi^{en} januarij LXXIIJ stilo communis. Ende dit
agtervolgende die stemminge van de vroetschap
ende mits deesen overleverende men sal 't u even
passeren in rekeninge. Actum ut supra.

Onder stont:

Claes Herxz. Aelbert Cornelisz. Coemans

Op de rug stond een quyttschelding van die somme
ondertekent.

Jan Arentsz. Pieter Cornelisz.

1337/2776

Copije

Op huyden den vijften meye XV^c XLI soe hebben
Philips Rongsz., mr. Ysbrant Pietersz., burgemeester,
Jacob Willemsz. Brouwer, Pieter Jelmersz.,
Ariaen Jacobsz., Dierick Royersz., Cornelis
Garbrantsz. Stopen, Aris Pietersz. Zel, Albert
Albertsz., Jacob Claesz. Soutman, Pieter
Claesz. Cannemaacker, mr. Jacob Medicus,
Claes Lourisz., Cornelis Claesz., Dierick
van Teylingen en Tielan Thomasz. Kistemaker
alsmede raeden ende vroetschap der selver
stede eendrachtelick geslooten ende geaccordeert
dat die kerkmeesteren van Alcaer sullen
voirdan alleen ontfangen end opbeuren
't exuwegeld¹⁷ totter behoef van 't nieuwe
voirslag soe lange en ter tyt toe 't selve
mette wysers en anderen sijnen toebehoren
te vollen ende al wel betaelt sal wesen,
ende daerof goede rekeninge, bewijs ende
reliqua bij henluiden de stede van Alcaer
ende heuren tresoriers tot allen tijden te
doen.

In de transcriptie zijn enkele bladzijden zijn overgeslagen: 1338/2777 – 1347/2786

1348/[het 2^e nummer is weggesneden¹⁸]

1519 was:

17 Het recht dat geheven wordt door een stedelijk bestuur van erfenissen in de stad, die aan personen daarbuiten toevallen.

18 Deze bladzijde is opgeplakt. Bladzijde 1349 is genummerd[2782]; dan zou bladzijde 1348/2781] moeten zijn. Echter, als de reeks vanaf 1337/2776] zou doorlopen, dan zou dit bladzijde 1348/2787] moeten zijn. Misschien heeft degene die de tweede reeks nummering heeft aangebracht, de 7 van 2787 voor een 1 gezien en is daar vanuit doorgedaan.

Ariaen van Toornenburg
Meester Jan, organist
Jan, kloksteller
Willem, beeldesnyder

in de Langestraat Jan Micker
Symen van Adricum
... Jan Willemsz. van Adricum

op de Nijensloot meester Grijt, schilder
Gommer, beeldesnyder
Anthonis, beelidsnyder
Jan Arysz., steenhouder

In S. Maryen Magdalenenstraat Cornelis, schilder
op Dronkenoort Snel Klaasz.
op de Miend Jacob Ras

1349/2782

[kopregel: *Uit het memoriaal
gehouden bij
deeken en raaden van
't schildersgilde tot Alkmaar*]

Tot gildebroeders van 't zelve
gild zijn in de bijgevoegde
jaaren geworden als volgd:

1633 Willem Bartius 17 september
1635 Johannes de Bries
1636 Fardinandus Bontekoe
Jan Willemsz. Beuning
Gillis Schagen
Emanuel de Witte
Allert Harxz.

[in marge: deze [Harxz.] was Vries doopsgezind en kocht zig vrij van de schuttery anno
1635. Hij was zoon van Hark Kornelis Hout, houtkooper in de Kooltuin.]

(Nota 1635 was deeken Gerrit de Jong)

1637 Jacob de Wet en zijn broeder
Simon Teunisz. Verhoeft van Horen
Pieter Tijsz., steenhouder
Klaas Rijkers, schilder
1638 Kornelis van Rossen,
deeken
1638 Simon Dirksz. Pruin
1639

[in marge: 1640 wierd Jan Teunisz. Blanckerhof¹⁹ leerling]

1640 Poulus Rijzer

Pieter Pietersz. Boot, steenhouwer

1643 Johannes Kromstrijen, een vreemdeling

Jan Aalbertsz., schilder

1350/2783

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het memoriaal van 't schildersgild*]

15 februari	1643	Jan Jansz. Kragting, steenhouwer
9 april		Jan Jorisz. de Porter, schilder, vreemdeling
27 juli		Jacob Reus, schilder, vreemdeling
8 oktober	1644	Jan Bijster, glanschrijver, vreemdeling
8 oktober		Jan Everdingen, schilder
zie bl. 1351		Nota te deser tijd was eene Paulus Hinnekens conterfeijter
	1645	Meester Pieter Persijn
2 april		Ysabelle Bardesins
8		Teunis van der Sande
28 augusti		Jan Gerritsz. Brand
16 juni	1646	Mathijs van den Berg, schilder, vreemdeling
31 augusti		Salomon du Warte, schilder, vreemdeling
22 oktober		Simon Keiser
	1648	Pieter Mompert ²⁰
26 april	1649	Jan Dirksz. Huyg van Medenblik, beeldsnijder
3 juli		Dirk Metius
18 oktober		Ariaan Dekker
18 dito		Jan Teunisz. Blankenhof [onderaan bladzijde: Nota Jan T. Blankenhof wierd leerling bij Arent Cinceer ²¹ in 't jaar 1640]
27 november		... de soon van Jacob Jansz. Turk, 3 gulden

1351/2784

19 Jan Theunisz. Blanckerhoff (1628-1669), alias Jan Maat. Zijn achternaam werd op diverse manieren gespeld.

20 Pieter de Momper, geboren te Antwerpen circa 1607.

21 Arend Samuelsz. Teerling, alias Arent Cinceer. Zijn alias werd op diverse manieren gespeld.

1649	Antoni Kroos, vremdeling, 26 november
1650	
12 juni	Gerrit Jansz. Soltiu, glasschryver, vremdeling
december	Poulus Hennekijn, vremdeling
1651	Vremdeling. Klaes van den Hek Pieter Kroos
4 december	Joris Jacobsz., beeldsnyder, vremdeling Vreerik van den Bos, schilder, vremdeling Jan Aalbertz.
1653 den 8 september	Heemskerk van der Hek
1654	Outger Jansz., steenhouwer en glasschrijver, vremdeling [in marge: in de lijsten 1652]
1655, 26 april	Kornelis Jansz. Sparboom
1657, den 28 april	Hark Nanningsz. van der Veer, steenhouder
15 juni	Kornelis de Gilde, burger
1658	IJsak Uilenberg, vremdeling
2 juli	Nicolaes van den Bosch, vremdeling Arie van Warmenhuijzen, vremdeling Adam Hendriksen Lourens Oosthoorn

1352/2785

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het memoriaal van 't schildersgilde*]

	1659	Philip van Veut, beeld op steenen
2 maj		Johannes Kinnema, vremdeling
23 october	1660	Klaas Pietersz. van der Meulen Adriaan van der Mieden, konstkooper
	1663	Andries de Loos, konstkooper Harmen Kluisenaar, vremdeling
8 oktober		Karel Babtist, burger
	1664	Jacobus Kroos, vremdeling
18 october		Gerrit Jansz. Spek, kunstkooper
in april	1665	Zijn de glazemakers ingetekend ²² welke ik meest zal overslaen

1666 Jacob Metius
 1668 Kornelis Klaesz. Spanbroek, beeldsnijder
 1669 Klaes de Poorter, vremdeling
 1671 Is Lucas Hendrixz., kunstkoop,
 uit het gild getreden
 4 augusti 1674 Jan Klaesz. van der Wouden
 13 Abram van Beijeren, vremdeling
 16 1676 Piet Kooker, chirurgijn, konstkooper
 oktober

1353/2786

1682 Adam van Loon, konstkoper
 Willem Hatsveld, vremdeling
 Hendrik Schijndel, vremdeling
 1684 Nota ter dies tijt verschil tegen
 Dommer²³
 1686 Hendrik Graeuw, vremdeling
 1696
 24 februari Wiggerus van Vitringa, vremdeling
 27 dito Gerrit van der Steur
 1697, 4 november Nicolaas de Vree, vremdeling
 1702, 16 april was de begrafenis van Nicolaas de
 Vree

1354/2787

[Deze bladzijde is blanco]

1355/2788

[in handschrift notaris Croll:]

[kopregel: *Naemsrede en oorspronk van de buurt Het Nagtglas*]

Den 10^{en} oktober 1757 wierd mij, J. Croll, verhaald door juffrouw Petronella Weerijdt, weduwe wijlen den eerwaardige heer Adriaen Koning, in dit jaer 1757 bij gis ruim 60 jaren oud overleden, dat haer gemelde man was een afkomeling (zo ik meen onthouden te hebben een kinds kind en wel een dochters zoon) van capitein Everd Nagtglas (van welke, volgens een acte voor mij als notaris en twee getuigen den 8e september 1755 gepasseert, anno 1665 nog nagelaten ~~twee~~ kinderen minderjarig van waren). ~~die welke en~~ Dat deze Everd Nagtglas de 3 à 4 ~~huisjes~~ huizen aen de

noordzijde van de Lange Nieuwe Sloot ~~had doen bouwen met~~ daer de slager Kelder thans ~~woend~~ in woond, op het buurtje thans nog Het Nagtglas ~~in de gevel~~ genaemt, had ~~laeten~~ doen bouwen met een nagtglas (dat is, zo zij zeide, een uurglas of zandloper) in de gevel en dat deze capitein Everd Nagtglas door mistig weer verzeild zijnde met een zo rijk geladen schip als den staet ooit had gehad en waerop wel 200 zielen waren, was gezonken in de ~~Sorles~~ Sorlings²⁴ ~~of charles~~ hebbende zijnde daer niet meer dan één mens levendig afgekomen.

Den 1^{en} februari 1763 wierd mij door gemelde juffrouw Petronella Weerijdt verhaeld, dat wijlen haer gemelde man Adriaen Koning, in leven rustend predicant onder de Remonstranten aen de Oude Wetering, was geweest een afkomeling (zo ik meen onthouden te hebben een kleinzoon) van gemelde capitein Evert Nagtglas, dat deze capitein stichter was van de voors. buurt Het Nagtglas en dat het nagtglas toen was gesteld in de gevel van het oostelijkste huis van die buurt, dat thans aen de timmerbaes Jan Stuit toebehoord.

1356/2789

[Deze bladzijde is blanco]

Hiaat in manuscript: één vel, bladzijden 1357/2790 – 1358/2791

1359/2792

[kopregel: *Uit het register van den incomen van Ste Laurens prochiekerke t' Alkmaer mitte last wederomme daeruijt gaende, in ponden van xx stuivers ende begint dit bouck opten jaersdach anno XV^c ende XXVIIJ.*]

Folio 3. ... In december 1543 bij de Clarissen buiten die Geestpoort ... en is hem beloofd dattet voors. huys in drie jaren nyet offgebroecken sal worden duer 't vastmaecken van der stede ...

Folio 4. opte camer ... gelegen opte noortsijde van Dronckoord ... dat cleijne bregghen mitte sloot ande oostzijde, anno 1531.

4. ... 't kerkhof gemeld 1530.

5. ... een huys op de Quackelbregge ...
in 't vastmaecken der stede ofgebroken
bij den fabriekmeesters ende 't erf wegge-
dolven ... Nota ik agte dat dit
afbrecken is geschied in 't jaar 1572.

[in marge: dit stond op de kant²⁵]

6. ... De Schoutestraat gemeld 1528.

6. ... Een huijs bij Malalenbregge af-
gedolven in 't vastmaken der stede
mede door fabriekmeesteren, zoo ik agte 1572.

1360/2793

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register van S. Laurenskerk*]

Folio 6. word genoemd het provenhuis van
Dirk Symonsz. 1541.

8. word gemeld 1528 een huys buiten de
Vriesche poort.

9. de kraan verhuurt 's jaars voor
xv rins gulden 1528.

9. ander ontfang: van die priesteren die heure eerste
misse singen die de kerke geven voor de
ornementen die sij besigen xx stuivers,
xxv stuivers, xxvij stuivers, xxx of xxxij stuivers,
elc zoe veel als God hem in 't harte sent.

xvi²⁶. In augusto anno XV^C eenendevijftig
soe hebben die kerkmeesteren van Alcaer gecoft van
heer Cornelis, pastoir van Otterlack,
twee blauwe fluweelde cappen met
celcken voir die somme van xxvij rins
gulden tot twintig stuivers ...

18. word gemeld een huys en erve
staende an de oistzijde van Ste Jans-
straat.

18. Duijff Wouter Brouwers saliger heeft

25 Met 'dit' verwijst Eikelenberg naar de tekst 'in 't vastmaecken der stede ofgebroken bij den fabriekmeesters ende 't erf
weggedolven', die kennelijk in de kantlijn van het origineel stond.

26 Folio 16 wordt bedoeld.

testamentel besprooken die kerk van
Alcmaer, die minrebroeders ende Clarissen
een huys met zijn erve ... belast
met xxv stuivers 's jaers, die de huys sitten
daerop hebben ...

1361/2794

xix. Kathrijn Garbrantsdochter ... heeft
de kerk van Alkmaer, de arme huijs-
sitten, de minrebroeders ende Clarissen
te samen onder hem viern besprooken
om goedswillen de helft van 't huijs
... staende an de noertsijde van
de Langestraat ...

xix. Willem Sijmensz. van Campen
heeft van Claes Boelen gecoft
't huijs mett erve staende opte hoek
van de Wapperstraet opte Huuyl ...

xxij. Opten laetsten may anno XV^c ses-
endevijftig soe hebben die kerkmeesteren ge-
accordeert die vier beijerluyden in 't
gasthuijs onder 't stathuijs te samen
xvi stuyvers 't 's jaers van de crucen te
dragen ... Nota 't laatste
jaar dat betaald stond was dat
van 1565 in meij.

xxij. Keijzer die graefmacker heeft
jaerlix van die keerze op die graven
te bewaren ses gulden ... 't was
laatst betaald 1565 ut supra.

24. Een misse op Sinte Cornelis-
altaer 't 's jaers iij gulden.

1362/2795

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register van S. Laurenskerk*]

Uutgeven

Folio 31. Die kerk betaeld die fabricke van
Ste Maertensdoom t' Utrecht alle
jare in de cantate eenen gouden
Wilhelmsscilt van xxix stuivers.
't Laatste betaaldt jaar was Ligtmis 1566.

Dages na Paeschen haelt men dat crisma in der abdije van Egmont daer men geven moet drie Philips of Carolus braspenningen (in specie staat folio 148), 't laatst was 1565.

32. De kerk betaeld alle jaer Ste Laurys-gilde ... xxx stuyvers.

De kerk pleeg dat papeghilde 't 's iaers op Onser Vrouwen Avont Geboorte, voor 't besigen van haer cleynoden te geven iij gulden v stuyvers, maar dat word haar naderhand voor altijd geschonken.

De kerk was schuldig verscheyde missen te doen doen als:
Een ter week ... op Onser Liever Vrouwen de Noot Goids-altaer ...
Drie ter week ... op Onser Vrouwen-altaer van 't papeghilde ...
Twee missen op Ste Joostenaltaer.
Een misse ter week op S. Cornelisaltaer.
Een mis ter week op Onser Vrouwen-altaer purifieri ende verschijnt St Matheus.

1363/2796

[in marge: dit neffenstaande is nog betaald in november 1566]

Foli 35. Deselve kerk is sculdig een misse ter weeke op Onser Vrouwenaltaer purificationis voors. ende verschijnt Conceptio Marie.

De kerk geeft de coster alle jaren voer zijn waschen zeep, hemelen van den ornamenten en van al dat die kerk behoeft van wyroock, voer wijn end broot van agt missen ter weeke acht rins gulden. Anno 1528.

[in marge: Folio 149 bleek dat de organist mr. Klaes Gerritsz. in 't jaar 1570 op Allerheyligen verbeterd was tot twintig gulde en dus 4 gulden meer als tevoren.]

37. De kerk geeft de organist alle jaeren xij rins gulden ... Anno 1528 en duurde dit tot het jaar 1547, doe schijnt het geweest te hebben 16 gulden.

38. Immers opten xx^{en} aprillis anno XV^C
eenendevijftig soe hebben die kerkmeesteren
angenomen Cornelis Symonsz. ... om
die twee orgelen te speelen op sulcke
daegen als dat gewoonlicke es ...
... om die somme van sestien Carolus
gulden 't stuk tot twintigh stuyvers,
welk loon stand hield tot op Ligtmis
1566.

[in marge: Folio 150 ut supra de baser²⁷ verhoogt tot xxx stuivers in 't 4de jaar]

39. De blaser had in den jaere 1528 tot
aan 't jaar 1549 zeventien en
een halve stuyver in 't vierndeel jaars.

40. De beyermond had in den jare 1528
6 gulden van 40 grooten 's jaars,
zelf nog anno 1551, maar in den jare
1566 xij gulden 's jaars (folio 150).

1364/2797

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register van S. Laurenskerk*]

Folio 42. 't Kerkhof te wyeden was bij Sinte
Lijsbetgasthuijs, 't 's jaers om dertich
stuivers aangenomen, nog anno 1566.

De kerk heeft ontfangen c gulden testaments
mitte last de jaersang te betalen tot
eeuwigen daege voir de Joncvrouwe van
Heemstede, Marie Claes Corfsdochter.
... 't jaersang koste 1528 **tien stuivers**.

43. ... is sculdich alle jare te betalen
de jaersang van Snelle Claesz. en zijn
huysvrou mits eenen brief van ij Philips
gulden 't **'s jaers** ... koste 's jaars xx stuivers, dog men
betaalde daar af in 't jaar 1572 xxxij gulden 's jaers
aan heer Gerrit Hoedemaker.

De kerk is sculdich te doen maken
t' elke Paesdach ende Alreheilgendach
t' elc twee tortssen, 't stuk xiiij stuyvers
waardich wesende, voor welke tortsen
Machteld Dierc Harpers weduw de

27 Moet zijn: blaser

kerk gegeven heeft twee rins gulden 't 's jaers.

De speelluyden van Haarlem die op ten Meijendach comen spelen voir 't heilige waerdige bloet, en hebben voirdan niet willen tevreden wesen mettet oude loon van iiij gulden iiij stuvers dat sij van den stede van Alcmaer plachte t' ontfangen, soo dat men met hemluyden geaccordeert is dat zij onder hem viern voirdan alle jaer elx xxv stuivers hebben sullen. Dit 1548.

1365/2798

44°. Lucas Arijsz. betaelt 't jaer geval-
len Lichmisse XV^C XLVIIIJ van kaersen,
toertsen, smeer ende oly by zijn reekening lj gulden iiij stuivers.

De klokken pleegen op Kersnagt geluyd te worden. 't Luyden wierd betaald door de koster en de kerk, dog de koster werd daarvan bevrijd als hebbende op dien nagt genoeg te doen. Anno 1547.

Voor 't luyden der klokken op Mayendag werd den zakkedragers betaald iij stuivers, tot nog 1572 toe, incluys (folio 153).

De bierdragers voor 't luyen op Meynagt werd vj stuivers gegeven, tot in 't jaar 1565 toe.

45. De kerk van Alcmaer heeft tot hueren last te betalen die xij personen die in de plaetse van de xij Apostelen op ten heyligen Palmsondag onsen Heer op ten ezel voirttrekken in de processie, en nog daarneffens betaalden zij den bouckdragers elk een stuyver, samen xij stuivers. Dit duurde nog anno 1572 op Palmdag 't leste.

46. Die coster bewaert die lampe voir 't heilig crusifix hangende voor 't koor (folio xv) voor 't koer bij meester Bertelmies Jansz. Steenhuis, licentiaet saliger, besproeck ten eeuwigen daegen, dair van hem jairlyx geaccordeerd is een Philips gulden van xxv stuivers. Folio 15 blijkt dat ook eene Breghte Claes, weduwe van Jacob Claesz. Zoutman, in 't jaar 1551 honderd gulden ter onderhouding deser eeuwig

brandende lamp had geleverd

1366/2799

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register van S. Laurenskerk*]

Folio 47. De kerck heeft ontfangen xl gulden van die kinderen van Jan van Heemsteede daer voor deselve kerk tot hare last betalen sal tot eeuwigen dage dat wasligt op te groote candelaer in Claes Corfs capelle en nijet meer. Anno²⁸. Naderhand is hier nog toe gecoevreert van den bailliu van Den Briel als haerlujde voogt xij pond van xl groten dat te luttel was, dat gegaen is an dat sneenwerk bovenan 't hooge altaer, anders en heeft er de kerk geen cost of gehat; het is gepractiseert elders te reste tot xij pond van xl groten.

48. De kerk voirs. heeft noch ontfangen van de kinderen van Heemsteede de somma van vyftich rins gulden, daervoor de kerk gehouden sal wesen alle jaren te betalen de pastorie t' Alcmaer tot eeuwigen daege l stuivers (folio 159 stont vijftig stuivers en = Karolusgulden) 's jaers voir de jaersangen van die over Dieryc Symonsz., Claes Corf, Geertruyt zijn wijf, Dierijc Symensz. haer zoon ende de Joncvrouwe van Dorp zijn huysvrouw.

Word gemeld het Comansaltaer in de voors. kerk staande.

1367/2800

Folio 49. Die pastoor mit die kerkmmeesters ende die prelaat van Egmont op hem zelven hebben te geven twee beneficien die gheüniert zijn ende zyn houdende op S. Jans evangeliste- (folio 244) ende heilig cruijs-altaren belast met drie missen ter week ... bij buerten te begeven.

[aansluitende aanvulling in marge: 't Verdrag des wegene tusschen den abt van Egmont Willem van der Goes en kerkmeesteren gemaakt, wierd goedgekeurt door Georgius van Egmond, kerkvoogd van Uijtregt, den lesten augusti 1536. mij uyt het besegelde perkement

gebleeken, en wierd erksen in dat jaer gegeven aan Adriaan Jansz., een geestelyk heer.]

64. Ste Elisabethghilde ofte -altaer heeft jaarlicx op die kerk gecoft vijftich stuivers 't jaers losrenten waervan die kerkmeesteren 't hooftgelt van veertich gulden ontfangen hebben van de raedden van 't selve altaer; 't eersten jaer gevallen Ste Elisabethdach XV^CXLIIJ; 't lesst betaalde jaer was 1571 (folio 134).

81. Meester Maerten schilder (tot Haarlem) heeft gemaect ende geschildert de vier buytenzijden van de groote ende benedenste deuren van 't hooge altaer, daervoern hem verzeekert is een lijfrente van xxiiij gulden 't 's jaers, zijn leven lang gedurende, achtervolgende den brief hem daarvan geleverd, daarvan dat eerste jaer verschinen sal mej XLIIIIJ. Folio 130 bleek dat de laatste aantekening der betaalde rente gedaan was anno 1572 in mej.

[in marge: volgens dit register zoo de lijfrente in 't jaar 1544 op een lijf van 21 jaar de penning x te wesen van 30 rins gulden hoofdzom, 2 derselve gulden aan rente, de rins gulden à 20 stuivers.]

1368/2801

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register van St Laurenskerk*]

Folio 133. Sinte Laurensghilde heeft jaerlijck op die kerk xxx stuivers te lossen tot zeggen van twee burgemeesters ende twee hujs-sittenmeesters van Almaer.

En lager:

Heeft nu die kerk 't outaer van S. Louris blijkende folio 157 ende anders an hoer genomen, 't jaer van LXVIIJ den xij^{en} januarij.

143. Die kerk is sculdig te laeten doen drie missen ter weecken ten eeuwigen dagen op Onser Lieve Vrouwenoutaer op 't papegilt ende na elke misse de profundis miserere ende een collect te lesen op 't graf van

Claes Pietersz.'s moeder.
't Misdoen is nog betaald in august 1566.

[in marge: zie hierbij p. 2774, nu 1335]

152. Die bierdragers ontfangen jaerlyx
van de clocken te luyden op Karsnagt
xij stuivers, anno 1565 tot Kersmis 1571 toe.

155. Stoffel cum sociis van den vanen op son-
dagen ende ander ~~dagen~~ heilige dagen (in die
kerk om) te dragen in die processie xij
stuivers, te weten drie personen elk iijj stuivers;
duurde nog op may 1572.

156. Die speelluyden metten scalmajen die op
Majj- en Sacramentsdag speelen, hebben
's jaers van de kerk xxx stuivers; solvit
majj 1572.

1369/2802

Folio 156. Van den majjeboomen te halen op Majj-
avont tot die regulieren ende op die
causter
van wagevracht anno **LXVII** ... xij stuivers;
solvit majj anno LXXIJ.

159. Jaersang voor juffrouw van Heem-
stede Maria Claes Corfsdogter.

160. Tot providierers
Die kerkmeesters bennen geaccordeert
metten pastoor dat die kerck sal
betalen een vierendeel jaers in 't
jaer als te weten Allerheyligen
xxx stuivers.

186. Word gemeld op 't jaar 1565
van een verlaat gelegd in de Geest.

192. Pieter Olofsz. organist is aen-
genomen voer die some van seven
pont vlaems 't jaers ... waervan
dat eerste jaar van betalen zal
zijn anno 1574.

Folio 28. Is de copije van een
obligatie bij welke kerkmeesteren ~~hen~~

~~verbinden~~ bekennen van de testamentoirs
van mr. Bartelmies Jansz. Steenhuijs
ontfangen te hebben een losrente-
brief van ses Karolus gulden, 't stuk
gerekent tot xx stuivers, jaarlyxe los-
rente te lossen met honderd Carolus
gulden ende hen verbinden daarvoor

1370/2803

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register van Sinte Laurenskerk*]

te onderhouden een bernende lamp;
hebbende de voers. Steenhuys dat besproken
ter eeuwige onderhoudenisse van
een barnende lamp voir 't heijlig
cruys Ons Liefs Heeren hangende
voir 't koer binnen der voirs.
parochiekerke van Alcmaer.

Verders bekennen sy nog ontfangen
te hebben uyt handen van de testa-
mentoirs als voers. de somme van
honderd Carolus gulden ... die de voers.
mr. Bartelmeus Jansz. besproeken heeft
de voirs. kerke tot een capelle
van nijen wit damast, belovende
zij deselve wit damaste capelle
te beschicken voir Alreheyligen,
XV^C tweeveertig.

[in marge: Zie van dese fundatie meer: verzameling Eikelenberg, p. 1867 nu 378]

Folio 28 en 29. Copie van de
fundatiebrief van Snelle Claes
ende Joost Jacobsdochter sijn huys-
vrouw, gefondeerd op Ste Lysbestenaltaer
staende binnen de parochiekerke
van Alcmaer.

Bij deselve bespreken sij het doen
van seven missen ter week, tot
welkers onderhoud en betalinge

1371/2804

zij geven een stucke lands groot
aegt koeweyjde, geheeten Snellenweijde,
ten eynde van die Quackelbrugge

gelegen binnen den ban van Alcaer,
weerdich en geldende jaerlijx ... drijen-
dertich rins guldens, ende eenen gouden
Wilhelmusscilt, welken gouden scilt
die voirs. fundateurs jaerlyx
heffende sijn op een huys staende
binnen der selver stede van Alcaer
op ten hoeck van de Crebbestede.

Folio 21. Is een obligatie bij
welke kerkmeesteren bekennen dat sijn van
sekere Marijtgen Dircs, weduwe
van Jacob Coel, ontfangen hadden
40 Caroli gulden, hoedanige gelyke
somme sijn ook op mey 1550 soude
betalen aan de huys sittenmeesters
der steede van Alcaer, mits
dat men haer een eerlijcke uijtvaert
soude doen en becostigen van als
vrij in den uijtvaart maentstont
en jarigtijt, als van grafgelt,
cleetgelt, clockgelt, kaerssen,
priesteren, als men over een eerlyke
vrouw behoort te doen ... ende dat
sijn daerenboven in haer uytvaert
maentstont ende eerste jarigtijt
sullen deelen den armen telken
negen sacken goede tarwe ...

1372/2805

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het register der S. Laurenskerk*]

Bevinde in dit boek dat priesteren
geweest sijn tot Alkmaar:

Anno

1645 mr. Heijndric Jeroensz.
1547 Heer Anthoenis Reijersz.
1548 Heer Hillebrant
1546 Hr. Arian Basgens
1548 ... de zangmeester

En vind ik onder de zangmeesters geteld:

Hr. Roel Jansz.
Hr. Willem Claesz.
Hr. Jan Adriaansz.

De getijdemeesters en onder die:
Heer Symon

Folio 51. Hr. Baert Pietersz.
143. Hr. Jan Adriaansz.

Aelbert Cornelisz. ... pastoor der
kerk 1565 in april.

1543. Pastoor Jacobus uutten Eng.

De inkomsten der kerk bestonden in
't jaar 1528 in:

- 1 Renten op huysen en landen
- 2 De pagt van de kraan waarvan
de ordonnantie staat folio 240
- 3 Landhuuren
- 4 Huijshuuren
- 5 Tienden van Dregterland en
Oude Nierop.

1373/2806

Hiertegen was zij belast met
een menigte van lijfrenten ende
losrenten waarvan de hoofd-
zommen bij de kerkmeesteren waren
opgenomen. Verders met het
betalen van:

- 3 Missen, jaarsangen en andere
diergelijke zaken ter vol-
doening van besprekken
- 4 De organist en blazer
- 5 Gravemaker
- 6 Hondeslager
- 7 Koster
- 8 't Onderhoud van de kerk
zelf

Alle welke dingen op den ouden
voet hebben geduurt tot aan
de verandering den godsdienst
en naderhand zijn van een
andere gesteldheid geworden,
gelijk men zien kan in een later
register, hiervoor bladzijde
1334 te vinden.

Ik vinde in een oude gildebrieff van 't
Schoenmakersgildt gemeld een altaar van
S. Crispijn en Crispiniaan tot welks behoef
zij ~~eenig geldt~~ drie rijnsse gulden moesten geven die van

buiten de stede stad in 't gilt ~~quamen~~ kwam; een schoenmakerszoon: anderhalf²⁹.

1374/2807

[kopregel: *Copie copiae van een verklaring van Dirck van Teijlingen*]

Ik Dierick van Teijlingen, rentmeester van 't graefscap van Egmont met zijn toebehoren, verklare mits dezen voer de gerechten waerheijt dat ick t' anderen tijde wel twaelff jaeren kerkmeester der stede Alcaer geweest zij. Ende dat die kerkmeesteren alsdoen de incoomsten van de pastorie van Alcaer in arrende³⁰ hadden voor een zeekere somme 't 's jaers die zij 't mijn heere mr. Jacob uutten Eng [is] alsdoen was ver[con-teken? of vers. (voors.)] pastor jaerlix uut-reijcte ende naerdien totte selve pastorie mede enige tienden stonden.

Soe hebben wij kerkmeesteren in dien tijt de pastorietienden mette andere incoomsten ende emolumenten totte selve pastorie staende ontfangen. Ende nademael daer eens questie viel waer dieselve pastorie tienden gegonsten, soe hebbe ick 't selve in dien tijt gevraecht die oude Claesz. wonende alsdoen over die Geest, welke een oudt man was boven die lxxx jaeren, die mij ter selver

1375/2808

[kopregel: *Copie verklaring D. van Teylingen*]

tijde verclaerde dat deselve pastorie thienden begonsten van 't patgen off naer over die Geest, soe noort uitstreckende soe verre de ban van Alcaer streckten. Ende hadden tenvoeren verstaen dat die kerke thienden strecte van de Clarissen of, maer en quamen soe verre

29 anderhalf rijjnse gulden?

30 in arrende (arrente) hebben = in pacht hebben

niet. Alsoe de weijde bij Jan Pijnsz.
doen off carren gelegen bij
noorden van 't voors. Clarissenklooster
an der abdie thienden behoorden,
alle 't welck mij noch wel versch
voor staet ende indachtig is,
offererende ende presenteremde
't selve tot allen tijden bij eede
te verclaren des verder versocht
zijnde, alle arch ende fraude uijt-
gesloten. Des t' oerconde hebbe
ik mijn gewoonlick handteijken
hieronder gestelt op ten XIIIen july
XVc vier ende seventich, bij mij
onderteijkent D. Teylingen.

Onder stont:

Gecollationeert jegens die principale acte,
gescreven in pampier bij Dirck van Teilingen selfs
geschreven en ondergeteykent, en daer mede be-
vonden te accorderen bij mij der stede
van Alkmaar secretaris
1574 Scheen Cornelis Opelffs.

1376/2809

[kopregel: *Priesters tot Alkmaar*]

Heer Jan Pietersz. Cannemaeker

XV^c XXXIIJ

Opschrift van een
memorie van de parthije van de landen
de stede uijten abdijer goederen te laten
gevallen, omme mette selve kerkmeesteren
ten behoeve van de kerke te voldoen,
ten aflossinge ende bevrijdinge van de
jaerlixen renten mette verloop tot
dese dage gevallen, die deselve kerk
opte stede sprekende heeft, waer-
van de landen gelegen gelegen
tusschen d' oude slaper ende Petten,
hijernaer gespecificeert worden. ...
Nota de kerk kreeg bij dese
overleveringe 31 morgens en
166 roeden lands.

[Volgende bladzijden niet getranscribeerd (uittreksel correctieboek Alkmaar, reeds volledig getranscribeerd)]

1408/2841

[kopregel: *Uit een copia copiae octroij
wegens het opregten der watermolens
van 't Geestmerambagt.*]

In den jare 1534 waren opgereg
in 't Geestmerambagt vier water-
molens maar deze niet genoeg zijnde,
zoo werden door molenmeesteren in 't
jaer 1555 nog twee zoodanige
molens besteed. Ende Jarich van
Tiepma, rentmeester van de vroomlanden,
bij octroij in dato den 26 junij
1558 gelast neffens de andere
ingelanden van 's Koningswegen
te betalen tot het opregten en onderhouden
der selve twee nieuwe molens.

Uit een M.S. of verbaal

't Zijpse gat was in februarij van
't jaar 1596, volgens berigt van
de gemagtigden ter inspectie van
de ingespoelde zeedijken, wijd 739
roeden hontsbossermaat en
vertoonde zig als een vlak strand.

1409/2842

In de handvesten van Waterland
vinde ik, dat bij goedvinden van
Aalbrecht van Beijeren, de Purmer
overdijkt is in den jare 1401.

Fortrapa legd in Zuytbeveland
volgens Smallegange³¹ zijn boek
bladz. 47.

1410/2843

[in marge in handschrift C.W. Bruinvis: Bij Boomkamp bl. 62.63.]

[kopregel: *Uit een boek genaamd
Descriptie van den poirteren ende
inwonende der stede van Alcmair
gedaen ende beschreven op ten vijftienden
dach in martio anno XV^c ende negen-
thiene nair 't schrijven der selver
stede.*]

1	in die Verderbroek		
	6 personen, zegge	...	6
2	... in die Nijpoort	...	14
3	... dat zieckhuijs	...	7
4	... Rietsevoort	...	34
	op 't Ritsevoort onder allen		
	Lange Jan de Smit		
5	Van de gevangenpoort west-		
	wairt opgaende verbij den		
	Geestpoort nair d' Minnebroeders		
	wederom gaende totte noert-		
	zijde van St. Lourenskercke	...	45
6	... Buijten die Geestpoert	...	33
7	... Die Kanistraet	...	41
8	Over die Geest	...	30
9	Die Huel mitte Bagijnestraat	...	25
1	Die Cornstraet an beijde zijden	...	31
0			

1411/2844

1	Die Langestraet an beijde zijden	...	12
1	(^t hooge huijs voor een getelt)		9
1	Die Hoogstraet	...	11
2			
1	... Deelstraet	...	16
3			
1	... Schoutestraat	...	18
4			
1	Die Kacksloot	...	6
5			
1	... Crebbesteech	...	15
6			
1	Coman Michielssteeg	...	3
7			
1	... Paygeglop	...	22
8			
1	Die Afterstraet tot Henrick		
9	Gerritsz. van Voshol	...	37
2	Die Houstil an beijd zijden	...	58
0			
2	Molenstraet	...	28
1			
2	Nyensloot	...	77
2			
2	Sinte Maryën Magdelena-		
3	straat totten Houstil toe	...	21
2	Die Heyligeesten steech	...	6
4			
2	Die zuytzijde van Dronkenoort	...	48

5			
2	Noortzijde van 't Dronkenoort	...	42
6			
2	Die Mient	...	32
7			
2	Huygbrouwerssteech	...	14
8			
	Noortzijde van den Leet	...	85
2	Zuijtzijde van den Leet	...	11
9			5

1412/2845

3	Op 't Nyeulant	...	6
0			3
3	Coninxwech	...	2
1			6
3	Ste Peterstraat	...	1
2			6
3	Die westzijde van de Quakelbrug	...	3
3			3
3	Oestzijde van d' Quakelbrug	...	3
4			4
3	Noortzijde van den Dijck	...	1
5			2
3	Zuijtzijde van den Dijck	...	6
6			
3	Buyten die Vriesen poort	...	1
7			7
3	Die Voordam	...	1
8			3
3	die Zielldam	...	9
9			
4	... Afterdam	...	2
0			2
4	... Die Kooltuyjnen	...	1
1			4
4	... Lutke Oudorp	...	4
2			3
4	Die Appelmerckt	...	2
3			5
4	Op Fnidsent	...	6
4			5
4	St Jansstraat	...	2
5			2
4	Huijswairt	...	8
6			

[in marge: ic vinde in een quohier van alle de huijsen in't jaar 1558: Buyten de Vriesepoort:

28 stux, zoo hujsen als kamers. In de Kooltuijn: 16. Aan de noortzijde van 't Lutce Oudorp: twee kalkovens en een stelling Wortelsteeg gemelt.

De verponding of tienden penninge van de huysen bragt dan op: 934 gulden, 19 stuivers, 2 penningen.

Staat aan te merken dat soowel vrouwen als mannen waren geteldt. En somtijts meer dan een teffens, bijvoorbeeld de kinderen van...]

Hiaat in (oorspronkelijk) manuscript. Eerste nummering verspringt van 1412 naar 1421; tweede nummering loopt wel door van 2845 naar 2846 maar nog een oude tweede nummering is aan de rechter bladzijde te zien: 2854. Deze laatste nummering wordt uiteindelijk voortgezet.

1421/2846 (oud nr: 2854)

Uit

[in marge, in handschrift Croll: een boek in 4to mij, J. Croll, op d' 29^e julij 1752 door d' regenten van 't mannegasthuis geleent op welkx eersten of titelblad de drie alhier eerst volgende regeltjes stonden geschreven met dezelve hand waarmede het gemelte boek meerendeels beschreven was.) Zie aempelder extracten uit dit Heijlichgeesthuysboek in mijn verzameling G van pagina 1655.]

Dit is dat Heijlichgeesthuysboeck haer register van dat capel staende in die Houtil, de anno XV^C LVIIIJ.

[in marge: NB. In een quytscheldinge van den eersten maart 1415 vinde ik gemeld: den raden van den Heilige Geesthuis in die Houtillestrate bynen Alcaer.]

Folio 1. Item. Dat Heijlichgeesthuys hoert toe het boedtambocht ende gelt 't 's jaers xxiiij gulden elcken boede vj gulden ende verscijnt alle jaeren op Alreheijligendach off Kersmisse.

Dat vierendeel van 't schout-ambocht van Oudorp en Oeterlijck hoert toe dat Heijlichgeesthuys en werd in den jare 1557 verhuijrt voor negen Karolus gulden, xx stuvers voer die guldens. In 't jaar 1565 voer xij guldens. Te weten de 4 vierdedelen te samen.

In den jare 1557 hield **al aan** de oostzijde van 't Nieuwland een leertouwer wooning.

In 't jaar XV^C LXV Heijligeestmeesters: Jan Jacobsz. brouwer, Ariaen Cornelis Texel, Gijsbrecht Willemsz. backer ende

Jan Jansz. leijdecker.

Dat waechuijs daer die waech in hangt,
daer sal dat Heijliggeesthuijs alle
jaers off hebben drie rinsse gulden,
van welke den ontfang ter deser
plaatse stont aangewend van 1559
tot 1575 toe ingesloten.

[in marge: Zie meerder extracten en copien van papieren en stukken uit het mannegasthuis, verzameling Eikelenberg, pagina's 3522 tot 3532, of nu 2113 tot 2123, item 4998 tot 5002 of nu³²]

1422/2855

[kopregel: *Uit het Heylige Geesthuijsboek*]

In den jare 1576 den 17de dach
septembris zijn de regenten zoo
van 't mannengasthuys als Eli-
sabetsgasthuys overeengekomen
ende hebben alle landen, rentebrieven,
waege, schoutambagten eertijts toe-
behoorende 't Heylichgeesthuys binnen
Alcmaer ... doorgedeelt op voor-
waarde dat elk voor den tijt
van de eerstvolgende vijf jaren,
of langer zoo men 't daarna weder
goed vont, zoude gebruyken de helft
der inkomsten daarvan komende,
te beginnen met kersmis 1576,
de eygendom der gronden en der
hooftzaken en sommen nochtans
onverdeeld blijvende, terwijl de
penningen die van rentebrieven die
midlertijt mogten afgelost worden
stonden te komen jndertijt door
twee voors. huysen souden worden
gedeeld.

De inkomsten van 't Heylichgeesthuys
bestonden verders in renten of pagten
op huysen, rentebrieven en landhuren.

Ook hier een hiaat in het oorspronkelijke manuscript of een nummeringsfout. De eerste nummering verspringt van 1422 naar 1427; de 'oude' tweede nummering loopt wel door van

32 de 'nieuwe' paginanummers zijn niet ingevuld.

1427/2856

[kopregel: *Uit een boek begrijpende*]

Alle de renten ende pachten die Sinte
Lysbetgasthuys toebehoren ...
gemaict op den vierden dach van
februario anno XV^C en XXIIJ.

Word gemeld een lijndrayersbaen
op de westzijde van 't Rissevoert.

Huysen op die Leie aan de suyt-
zijde.

Een kamer bijnoerden die Kacsloit³³
an die oostzijde van die Crebbesteech.

Pacht op Lutke-Outerop ...

Op Gharbrant Corfmakers huysen
op die oostzijde van die steech dat men
na die calckovens gaet ... anno XXIJ.

Item. Op Nel Houtsaege haer huys
staende op Luytke-Outterop daer lendors
oof Fien Theyes Jansz., an die oest-
zijde ~~Gryet~~ dye schuytemaecker ende
an dye westzijde Gryet Remmen huys.

... Een halfhuys ghe-naemt het Oude
Schoel legghende op die Heul, op die
hueck van die Wapperstraat binnen
Almaer ... 1537, x october.

Item. Brecht Harken heeft ghecocht
een huys staende op die vesten tuiscen
dat scoel ende die Gheistpoert .

Item. Nog soe gheven wij van elk een doet
als er een sterft die cappellaen dat hij
mede te kercke ghaet, een stuiver mit die
coster te samen.

1428/2857

33

De vroegere Kaksloot, waar aan de achterzijde van de Langestraat de houten pleeën op de wal stonden, is nu de Breedstraat.

[kopregel: *Uit een out register van de landen, rentebrieven ende andere dingen S. Elisabethsgasthuys aangaande.*]

Huysarmen gemeld op't jaar 1567.

Ste Annastraat gemeld 1508.

Folio 4, 5 en 6 blijkt dat verscheyden vrouwluyden die bagijnen hadden geweest in de jaren 1574 en 1576 in 't vrouwen-gasthuys hebben gewoont en daer onderhouden zijn geweest en dat door Dirk van Foreest, rentmeester der geestelijke goederen, daarvoor enig geldt aan 't gemelde gasthuys wierd betaald als ten lijve van Mary Boyen eertijts een bagijn in't Middelhof, xxv gulden 's jaers.

xxv Gulden 's iaers lijfrenten staende op Claes Jansendochters lijf, eertijts een bagijn in 't Middelhof en nog diergelijke somme van xxv gulden wegens twee andere bagijnen.

[in marge: Nota die [***] elk deser bagijnen 60 jaeren oud wierd, kreeg dan instede van 25 gulden, 48 gulden 's jaers; zie de blaffert van 1585 tot 1609.]

Folio xij. Word gemeld een huys staande tegen die Ramen over.

1429/2852³⁴

[kopregel: *Uit het register van S. Elisabethsgasthuys.*]

Folio xix. Op't jaer 1578 soutkeeten ... binnen der stede Alcmaer voor op te colck tegens die brugge over.

[in marge: Ik vinde in een kwijtscheldinge van 15 maert des jaers 1412 gemeld een weyde gelegen over die geest binnen der vrijhede van Alcmaer, belend Geryt van Heemskerk aan de noertside, dat gasthuys van Alcmaer aen de zuitzide.]

Folio xxxiiij. Jacob Cornelisz. die brouwer,

heeft gehuurt van de vaers van S. Lysbets-
gasthuys het huys mette solders soe als
hij 't nu ter tijt bewoont, met die brouwerije
ende het gereeschap daertoe al staende
in't voers. gasthuys, een jaer lanck
te weten van may anno '76 tot may anno '77,
voer die somme van xliij gulden.

Folio 51. Het gasthuys is schuldich alle jaers
t' heylich bloet uyt te kern iij stuyvers
... Sinte Anthonisgilt iij stuyvers
... Sinte Brigittengilt iij stuyvers
alle jaers te betalen in maert.
Solvis anno LXVIIIJ.

[in marge: door de minores, dat eigenlijk te zeggen is: minderjarige, moet zekerlijk hier
verstaen worden de minderbroeders.]

Folio 52. Wouter Cornelisz. burgermeester
ontfanct van wegen de minores van
elke vierendeel jaers ses guldens
om dat die minores alle daechs
een mis doet in 't voers. gasthuys.
Was nog betaalt mey anno LXXIJ.

Folio 69.

1430/2859³⁵

[kopregel: *Uit [** van *] Geesthuys*]

[in marge: een letterlijk copie van de scheiding der goederen gecomen van 't Heilige
Geesthuis is te vinden bij de losse afschriften van mij, Jan Croll.]

Folio 69 stont aldus:

Hiernae volgen die landen, pachten,
renten, gerechticheden ofte incoomste
eertijts toebehoorende den arme-
hospitale ende godshuyse in de Houtil-
straten binnen der stede van Alcmaer,
van denwelken die brieffen, munimenten
ende anderen rustende zijn onder 't
mannegasthuysse binnen derselfde
stede, diewelcke met S. Elisabeths-
gasthuysse aldaer van nu voortan
dieselfde altesamen genieten sullen,
elx voor een gerechte helffte van

35 Hier werd de 'oude' tweede nummering hervat en vanaf hier aangehouden.

de incoomsten ende laste daertoe
staende. Alsoo 't voors. 't mannen-
gasthuys en Sainte Elizabeths-
gasthuys die lasten van den voors.
hospitale tot hemluyen deur ordonnantie
van den regenten der stede van Alcmaer*
genoemen hebben, maer alle den in-
coomsten verscenen tot Karsmisse anno
drieenseventich ingeslooten, is 't voors.
mannengasthuys om redenen bij de
regenten voors. geheel ende altemael
toegeleyt. Geschreven den negenden
daege februarij anno XV^c vierentzeventich
na gemeen scrijven.

[in marge: *den 17 **gl*en** 1572 was dit bij de vroedschap geresolveert. Verzameling
Eikelenberg, p. 2117 nu 637.]

En volgen hieraan de lijst der landen
enz.

1431/2860

[kopregel: *Uit een
blaffart ofte legger behorende
Ste Elisabethsgasthuys.
Begint 1568.
Geijndicht 1585.*]

[in marge: Al dit hierneffens staende is mij ook uyt de acte van deelinghe gebleken, gelijk ook
hetgeen op de volgende zijde wegens de einverdelinge gemeld wordt.]

Folio 145. De inkomsten
der goederen van 't Heiliggeesthuys
den 17^{en} september 1576 tusschen 't
mannengasthuys gedeeld gelijk
als hiervoor in dese uytreksels
(bladzijde 1422) gezien kan worden,
ende de daar gestelde jaren genoten
zijnde, zoo wierd weder na de
expiratie van de vijf jaren bij de
regenten van 't mannengasthuys
ende Zinte Elisabethsgasthuys
in presentie van burgermeesteren bij blinde
lotinge hardeelt³⁶ in den jare 1582,
op voorwaarde dat de gedeelde goederen
en niet alle de incomsten eeuwich

36 hardeelt = herverdeeld

erfelijck ende voor eygen goeden bij
zouden blijven, den genen dien zij ten
deel kwamen te vallen.

Hierboven is Zinte Lijsbethsgast-
huys gegunt bij de vroetschappe
deser steede uyt de goederen van 't
Heylichgeesthuys, dat het mannengast-
huys ons uijt moet keeren tot onder-
hout van de beijers, daer Zinte

1432/2861

Elysabethsgasthuys mede belast is
ende 't mannengasthuys geen costen
af en heeft de zomme van vijftig
gulden jaerlijx ...

Folio 146. Maar op den vij^{en} october 1583 wierd
door tusschenspreken van burgemeesteren
met wederzijts regentes goedgevonden
dat die van 't mannengasthuys
hen van deze jaerlijxe belasting
van vijftig gulden zouden vrijkoopen,
gelijk dit ook van dien tijde door
hun wierd gedaen, gevende zij ten
dien eynde over in eigendom aan 't
Elisabethsgasthuys zeker land tot
Outkarspel en in De Waard en
twee besegelde rentebrieven, in 't
nog 24 gulden aan geld.

Onder de goederen die bij dese laatste
loting 't Lijsbethsgasthuys ten
deel vielen was het boode-ambocht
der steede Alckmaer en
een pacht van drie gulden 't 's iaers
spreekende op het waechhuys daer
die waghe in hangt, mitsgaders
zeker landen.

Folio 153. Het vierendeel van 't schoutambocht
van Oudorp en Oterlijk viel ten deel
aan 't mannengasthuys.

1433/2862

[kopregel: *Uit een
Blaffart gemaakt de anno vijfende-
tachtich toebehoorende Sinte Elisabeths-*

gasthuys.
Begint 1585.
Eindigt 1609.]

Folio 46. Werd gemeld een rentebrief
van welke daer gezegd wordt
welken brief geomen is van
Sint Annenclooster oft het
witte bagijnhoff binnen Alckmair.

48. Werd gesteld jaerlixen incoomste
dat die stad ons onthout nochtans
't huys toecomende ... te weten
't bode-ambocht ...
... een pacht van drie gulden 't 's jaers
spreekende op het waechhuys ...

[in marge: Zie ...]

Folio 158, 159. En verder blijkt dat
in den jare 1585 en al tevoren, dit
gasthuys pleeg te houden in 't melkhuys
een oppersuyvelmaagt die alleenlick
had te passen op haer suvelmaken,
een ondersuvelmaecht in 't melk-
huys ... mits dat zij meede te
melcken zal varen met die ander
melcksters ende voorts alle ander
werck doen zulk in 't melckhuys
van alles met zijnder aencleven
te doen is, dog dat is, zoo 't schijnt,
naderhand nagelaten als op de volgende
zijde 2862 onderaan.

1434/2863

[kopregel: *Uit ...*]

Het gasthuys hield ook een koeknegt
wiens werk was alles te doen wat
in 't gasthuijs ofte daerbuyten te doen was
van delven, speeten, heijnen, missen, karnen
en anders 't geen hij kan of weet
te doen.

Verders: Een keukenmoer en
keukenmeyd,
een moeder in 't zieckhuys,

een meyd in 't ziekhuijs,
moer van 't gasthuijs.

Uit de
blaffart van 't zelve
gasthuys.
Begint 1585.
Geëyndigt 1609.

[in marge: Nota: dese verhuringe en levering van suyvel is nog opnieuw gecontinueert voor den tijt van zes volgende jaren, den xi december 1619.]

Folio 82. In den jare 1601 zijn de regenten met ene huurder haarer landen overeengekomen, dat deselve aan 't huijs zoude leveren, melk boter, vlees, spek enz. De huur der landen door hem beslagen bedroeg doertertijd viij^o xxiiij gulden x stuivers xiiij penningen en de prijs der geleverde waren voor dat jaar vi^c lj gulden ij [stuivers] viij penningen.

De kopbutter werd 1603 gerekent op vijf stuivers, de soetemelk op twee stuivers, de karnemelk op een braspenning en het huy op ses penningen 't mengelen³⁷.

1435/2864

[kopregel: *Uit scheepenkennissen
besegelde kwijtscheldingen en
parkementen.*]

S. Pieterstraat 1462
Kapelmeesteren en Lieve Vrouwenkapel 1555

't wapen van Dirk Beugel
van Giesenburg was in
was gedrukt aldus:

37 Mengelen = oude vochtmaat

Wij ... schepenen in Alcmair oirconden
... dat voir ons quam Geertruet
Dirck Gysbrechtszoens weduwe ...
ende gaf om Gods wille, opdroech
ende quijscout, vrij mit horen eyghen wille,
't Heylige Geesthuys tot Alcmair dat
sestendeel van de ganc die gaet an de
zuytzijde van 't 't Heylige Geesthuijs
voirs. tot Sinter Nycolaessteech toe,
welke ganc 't Heylige Geesthuijs nuter-
tijt bemuert heeft. Daer lenden off
syn van dit sestendeel voirs. an die
oostzide Gherrit Floriszoen ende an de
westzide Fije Dirc Pietsz.s weduwe,
ende an die noortzide heer Pieter die
Roed ende an de zuitzide Sinter Nyco-
laessteegh voirs. Ghegeven in 't jaer
ons Heren dusent vierhondert vijfentwintig
op ten vijftien dach in januario.

1436/2865

[kopregel over twee bladzijden: *Uit besegelde brieven*]

1429. Gemeld een huysing in de Houtil-
straat.

Corvers bekend als Willem Corver.

Wij Adam Claesz. Soet en Jan Baertout
scepenen in Alcmair oirconde mit ~~onsen~~ desen
brieve bezegelt mit onsen zegele, dat voir
ons quaam Bartolemees van Hargen ende
gelide dat hy vercoft heeft die Heylige
Geesthuysmeysteren een half erve, streckende
van der Houtille doergaens an water ende
lenden of zijn Heylige Geesthuys an die
noirtsijde ende Fije Dirc Pietersz.s weduwe

en Gherijt Florijsz. soen an die zuutside.
~~... in 't jair ons Heren dusent vier-~~
~~hondert en dertich des saterdach~~
Ende wairde den Heylige Geesthuysmeysters
vol ende wel betaelt den lesten penninc
mitten eersten ... als men erve sculdich
is te vryen ende te waren binnen der
vryheden voirs. Gegeven in 't jair ons
heren dusent vierhondert en dertich des
saterdacht na Dertiendach³⁸.

[in marge: vesten]

1447. ... een huis mit sijn erve gelegen
binnen der vrijhede van Alcmail op die
Leed. Dair lenden off sijn Coman Andries
an die oestzijde, Jan Hillis an die west-
zijde ende die steedevesten an dat zuyteynde.
...

1437/2866

1455. ... Dat hujs ende erve ... staende
en leggende op 't Heijlige Velt ... der stede-
vesten an die westsyde, Maertyn~~elen~~ Elmersz.
an die noirtsyde ende den mijnderbroederen
van Sinte Francois-oirder an die oost-
syde.

1455. Rytzevoirt

1455. ... twee koeweyjde gelegen over
die Ye gemeen mitten armenhuissitten.

1450. Was scepen Dirck Symonsz., zjn
zegelwapen was dat van Boshuysen
in Klaas Korffskapel.

't Wapen van Jan Maurijn, zjn mede-
schepen, scheen drie bollen of klooten.

Hier worden gemelt die deken mitten
rade van Synte Lijsbettengilde.

Op 't jaar 1462. Word gemeld een huisinge
ende erve staende ende leggende ... an
de noirtsyde van de Leede, ende belet
hebben Ysbrant Pietersz. an de westzyde

38 Dertiendach = Driekoningen

ende Baert de messemaker an de
oestsijde mit de Lutteke Nusloot ...
zonder meer.

[in marge: Hieruit blijkt dat het Middelbegijnhof zig anno 1462 nog zo zuidelijk niet heeft
uitgestrekt dan naderhand.]

Op 't jaar 1462. ... een huys ende erve
staende en leggende binnen der stede van
Alcmair, daer lenden of sijn dat Middel-
beginehove van Alcmair an de noirt-
syde ende der stede Heerstraet an de zuyt-
syde. ...

1438/2867

[kopregel over twee bladzijden: Uit bezegelde brieven]

12

Anno 1501 **7**. Maakte zekere Pieter Jan
Oetgherszoenszoon van Alkmaer, priester
des Stichts van Utrecht, inwoenre der stede
van ~~Amsterdam~~ Amstelredam, ende hij
stigte een eeuwich officium ende dienst
van drie missen elke weke op Ste Huberts-
outaer t' Alcmaer in Ste Louriskerk,
bij consent van die deken ende raedt van
Ste Hubertsgilt aldaer, gevende tot
onderhout en betaling van 't zelve
een campe lands, mits voorwaarde
indien deze drie missen ooit nagelaten
wierden, dat dan die Heijlige Geestmeesters
t' Alcmaer dit lant voirs. an hem
zellen nemen mit die kelk ende boek
als nu op 't voirs. outaer is, ende laeten
dese dienst in heur capel doen ...
Staat te letten dat dese heer Pieter
aan S. Hubertsoutaer bij dit testament
en al tevoren had gegeven een missael
ende kelck.

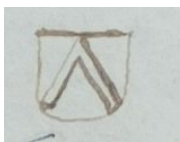
1546. ... Sinte Elisabetsgasthuys
binnen Alcmaer een ... huys mit zijn erff staende
en leggende binnen der stede van Alcmaer
an de westzijde in de Mynrebroedersstraet,
daernaeste lendens off zijn Dirick Arijan
Heynen an de noortzijde ende 't voirs. gasthuys
an de zuytzyde.

1439/2868

In mey 1550. ... Vercoopt mits desen
Onser Liever Vrouwencapel staende
binnen Alcaer een vrij erf streckende
van 't voors. capel tot aen Baert Reyersz.
huys toe ende meester Gerrit Bierplaggers
~~huys~~ muur ... en lendens van zyn
Baert Reyersz. voirs. an de noortzij
en dye voornoemde capel an de zuytzyde.
... stellende daervoren tot een
onderpande zyn huys ende erve ...
staende en leggende an de zuytzyde
op Dronckenoort ...

Op 1559. ... Willem Jansz. Steenhuys,
Cornelis Jansz., Willem Lambrechtsz.
ende Jacob Dirxz. tegenwoordige
huysittenmeesteren van de huysar-
men tot Alcaer ...

[in marge: binnen Leiden hebben de arnebezorgers ofte -meesters, bestaende in vier diaconen en vier huysittenmeesteren ofte aelmoeseniers, bij den gerechte verkoren zijnde, met den anderen hare ordinaris vergaderinge in 't huissittenhuis. Orlers³⁹, "Beschrijvinge van Leiden", 1^e deel, p. 103.]

't Wapen van Riedwijk

1565. Word gemeld een erf ofte plaets
vercoft door eenen Kornelis Allertsz. wonende
op Nijeuwelant bynnen der ... stede Alcaer,
welk erf was belent met deselve
Kornelis Allertsz. an de oest- en de noertsijde,
die Ridderstraet an die westsyde ...

1567. Word germeld een huys an de oost-
zijde van de Coornstraet ... belent
het Coninxsteeghjen an de zuytzyde.

En raads of regenten van Onser
Liever Vrouwencapel, die doe waren
Willem Claesz., Borryt Gerritsz. en Cornelis

39 Jan Jansz. Orlers (1570–1646)

Cornelisz. Kunst.

1440/2869

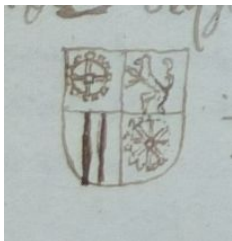
[kopregel: *Uit bezegelde brieven*]

1569. Den 7 van slagtmaand vind ik gemelt een huys mit zijn erf en ... binnen der stede van Alcaer an de westzijde van de Hoogstraet ... belent Cornelis Claesz. in de Druyf an de noortzijde ende de brouwerije van Nanninck Aeriaensz. mette poort van 't huys van Coelen an de zuytzijde.

Op 't jaer 1577. Werd gemeld eene Jacop Jansz. Drebbelaer poorter van Alkmaer.

In april 1611. Waren regenten van 't Cappelgasthuijs ... Huybert Engelsz. garentwijnder, Nanning Jacobsz. smidt, en Cornelis Pietersz. Baert lakenkooper.

1588. Waren regenten van 't Capels-gasthuys Doef Thonisz. schoenmaker, Jan Claesz., Jan Broers ende Arijs Heijndrixz. Olijslager.

't Wapen of zegel van Doed Jansz. Medenblik schepen tot Alkmaar 1588

1441/2870

[kopregel: *Copie*]

Wij Arent Florijssoen, Ariaen Dircxsoen, Allert Rayncxsoen ende Jan Claessoen, scepenen in Alcaer, oerconden met desen brijeve dat voer ons gecomen sijn in eenen ghe-

meenen pandach⁴⁰ daer wij met onsen scout omgyngen, panden dye voechden van Sinte Lijsbettengasthuys bynnen Alcmaar, ende dat voer Walich van Brederoeden huus mytten erve staende en leggende bynnen dye vryheijt van Alcmaer in de Houtylstraet, daer lendens of syn Dirick Jacopssoen an dye noortsijde ende Huyg Jansz. an dye zuijtzyde, seggende met dyngplechtige⁴¹ woerden met haer talman als dat hemluyden van 't voers. gasthys wegen aldaer gebrack van pacht staende op 't voers. huijs mijtten erve dye somme van drije rijns guldens, dat sy daerom sculdich waren aldaer te hebben gelt off pandt, 't welck wij scepenen voirn. alsoe gewesen hebben of men keerdens met een beter recht; daer dye voers. voechden opdijnchden bynnen welcker tijdt dat men schuldich was aldaer keer voer te doen, daer wij scepenen voers. op gewesen hebben bynnen vyertien dagen; ende doe dyngden zij weer wye dye pandt

1442/2871

[kopregel over twee bladzijden: *Copien van vonnisbrieven*]

sculdig waer te wijsen; zij zeyden dan: houder indien hij daer waer en waer hij daer nyet, dattet dan dye anlager soude mogen doen, 't welk wij scepenen voirs. alsoe gewesen hebben, gelijk sij dyngden; ende alsoe dye houder daar nyet en was, soe wesen zij als anlagers an dat voirs. huys mitten enve. Voert soe dyngden de voers. voechden dat dye pandt den derden pennynck beter souden, 't welck dat mede alsoe gewijst wert; doe dyngden dye voers. voechden voert wanneer dye pandt verstaen souden wesen; 't wort gewesen over vyertien dagen. Ende alsoe als t' enden vyertigen dagen daer nyemant en quam dye enige keer of weer deede op 't gunt dat voirs. staet. Soe dingden dye voers. voechden voert dat dye scout met sijn scepenen na voervonnyssen sculdich was dye voers. pandt te scatten, te

40 pantdach of panddach = een dag waarop de schout rondgaat om te panden
41 dingplechtige woorden: de vormelijke woorden van een rechtsgeding

eijgenen ende uut te doen na den rechte van der stede. Daerop wij scepenen weeder met onsen scout den voers. voechden geeygent, uutgedaen ende gescat hebben toe drye dye voerste. ~~vaken~~ vaecken van den huysse metten erve van voren in, na den rechte van der stede. Doe dyngde dye voers. voegden voort dat dye scout sculdig was nae voervonnissen hemluyden

1443/2872

van 't voers. gasthuys wegen te bannen in 't besit van dese voirs. goeden ende dye erfgenamen van Walich van Bredenroedt off dye hem daer eygendoem an vermatten daeruit na den regte van der stede. Doe dingden de voers. voechden voert dat zij met dese voers. goeden wenden ende keeren mochten, vercoepen ende verhueren mochten, gelijk sij met haer andere vrije goeden doen mochten; dat mede alsoe gewijst wart gelijk sij dingden. Des t' oerconde hebben wij scepenen voers. onse zegelen elcx bysonder hier beneden angehangen opten sestienden dach in junio anno XIIIJ^C drye ende 't negentich.

[in marge: 1493 juni 16]

De zegelen waren nog alle bijna geheel en ongeschonden.

Andere copie van een nader vonnis wegens 't zelve huys:

Wij Obrant Symonssoen, Jacob Florijssoen, Ariaen Diricxsoen, Claes Cortgenssoen ende Claes Wijndricxsoen, scepenen in Alcaer, oerconden met desen brieve dat voer ons gecomen sijn in eenen gemeenen pantdach daer wij met onssen scout gyngen panden, Reus Pays ende Garbrant Garbrantz., op dese tijt gasthuysmeysters van Sinte Lysbetten-gasthuys bynnen Alcaer ende dat voer Walich van Bredenroeden erven huus

1444/2873

[kopregel over twee bladzijden: *Copien van vonnisbrieven*]

mytten erve staende en leggende bynnen
dye vrijheydt van Alcmaer in die Houtyl-
straet. Daer lendens off sijn Dirck Jacobsz.
an dye noertsijde ende Huyg Jansz. an dye
zuytzijde. Seggende aldaer met dyngplechtigt
woerden met haer talman als dattet voers.
gasthuys aldaer gebrack van kustingen dye
sij met scepenen gemaent hadden ende langer
geleden was dan achte daegen bedragende
dye somme van dryentwyntich stalve rijns gulden,
dat dye scout sculdich was hemluyden te
helpen an gelt of an maexel⁴², 't welck wij
scepenen voers. alsoe gewesen hebben. Doe
dingden de voers. gasthuysmeesters voert
dat dye scout sculdich was dat voers.
huus mytten erve op te veylen ende te
vercoepen ten meesten oirbaere ende ten
mynsten schade, dat oeck alsoe gewijst wart.
Doe dyngden de voers. gasthuysmeesteren voert
dat sij daer mede om byeden ende coepen
gelijck een ander, dat oeck alsoe gewijst
wart. Ende dye scout heeft dat voers. [huis]
mytten erve gegeveijlt ende dye gasthuysmeesteren
hebben daerom geboden haer hooftel⁴³;
ende dye scout vraechde of daer yemant
was dye daer yet meer om geven woude,
eenwerff, anderwerff, derdewerff ende vyerwerff
overrecht, ende soe daer nyemant en quam

1445/2874

dye daer eyt meer om geven woude, soe
dingden de voers. gasthuysmeesteren dat
die scout sculdich was na voervonnyssen
hemluyden te geven den rechten eygendom
van dit voers. huus mytten erve, 't welck
dat die scout alsoe gedaen heeft gelijck
zij dingden. Doe dingden de voers. gasthuysmeesteren
voert dat dye scout sculdich was hemluyden
te bannen in 't besit van den huysse mytten
erve ende dye eerfgenamen van Walch van
Bredenroedt en dye hem den eygendom an
vermaeten daer uut na den rechte van der
stede, ende dye scout heeft dye gasthuys-
meesteren daer in gebannen end dye eerf-

42 maexel = een door een rechter aangewezen (on)roerende zaak om te worden verkocht ten einde een schuldeiser te voldoen

43 hooftel = hoofttale, aandeel naar het aantal hoofden

genamen van Walich van Bredenroedt
ende dye hem daer eygendom an vermaten
daer uut. Doe dingden de voers. gast-
huysmeesteren voert dat zij met dit voers.
huijs mytten eerve wenden en keren
mochten, vercoepen ende verhueren mochten
gelijck sij met hore andere vrije goeden
doen mochten; dat mede alsoe gewyst wart.
Doe dingden zij voert dat die scout
sculdich was te doen een gebot dat
nyemant dit voers. huus mitten eerve
besitten noch bewoenen en soude ten
waer bij huer of bij coep oft bij
moetwylle van den voers. gasthuysmeesteren,
dat oeck alsoe gewyst wart ende

1446/2875

[kopregel: *Uit oude perkamenten enz.*]

die scout dede een gebot dat nyemant
dit voers. huus mytten eerve besitten
noch bewoenen en soude ten waer bij huer
off bij coep off bij moetwylle van den
voers. gasthuysmeesteren op die hoegste boet.
Des 't oerconde hebben wij scepenen voers.
desen bryeff besegelt met onze zegelen elcx
bysonder hieran gehangen opten xxi^{en} dach
in maerte anno XIII^C vijff ende taegentich.
De zegelen in groenen wasse waren noch
alle vijf ongeschonden.

Uit testamenten

1587. ... Zekere drie cameran met
heuren erven staend en gelegen binnen der
stede Alckmaer bezuyden den Conincxwech
streckende tot aen den Raemsloot thoe.

1596. Den 29 mey maakte Heijltgen
Gijsbertsdr. van Persijn, huysvrouw van
Cornelis IJsbrantsz., waert in den booge alhier,
... om ... sonderlinge affectie die sij
totte schamele oude vroukens van de
vrouwencapelle ende gasthuys binnen
deser stede dragende was een somme
van honderd vijftig gulden, ten behoeve
van het voers. capellen gasthuys ende
die schamele oude vroukens vandien.

... Het testament was gemaakt voor den notaris Adriaen Gerritsz. Egmont.

1447/2878 (moet zijn: 2876)

[kopregel: *Copie van een giftbrief rakende 't Elisabettengasthuis.*]

[in marge: Een extract uit de originele van het nevenstaende copie staet [in] verzameling Eikelenberg, p. 4475 nu 1759, item p. 2616 nu 1161 en de originele brief zelfs p. 4490 nu 4789.]

[in marge: Elisabetsgasthuus; Middelhof]

Wij scout, borgemeesteren ende scepenen van der stede van Alcmail, doen condt allen luden, dat voir ons quam in den vierscaer Dieuwer, Berwout Janssoons wedue, meester Symon Berwoutssoons moeder, mit Symon Vrerick Dircxsz. hoir gecoren voicht voir recht, ende lijde mit hoiren voicht ende mit vrijen wille, uut mynnen ende om Goidswillen voir ons, dat zij over gaf ende gyft, ende quijt scelt, tot een ewige gedencknisse, Sinte Lysbetsgasthuys binnen Alcmail, om dairin te wonen ende te ontfaen arme vrouwenpersonen ende arme meecheden om dairin hantieringhe te hebben, als dat van Goidsweghen behoren sal, hoir huysinge mitten erve, alsoe sij die te houen plach, staende ende leggende binnen der stede van Alcmail op 't Heilige Velt, streckende van voren van der strate tot after an der stedevesten toe, dat belent hebben dat middelsten beginehove van Alcmail an de suytsijde, heer Gerbrant Claes Wippensz. ende Maertijn Eelmausz. an de noirtzijde, welcke huysingen ende erve

1448/2877

[kopregel over twee bladzijden: *Copie van een giftbrief aan 't Lysbetsgasthuys*]

voirn. de voirs. Dieuwer aen bestorven is, van meester Symon Horenssoen des ziele God genadich zij, mar des sijn voirwaerden waer dat die gasthuysmeesters van Sinte Lysbetsgasthuys, die nu sijn of namens wesen sullen dese voirs. huysinge

mitten erve vercoften of vervreemden,
soe is de voirs. Dieuwer mit horen
voicht hoir uuterste wille ende begeerde
dat dit voirs. huys ende erve weder-
omme comen ende erven sal an de voirn.
Dieuwers rechte erven, ende wair dat
dair geen erfgenamen en waren, soe sal 't
comen an den armenhuys sitten binnen der
stede van Alcmair. Ende hier of
begeerden die gasthuysmeesters van
Sinte Lysbettengasthuys die nu ter tijt
sijn, te weten Lambert Berwoutsz. ende
Jan Mourijn, an den scout van Alcmair
een vonnisse, dat hij die voirn. Dieuwer
mit horen voicht vragen woude of sij de
voirs. huysinge mitten erve terstont
rumen woude ende hemlieden van Sinte
Lysbettengasthuys wegen dair in te setten.
Dair de scout dat mit vonnissen van
scepenen alsoe beleijt ende gevraecht

1449/2878

heeft, dair de scepenen hoir vonnisse
of gewesen hebben, soe de voirn. Dieuwer
dair stont mit horen voicht, willick en
bereet de voirn. huysinge te geven ende te
rumen den voirn. gasthuysmeesters van
Sinte Lysbet, tot den gasthuys behoef
dat sijt wel doen mochten, dair de voirs.
scout mitten borgemeesters ende scepenen
voir dese voirs. huysinge gegaen is, ende
heeft dair mit regcht ende mit vonnisse
den gasthuysmeesteren voirn. in dese
voirs. huysinge geset, tot den gasthuys
behoif. Dair de voirs. Dieuwer stont
mit horen voicht ende gaf over alle
toeseggen ende hoir slueten van de voirs.
huysingen ende erve die sij daer op te
seggen hebben mochte. Dit is al gedaen
mit recht ende vonnisse na der stede-
rechte recht van Alcmair. Des tot enen oir-
conde hebben wij borgemeesteren voirn. onse
stedezegel die wij dagelicxe oirboren
hieran gehangen, ende omme de meere
vasticheit willen, soe hebben wij scepenen
voirn. onse zegelen hier mede an gehangen.
Gegeven in 't jair ons Heren dusent vier-
hondert ende sestich den xxviiij dach in
februario. [in marge: 1460 febr 28]

Aan dese brief hingen den 3 april 1714
nog al de zeven zegelen, bijna
gantsch gaaf en ongeschonden.

1450/2879

[kopregel: *Copie*]

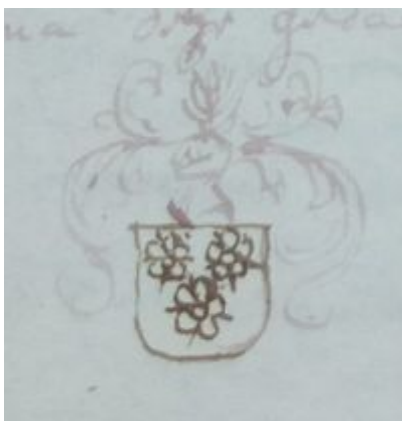
Wordt mits desen vanwegen zijne F(urstlicke) G(enade).
wel ernstlyck belast ende bevolen, ook
vanwegen mijn heer den gouvernuer
van Noorthollandt ende Waterlandt,
allen denghenen die eenich hoij 't sij
rijp of groen aen hopers ofte op
swaedt tusschen hier ende Egmont hebben
staen of leggen 't selve binnen sonne-
schijn in deser stede te brenghen, nog
ook geen gras meer en vervorderen te
majen, want men teghen den avondt alle
dammen toestoppen sal soe datter
daernaer geen meer binnen en sal
gebracht moghen worden.

Actum t' Alcmaer, den vijfdien july 1575.

Was ondertekent:

Didrich Sonoy

En neffens de ondertekening was op
papier tusschen 't welke men was had in-
gevoegd gedrukt 't segel des governuer
van bijna dese gedaente

Hiaat in het manuscript: één blad, bladzijden 1451/2880 & 1452/2881

1453/2882

[kopregel: *Uit de inventaris van de brieven
van de jonge bagijnen.*]

[in marge, ander handschrift: bij Boomkamp, p. 382.]

In den jare 1580 was Dirk van Foreest als administratie hebbende van de jongen en andere bagijnkloosteren-goederen binnen Alkmaer, Ariaen Heyndricxz. Rabbi ende Paulus Augustijnsz. schepenen der selver stede, gemagtigd te inventorieren de papieren gecomen uijt handen van heer Gerrijt van Aecken, eertijts pater in 't Jonge Hof, en wierden de inventarissen door hen overgegeven den 3 mej 1580, als boven.

Uit een lijst van de brieven bij Doctor Adam van Foreest ... aen de heeren burgermeesteren der stede Alkmaer overgelevert.

In de brieven van 't papegild:
Een rentebrieff ... van welx hypoteecq staende op te Lange Nijeweslout nu possesseur⁴⁴ is mr. Roelof, conrector.

Achterevolgende zekere resolutie van de vroetschap van dato den xix may LXXXIIJ werd door daertoe gemagtigden den 31 august en 3 september 1583 overgegeven een lijst der ~~goederen~~ brieven van 't papegild, bij welke is gesien hoe dat dit gild zeer vele inkomsten heeft gehad.

1454/2883

[kopregel: *Copie van 't octrooij beroerende de goederen van 't papegild.*]

Alsoo burgemeesteren ende regierders der stede van Alkmaer, den Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, te kennen gegeven hebben, dat zijn Ex^{cie} hooger memorien den Prince van Orangien all in den jare XV^C drieentzeventich den supplianten⁴⁵ gegunt heeft dat het jaerlijcx

44 possesseur = koper, bezitter, eigenaar

incommen van zekere gilde eertijts binnen de voors. stede geweest hebbende, genaemt Onse Lieve Vrouwen ofte het papengilt, bij den supplianten genoten ende geappliceert soude worden tot onderhout, vordering ende vermeerderinge van de schole aldaer. Volgende welcke vergunnige de supplianten zederdt den voors. jare LXXIIJ d' incomsten van 't voors. gilde ontfangen ende zulex alsvooren bekeert hadden, dat mede onlangs tot haerluijder kennisse gecommen was zekere vicarije gefundeert bij wijlen mr. Huijch Willemsz. in de parochiekerke der voors. stede op Onse Vrouwenoultæer te staen tot collatie van den deeken ende twee overluiden van 't voors.

1455/2884

[kopregel: *Copie*]

gilde. Ende dat Michiel van den Velde daervan omtrent veertich jaren agtereen geweest ende alsnog was possesseur, dat ook de voors. Michiel van den Velde gecauseert worde voor de gecommitteerde raden van den Staten bij mr. Nicolaes Zeijst ter cause dat hij eenige landen tot de voors. vicarije behoorende respectivelijk vercoft ende in erfpacht gegeven soude hebben ende de goederen van deselve vicarije nijet aengebracht, ende over sulcx 't placcaet gemaect ende gepubliceert op d' aenbrenge van der goederen specterende tot beneficien daeraff de giften specteren tot de graefflycheijt van Hollandt ofte geestelycke collegien, gecontravenieert soude hebben. Doch gemerct in dispute gestelt soude mogen worden of de gifte van 't voors. beneficie nu soude staen tot collatie van den supplianten als wesende een gerechticheit van 't voors. gilde, versochten de supplianten dat tot meerder bevestinge van de voors. gunste ende gifte van zijne Ex^{cie} de Staten voorn.

1456/2885

[kopregel over twee bladzijden: *Copie octroij papengildsgoederen*]

hen supplianten souden willen vergunnen alle de goederen ende gerechtigheden van 't voors. gilde, onder conditien dat alle de baten ende prouffijten daeraff commende bekeert sullen worden tot onderhout, verbeternisse ende vermeerderinge van de voors. schoole, ende voorts dat de Staten voorn. souden willen gehengen ende gedoogen dat de supplianten ten behouue van den selven schoole sullen mogen handelen mitten voors. Michiel Velde ende allen anderen der noot zijnde ter cause van de alienatie⁴⁶ ofte uijtgevinge van de voors. goederen respectiue, mitsgaders van 't gevolg ende aencleven vandien, zulcx als zyluyden ten meesten dienste der voors. stede ende vorderinge van de voors. schoole bevinden sullen te behooren, ende dat zulcx 't proces den voors. Van den Velde, bij Nicolaes Zeijst gemoveert, daermede off zal zijn ende cesser⁴⁷. Soo is 't, dat de Staten voorn. 't gunt voors. is overgemerct, ende ten aensien de schoole tot Alckmaer in voorige tijden seer vermaert es geweest

1457/2886

ende zulcx deselve schoole mit eenige middelen verstijft, gebenificieert ende vermeerdert behoort te worden, de voors. gifte ende vergunninge van zijne Ex^{cic} van den xi^{en} decembris XV^C drieentseventig, hebben geapproveert⁴⁸ ende approberen bij desen. Ende tot meerder bevestinge den supplianten in conformite⁴⁹ vandien, gegunt, geoctroieert ende geconsenteert⁵⁰, gunnen, octroieren ende consenteren by desen, te mogen aenvaerden ende behouden alle de goederen ende gerechtigheden van 't voors. gilde, mit ex-

46 alienatie = vervreemding, verpanding

47 cesser^{en} = ophouden, eindigen, niet meer van kracht zijn; zijn geldigheid verliezen

48 approberen = goedkeuren, van waarden houden, toestaan

49 conformite = gelijksoortigheid, evenredigheid, juiste proportie

50 consenteren = goedkeuren, inwilligen, toestemmen.

presse conditien ende voorwaerden
dat alle de baten ende prouffytten die
daeraff sullen commen ende procederen,
alleenlijck sullen worden bekeert
ende geemploieert tot verbeternisse,
onderhout ende vermeerderinge van de
voors. schoole. Alzoo deselve goe-
deren ende incomsten daertoe bij
desen worden geeeygent ende gedestineert,
ende dat zulcx de supplianten ten
behouve van deselve schoole handelen
sullen metten voornoemde Michiel van den
Velden ende allen anderen des noodich
zijnde uyt zaecke van de alienatie

1458/2887

[kopregel: *Copie octroij etcetera*]

ofte uytgevinge van de voors. goederen
respectivelyck, mitsgaders van den gevolge
ende ancleven vandien zulcx als de
supplianten tot meeste vorderinge der
voors. schoole ten dienste der stadt
Alckmaer voorn. bevinden sullen te be-
hooren, waarmede de Staten verstaen
dat 't proces den voors. Van den Velde
bij den voornoemde mr. Niclaes Zeijst gemoveert
of ende te nijete gedaen wordt bij desen,
waerna een yegelijck hem sal hebben
te reguleren. Gedaen in Den Hage
onder 't zegel van den Staten voorn.
hierop gedrukt den xvij^{en} decembris
anno vijftienhonderdt drieendetnegentich.

Onder stont:
Ter ordonnantie van de Staten
der rechteren

1459/2888

[kopregel: *dubbelt van 't verdrag
met Caesar van Everdingen*]

[in marge, in handschrift C.W. Bruinvis: zie Kunstbode 1880, nr. 13]

Burgemeesteren en regeerders der stadt
Alcmaer, in desen genomen hebbende 't
advys van de heeren out-burgemeesteren Oude-
steyn, Paeu, Brasker ende Sonnevelt, zijn

in 't minnelijck geaccordeert met
Caesar van Everdingen nopende het
schilderen van het model van de Tri-
umphe van de Coning Saul ende 't selve
te stellen op de groote deuren van het
nieuwe orgel in de Groote Kercke
deser stede, in sulker voegen dat
de voornoemde Caesar op de voors.
deuren de voors. Triumphe nae
't voors. model sal schilderen, 't selve
proportionerende na de voors. deuren
ende daerinne immers zo-
veel kunst ende perfectie brengende
als in 't voors. model, tot con-
tentement van burgemeesteren deser
stede, ende sal aen 't voors. werck
continuelijck arbeyden. De verwen,
pincelen ende 't gunt verder tot het
schilderen gerequireert wert self be-
costigen ende immers zo goede verwe
daertoe doen ende 't werk zowel
doorschilderen als 't voors. model

1460/2889

[kopregel: *Dubbelt van 't verdrag C. van Everdingen*]

Voor welck principael werck mitsgaeders
voor het model sulx het tegenwoordich
op het stadthuys es staende met alle
onkosten daertoe te doen ende bij occasie
van de selve alreede gedaen, de heeren
burgermeesteren aen de voorn. Caesar van
Everdingen sullen betalen de somme
van twee duysent gulden, daeraen
afslag sal strecken de somme van twee
honderdt vijftig gulden, daerop alzo betaelt
sulx dat alsnog contant betaelt
zal werden de som van sevenhondert
vijftig gulden en de resterende duysent
gulden als het principael werck tot
contentement van burgermeesteren sal
opgelevert wesen. Ende indien 't
selve werck so consich⁵¹ opgemaect
mocht werden dat het de goede hope
van burgermeesteren noch overtreften,
so sullen burgermeesteren daerover noch
een vereeringe doen aen de voorn. Caesar
tot haer discretie. Actum op burgermeesters-

51

bedoeld wordt: constich (kunstig)

camer den xvi augusti anno XVI^c drie en
veertich 't oirconde dese bij de voorn.
Caesar onderschreven neffens mij, secretaris.
[was getekend:] C. Schagen, Caesar van Everdingen

Lager stont:

De vereeringe was duer
de voors. keeren begroot op ij^c gulden, dog hij
schijnt maar 150 ontfangen te hebben.

1461/2890

[kopregel: *Uit de*]
specificatie van de dachgoeden ende
extraordinaris oncosten bij Cesar van
Everdingen ... burgermeesteren overgegeven:

[In marge, in handschrift C.W. Bruinvis: zie *Gedenkschrift van het Physica* anno 1882.]

Eerstelijck comt hem over 547 daegen
te hebben geschilderdt aen 't voors. model
tot Amersfoort, yder dach drie gulden, be-
loopt in gelde ... 1641 gulden.

...

Voor handreijking aan de koster tot
Amersfoort nog betaelt ... 2-10-0.

Aan verw, oly, penselen en wrijven
van de veruw nog betaelt ... 20-0-0.

Verders aan modellen, vragt van
doeken en bagage, reijscosten en aen 't
schildersgilt van Amersfoort, tesamen
met de bovengemelde somma daer-
onder gerekent 1641 gulden, 8 stuiver.
Welke somme hem is goedge-
daen en betaelt in 't hier tegenover-
staende verdrag, in welke deselve
gelijk gemelt staat, is versmolten.

Bij de quitantie van Hendrik Vroom,
schilder tot Haarlem, blijkt dat
deselve heeft ontfangen voor 't
schilderen der stadt Alkmaer anno 1638
300 gulden en hangd dit stuk soo in
agte op schepenskamer, zijnde de
stadt van de Schermeer af te zien.

1462/2891

kopregel: *Uit de acten van accoort:*]

1626 den 5 september wordt door burgermeesteren aanbesteed aan Jan Jacobsz., orgelmaker van Utrecht, ... schoon te maken, te repareren en te accorderen de twee orgelen in de parochiekerke, het orgel in de capelle ende het positijff staende in 't raethuys der selver stede; met het vertinnen, vergulden ende verciere van alle deselve werken; ende nog in de borst van het groote orgel voor den thousseur te stellen een octaef van drie voeten ... ende deselve werken voor den tijd van drie eerstvolgende jaren te onderhouden ... ende te hachten⁵², ... voor de somme van vijfhonderd dertich Carolus guldens eens en voor elke reise als hij zoude ontboden zijn een pont Vlaems.

10 augusti 1630 werd weder besteding gedaan van 't 't repareren van 't groote orgel en 't maken van drie nieuwe balgen voor 500 gulden.

1631 den 16 february werd besteed het herstellen en verbeteren van de orgel in 't capel voor 450 gulden, mits dat daeronder begreepen soude sijn enig gelt alreede gegeven.

[In marge: Volgens Gerhardus Havingha (*Oorspronk en voortgang der orgelen*, anno 1727 in 8° te Alkmaer gedrukt bij Jan van Beijeren ~~gep~~) wierd het orgel aen de noordzijde van 't choor der Laurenskerk binnen Alkmaer in bloeimaend anno 1511 het eerstmael gehoord, gemaekt zijnde door Jan Coblents (anders gezegd: Hans van Coblents alias Johannes Confluentinus, p. 99 en 107).

Een ander orgel daer tegenover aen de zuidzijde van 't selve choor ~~altaer hebbende, wierd~~ boven de deure van het zuiderportael geweest hebbende, was volgens het jaertal dat buiten op de deure stond gebouwd in den jare 1561. Anno 1641 wierd het pijpwerk daer uitgenomen om daarvan in 't bouwen van 't grote orgel gebruik te maeken. De ledige kast is aldaer gebleven tot ~~anno~~ in anno 1690 wanneer dezelve afgebroken, de muur dichtgemetselt en overgepleisterd wierd (pagina's 114 en 115).

Tot bouwing van het grote orgel in de ~~grot~~ voorn. Laurenskerk zoude anno 1634 geresolveert zijn **d^o l^o** (p. 149 en 150).

52 hachten = achten = in de gaten houden, controleren

De orgel in 't capel is gebouwt anno 1535 d^o l. (p. 100 en 116).]

1463/2892

kopregel: *Uit de acten van accoort:*]

1638 den vi^{en} junij werd aan mr. Livin, orgelmaker, bestee omme te doen overbrengen het werk van 't kleyne orgel staende over het zuyderportael van de groote kerke en dat te transporteren en te voegen bij en voor 't groote orgel in de selve kerke, ende sulx van 't selve orgel te maken een dubbeld orgel. ... Daer voor hij genieten sal vijff gulden daechs enkel voor arbeysloon; sullen de materialen enz. tot kosten van de stede komen.

Germer van Hagerbeer heeft zoo 't schijnt alzo eene acte dat meldt op den xxi^{en} october 1638 van den heeren burgermeesteren der stadt Alcmaer aengenomen ... te maken een nieuwe orgel in de groote kercke.

Article 4:

Over 't maecken van welken orgel de voors. Hagerbeer daechs soude genieten vier gulden, ende daer en boven vrij huijs, huijr, vier ende licht, mitsgaders cleyn bier.

1464/2893

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de acten van accoort*]

[in marge: Article 5]

Dat voorts de prestantpijpen soudent werden gemaect van loot, met foly overtrocken tot minder kosten.

[in marge: 6⁵³]

Ende dat de voorn. orgel soude hebben

de naevolgende registers ende drie rege-
len clavieren.

Op 't bovenste clavier:

- 1 Een prestant van agt voet
- 2 Een holpyp van agt voet
- 3 Een octaeff van vier voet
- 4 Een open fluyt van vier voet
- 5 Een quintfluit van drie voet
- 6 Een Gents hoorn van twee v.
- 7 Een superoctaef van 2 v.
- 8 Een naesaet⁵⁴ van 1½ voet
- 9 Een schuffelet van 1 voet
- ~~10~~
- 10 Een quintprestant van 1½ voet
- 11 Een half sec qui ultra⁵⁵
- 12 Een scherp
- 13 Een vocx humana van agt voet,
ende die gehalveert.

Op 't middelste clavier:

- 1 Een prestant van 24 voet
- 2 Een prestant van 12 voet
- 3 Een octaef van 6 voet

1465/2899

- 4 Een mixtuur van 4 voet
- 5 Een scherp van 3 v.
- 6 Ende nog een trompet van 12 voet.

Dese registers na uijtwijzen van 't
pedael altemaal gehalveert.

54 nasard
55 sesquialter

Op 't onderste clavier
te weten van 't positijff:

- 1 Een prestant van agt voet
- 2 Een quintade van agt v.
- 3 Een holpijp van 4 v.
- 4 Een octaeff van twee voet
- 5 Een superoctaef van 2 voet
- 6 Een holfluytgen van 2 voet
- 7 Een quintfluyt van anderhalf voet
- 8 Een schuffelet van een voet
- 9 Een micxstuier
- 10 Een scherp
- 11 Een quintprestant van anderhalf
voet
- 12 Een schalmeij van agt voet.

Dit dusverre uijt dese acte: ~~maar~~
welke men soude konnen twijfelen of
niet maar tot een ontwerp heeft
gedient, dewijl ik nog vinde eene
luydende van woorde tot woorde
als volgt:

1466/2895

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de acten van accoort enz.*]

Op huyden den xxv octobris 1638 hebben
burgemeesteren bestee aen Garmer Galtisz.
van der Goude, wonende tot Leyden, te
transporteren de twee orgels in de Grootte
Kerke deser stede ende 't selve in een werk
te stellen in 't westeynde van de kercke
voors. ende daerbij eenige nieuwe
registers te voegen ende sal daarvan
genieten vier gulden daechs; doch 't gunt
bij de schrijnwerker wert gemaect
daervan sal ordinaris schrijnwerckers-
loon **bet[**x][1]** werden; ende de pijpen en
't houtwerck etc. prepareren tot Leyden,
daertoe hem loot en hout etc. gesonden
sal werden.

Dit was niet ondertekent, maar
daar onderaan volgde een andere
acte, ondertekent by Hagerbeer,
voorts gedateert iiii juny 1641,
bij welke acte Hagerbeer zig verbond
binnen zekere bepaalden tijt tot Alkmaer
te komen en daar en aan 't werk te blyven.

In sekere brief gedateert 25 maart 1643
en ondertekent Germanus van Hagerbeer
in welke de schrijver zig verontschuldigt

1467/2896

over zijn lang blyven buyten Alkmaer
en het langzaam vorderen van den
orgel, hem door onpasselykheyd ver-
oorsaakt, zegt hij den burgemeester,
ook soo gelieven de E. heeren, te weten: dat
ik het werk nu anders sal maken als
ik eerst soude gedaen hebben, want men
sal u. E. werk connen gebruyken dat men
't een toon hooger en laeger sal connen
trecken om uyt bequamer toonen te connen
speelen, 't welk niet en is geschiet in eeni-
ge orgels dat mijn bekent is, als het-
geen dat ik in Den Haech gemaect
heb voor Syn Hoogheijt.

In den jare 1651 werd, zoo my uyt de
rekeningen daarvan zijnde blijkt,
een zware herstelling gedaan.

Den 1 decembris 1588 werd besteeet het
maken van een klock, voor een ander
die gebroken was, namelijk aan Henrick Bots (Both)⁵⁶[2] tot Utregt.

1616 den xii junij werden Hendrijck
Wegewart, clokgieter tot Campen, be-
steedt het gieten van twee klokken.
De stadt soude hem leveren een stuk
geschut ende tin, daar hij ze van
zoude gieten, en bedroeg zijn arbeids-
loon daarvan f 684-17-0.

1468/2897

56 Hendrik Both (?-1598), klokkengieter te Utrecht.

[kopregel: *Uit twee verseekerschriften*]

[in marge, ander handschrift: Gedrukt Kronijk Histor. Genootschap. Anno 1861.]

Dat Pasquier Lambertijn gevonden heeft
door treckwerk te weven in linnen
alderhande afbeeldingen, verhaalt
Dirk Burger. Twee bijzondere verseeker-
schriften tot bevesting daarvan zyn
mij voorgekomen. Zij melden wel
niet waar de vinding is geschiet,
maar het eerste is een certificatie
door burgermeesteren ende regeerders der
stadt Haerlem, in dato xxii^{en} febru-
ary ... sestienhonderdt ende een,
bij welke die heeren verseekeren dat
vijf hunner burgers, alle loyers⁵⁷ ofte waerdyns⁵⁸ van de
tafellaeckenen, servietten ende alrehande
damastwerken, hebben verklaert dat
by Paschier Lammertyn gemaect was
een serviet ... (haar verthoont) daerinne stont 't wapen
van Syne Exellentie met sijne quartieren ende
andere wercken seer constig ~~gemaect~~ gewrocht,
sulx dat sijluyden noijt diergelycke hadden
gesien, als noyt bij heure kennisse, alsulx in
dese provincie gemaect geweest zynde.

Onderaan was gedrukt in wasse 't zegel van
Haarlem.

Bij het andere geschrift getuigden zeer oude luyden
damastwerkers dat zij gesien hebbende de gereetschappe
van de stukken damasten daerop den voors. Paschier zijn tweede
octroy vercregen had, dat de voors. werken nieuwe
en noyt gesient werken waren, in dato 3 july 1606.

1469/2898

[kopregel: *Uit het accoort
met Pasquyer Lambertyn, damast-
werker, gemaect in dato den
v martij 1607.*]

Op huyden sijn de E. heeren burgemeesteren
der stede Alcmaer ... ende Pasquier
Lambertyn, damastwerker, nu wo-
nende tot Haerlem ... verdragen ende

57 loyers = vaklieden die looien (d.w.z. bijvoorbeeld leer met boomschors bewerken)?
58 waardijn = keurmeester

geaccordeert ...

Te weten, eerst dat de voornoemde Lambertijn zijn woninge en residentie alhier sal transporteren, en zijn handwerk ende conste hier ter stede exerceren, en daervoren ontfangen den somme van drie duisent gulden, die hij sonder interest of renten onder hem sal mogen houden en gebruycken den tijdt van ses jaren, in te gaen op may naestcomende.

De helft der gemelde somme soude hem betaald worden bij sijn overcomst; de ander 1500 gulden als hij zijn reijsen na Vranckrijk soude volbragt hebben.

[in marge: Den 5 junij 1607 was alrede de drie 1000 gulden betaalt volgens een schepenkennis]

Indien hij voor 't eijnde der zes jaren kwame te overlyden, zijne kinderen soudent 't hantwerk hier ter stede blyven aanhouden of terstont de 300 gulden⁵⁹ opbrengen moeten. De brouwerije van 't Visgen soude hem tot een werkhuyt worden ingeruyt, hem werd het poorterschap vrijgelaten, en zijn kinderen zoude men houden uijt de schutterije.

1470/2899

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de copie ofte acte van vonnis*]

Sententie van de grooten raet ten behouve van de stat Delft jegens Alcaer op 't stellen van de bieren ten prijse, in dato den 25 mey 1560.

[in marge, in handschrift C.W. Bruinvis: Kort vermeld bij B.⁶⁰, p. 141]

Bij keure van den schout, burgemeesteren enz. van Alcaer was op den [*datum niet ingevuld*] belast dat men geen Hollantsche bieren en soudent mogen

59 Waarschijnlijk wordt 'de 3000 gulden' bedoeld.
60 Boomkamp.

slijten of vercoopen dan Peuselaer ende Keuijte op zekere boeten, dat men den Peuselaer nijet hooger en soude mogen betalen dan xxxiii stuyvers ende de Keuijte voor **xx**¹/₂[3] stuyvers. Die van Delft, gewent veel biers tot Alkmaar te slijten, bemerkende dat dit tot merkelyk nadeel van hun neeringe moest verstreken om daarin te voorzien, vertoonden dat zij waren bevoorregt door Karel de V dat niemant wie hij ware eenige lasten of impositien en souden mogen stellen ... op hun bieren, niet dan op haer eygen ingebrouwen bieren; nog ook prijs op deselve mogen stellen; en verzogten bij smeekschrift en verkregen bij den raad van Hollant provisie; uyt kragte van welken den Alkmaarderen door een deurwaarder van 't hof geboden werd, de genoemde keure te vernietigen.

Die van den Alkmaarschen geregte, onwillig zynde dat te doen, wierden

1471/2900

daarop voor de voors. raden van Hollandt gedaagd. Daar appeleerden zy van de consessie van den voors. provisie ende mandementen; vervolgens heuren presensen grieven overgegeven hebbende onder de voors. raade, wierden verklaert *quod curia non defect*; maar evenwel bij haar beroepingen volhardende, verkregen opene brieven in vorme van Relieff van Appeele, uijt crachte van welken de voors. raad in Hollandt en de regeerders van Delft voor den grooten raad tot Mechelen wierden geroepen.

Daar vertoonden de Alkmaarderen ~~appellanten~~ dat zij appellanten diversche privilegien ... hadden ende onder anderen in den jare XII^C LIIII vercregen van wijlen ... Willem, conink van Romen ... privilegie expres ende specialijk om te mogen maecken keuren ende statuyten, ende dat **oyut** [4]zederdt ende ook daer te vooren - immers van soo langen ende ouden tijden datter geen memorie contrarie en was - d' appellanten geweest hadden gelijk zij zeyden noch te zijn in possessie van de voors. keure ... te

maeken, ... nyet alleenlyck in alle

1472/2901

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de copie van 't vonnis*]

zaeken roerende de welvaert van de
gemyente maer ook specialijck in 't geene
dat concernerende was de zaeke al nu
in questie. Ende over sulx hadden de
voornoemde appellanten in den jare XV^C ende
twintich ... gekeurt dat die tappers
... van Alckmaer van doen voortae
geen bier binnen Haerlem, Delft,
Gouwe oft elders binnen den lande ge-
brouwen zijnde en zouden mogen hooger
slijten ... dan elke mengele voor een
halven braspenninck, uutgesondert
Engelschen en oostersche bieren, ende
de binnenbieren voor een halven stuver
naer oude gewoonte. Hadden ook daer-
na anno XXXIIII geordonneert dat
niemand hem en soude vervorderen
eenige Hollantsche bieren bij de mengele
ofte vaen biers duerer te vercoopen
dan 't mengele ... voor een blanck. ~~opte~~

... van gelijken hadden in den jaere
veertich geordonneert dat niemant
eenige Hollantsche bieren bij ... vaen
duerer en zoude vercoopen dan 't vaen
voor zeven duijts, ende 't mengel oft

1473/2902

vaen van enckele bieren voor een
blanck. ... Ende in den jaere
XLVIJ waer 't selve statuijt ... noch
vernieuwt geweest, ende bovendien noch
geordonneert dat diegeene die dobbel-
bier tappen geen enkelbier soudent
mogen tappen ... Alle welke
voors. keuren ... effect gesorteert
hadden ... sonder eenige oppositie
... niet alleenlijck van de geinthe-
erde, maer ook van die van Haerlem,
Leyden ende Gouwe ... de welke
nochtans ook wel gewoonlijck waeren
binnen Alckmaer soo veele biers te

slijten, ende mede wel soo stercke
previlegie hadden als die van Delft,
in sulker vougen dat d' appellanten uut
krachte van haerlieder oude possessie
notoir previlegie vercregen souden
hebben om te keuren, specialijck ook
roerende 't feijt alhier in questie.
Alwaer 't ook dat 't voors. previlegie
van Connick willen mochte cessen.

... Welken achtervolgende d' appel-
... lanten hadden opten agtsten junij
anno XV^C agtenvijftig gekeurt ende ge-

1474/2903

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de copie van 't vonnis*]

ordonneert, eerst dat agter de xv^x^{en}
der selver maent geen tappers henluijden
vervorderen en souden mogen eenige vreemde
Hollantse bieren inne te leggen om die bij 't
mengelen ende cleene maten uut te tappen
dan peuselaer ende keuijte ...

... dat voorts de voornoemde tappers 't
mengele van de peuselaer nyet hooger
en souden mogen geven dan negen deuijts
ende 't mengelen van de sleuyte seven dueijts.

... Ende hadden voor 't meer
gekeurt ende geordineert, sulx naerder
bevonden was gededuceert bij den processe,
en hoewel desen aengemerckt niemant en
betaemde den appellanten ter cause van de
voors. keure bij henluijden gemaect ...
eenich belet, of hinder of molestatie
te doen ... derhalven concludeerden zij ten eynde dat
zij verklaart worden wel en teregt geappelleert
te hebben en:

Die van Delft hierop antwoordende,
zeyden dat de voorgewende previlege
den Alkmaarderen niet bevoorregte in
dezen gevalle nog dat de dergdelijke
possessie hen konde dienen. Te weten dat
zij appellanten zouden hebben previ-
legie om generalijcken keuren te mogen

1475/2904

maken ouder dan de voors. geinthimeerde privilegien speciale, want sulke privilegien hadden meest alle de steden ... maer en souden deselve van sulker ... kracht niet wesen als om onder 't dexel vandyen te mogen keuren tegens ende in prejudicie van zulken privilegie speciaal gecauseert zynde als was der voors. geinthimeerden privilegie hier in questie. Immers wierden zulke speciale ende gecauseerde privilegien bij den Prince geaccordeert om datter niet tegens oft in prejudicie zoude mogen werden gekeurt. Alsoo deselve privilegien anders mits den ledenen voors. souden wesen ... te vergeefs.

En was dit van dat gevolg: dat die van Alkmaar wierden verklaert te onregt te hebben geappelleert ende gedoemt in de kosten van 't geding. 't Gene daarvan geappelleert was geweest, soude sorteren zijn volkomen ende geheel effect. Zulx was het vonnis gegeven te Mechelen op den 25 meye 1560.

1476/2905

[kopregel over twee bladzijden: *Uit het cort verhaal Delfse propositie*]

Cort verhael van 't gundt de gecommiteerden der stede Delff aan de heeren burgemeesteren ende regeerders der stede Alkmaer hebben geproponneert en verzogt.

Article 1. Alsoo binnen der stede Alkmaer van den kleynen binnengebrouwen byeren van twee gulden de tonne nyet meer voor des stadtsacchijs en worden betaelt dan ses stuyvers ende van den bijeren van Delft aldaer gebrocht, van gelijke prijse voor des statsacchijsse afgenomen worden, agtien stuyvers van de tonne, en also:

Article 2. Die van Alkmaar hadden gekeurt ende op ten xxix^e decembris anno XVJ^c ende seven ... gepubliceert dat alle bijersteekers ter selver stede

gehouden souden wesen van als doen voortaan
voor en alleer eenige bijeren te mogen
tappen ... de qualiteit en quantiteit der
selver aen te geven ... behoudelijk
dat zij ten regarde van de leckagie als
andersints in de verantwoordinge ... van
een ontfangen last van twaelf tonnen,
~~sulk~~ [5]souden mogen volstaen met elf
tonnen voor 't last.

1477/2906

[in marge: Article 1]

't Maken van deze keure meenden
die van Delft te strijden nijet alleen-
lijke tegens den beschreven regten, maer
ook tegens des stads Delfts privilegien,
ende tegens den unien ende verbonden
van den lande, ende de eenicheijdt die
onder den steden en leden van deselve
provintie behoort onderhouden te worden.

[in marge: Dit is in de volmagt of geloofsbrief de nevensgaande heern gegeven.]

Zij zenden derhalven naar Alkmaer
hunnen regeerenden burgemeester
Pauwels van Berenstijn, Cornelis Lam-
brechts van Wel ende Jacob Huijgensz.
van der Dussen, heere van Heerenkarspel,
oude burgemeesteren, ende Sijmon
Adriaensz. van Groenewegen, out-
schepen ... mitten pensionaris
Mr. Pieter van der Meer. Deze
heeren op den raadhuijse der stadt
Alkmaar op ten xvij^e dach in augusto
anno XVI^c ende agt. Zulx aan de
heeren burgemeesteren voorgedragen
ende versogt, dat het hen beliefte
de voors. ongelijkheijdt van 't afnemen
van meerder acchijs van den Delfzen
cleijne bijeren, dan van den eijgen inge-
brouwen ... te reduceeren tot een-
parigheijde ende de overgroote beswaarnisse
den bijersteeckers van de Delfchen bijeren

1478/2907

[kopregel over twee bladzijden: *Uit de propositie van Delft en uit de Delftzen brieven*]

opgeleijt bij de voors. keure ... off te doen, ende ook de ordre te willen stellen datt in den opslach van den bijeren van buijten comende, de Delffsche bijeren alle commoditeijten mogten genijeten dije de bijeren uijt anderen steden comende genijetende waren, bijbrengende ter zelver tijdt veele redenen om aan te toonen welke ongeregeldheden bij 't handhaven der keure moesten plaats hebben.

[in marge: uit de brieven zelfs]

Burgemeesteren der stede Alcmaer versoekende dat hen dit voorstel in geschrift mogt werden geleverd, teffens met een extract van de privilegien der stad Delft. Door de Delvenaars gemeld, zoo wierd hen deselve toegezonden den 25 augusti 1608. (De privilegien zijnde een van Willem paltsgraaf in dato den 7 april 1411 en de ander van Karel de V, hiervoor bladzijde 1470 gemelt.) Dog daar geen antwoord op volgende zoo schreven die van Delft deswegen wederom den 21 dag in september 1608.

Ende wederom geen antwoord volgende, verzogten wederom den 24^{en} december 1608 daaraanvolgende zeer beleefdelijck om antwoord door een expressebode.

1479/2908

Die van Alkmaar evenwel geen antwoord zendende, zoo herhaalden die van Delft nogmaals hun schrijven de xx^{en} dach in januario anno XVI^C negen, zeggende teffens: Maar ter contrarie is ons gebleeken bij extract autentijcquen uijte poortersrolle van uwer edele stede, gehouden den xij novembris laetstleden, dat de pagter die de bierpacht uijtgegaan den laatsten maart 1608 hebben gehad, uit kragt van uwer edele stede bovenverhaelde keure, hebben in rechten geroepen Adriaen Jacobsz. Boegel bijersteecker ... van Delfschen bijeren omme te hebben afreeckeninge ende bewijs

te doen van den bijeren die hij zedert
den viij januarij tot den laetsten martij
dit voorleden jaers ingeslagen heeft,
volgende de damcelen⁶¹ van den gecommitt-
teerden van den ontfanck van den exchijs
binnen den selven tijt overgelevert
ende bij den voors. gecommiteerden
geregisteert ende bij hem bijersaecken
wederom uijtgelevert, ofte bij faute vandien
betalinge te doen, van 't geene hij nijet
regtelijke can bewijisen in uutslach
gelevert te hebben ... den vollen
impost volgende der Ed. heeren Staten

1480/2909

[kopregel: *Uit de brieven der Delftzen*]

ordonantie ende uwer E. stedekeure
van date xxix^e december XVI^C zeven. Ende
is ons nog gebleken bij ander extract
... uijtte selve poortersrolle in date
den xiiij^e dach van de tegenwoordighe maent
januario dat deselve pachters ... tegens
den voors. Adriaen Jacobsz. Boegel sijn
voorts procederende ... welke
maniere van procederen ons wel
soude in een nadenken brengen, datte men
de propositie vanwegen de veertigen
deser stede gedaen, mitsgaders ons
menichvuldig voorgaende schrijvens
onbeantwoort laet, omme midlertijt
mette executie van de vooren verhaelde
keure voorts en voeren. Waeromme
alsnog ons vriendelijck versoeck is
dat uwer E. belijve de voors. proce-
duren tegens gemelde biersteeker bij
de heeren schepenen te doen houden in
surcheance ende ons te rescriberen ...
opdat wij weten wat ons te doen staet. ...

Wat tusschen beijden geschied is vinde
ik niet: maar dese saak, op de voor-
gaande bladen verhaaldt, schijnt nog
geduurt te hebben en gehandhaaft te zijn in 't
jaar 1619 en 20, want ik vinde in

1481/2910

61 damceel = geleidebiljet bij het vervoer van aan accijns onderworpen goederen.

[kopregel: *Uit de brieven der Delftzen*]

een brief door die van Delft aan de
burgemeesteren van Alkmaar geschreven
op den 26 november 1620 dat Delft
door haar afgezondenen in de maand
april 1619 weder instantie hebben gedaen
ten eijnde men wilden belijven, de Delfs-
che bijeren ~~binnen~~ een gelijke excijs
als de Alkmaerse bieren doen betalen,
zijnde de ordonnantie wegens deselve
nog even als in de jare 1607 ende
vertoonden haar gecommiteerden doe-
tertijd mondeling en schriftelijk
dat de voors. ongelijke belastingen
directelijk contrarieerden den privilegien
... der selver stede (van welk de contracten wierden vertoond), ... ook wesende
bevestigd met verscheijden sententien van de
hogen ende provincialen raede van
Hollant ... op welke propositie
men doertijd antwoorde dat mits
d' absentie van veelen van de vroetschappen
... geen finale resolutie conde werden
gegeven, maar dat deselve binnen den
tijt van een maendt derselver
resolutie souden senden, de welke ~~om~~ ...
opten 16 mej daeraenvolgende bij die
van Delft wierden ontfangen,

1482/2911

[kopregel: *Uit de brieven der Delftzen*]

bestaende in excuse, te weten dat men
om de gesteltenisse van de stede Alk-
maar hen voor dije tijdt nijet en conden
complaceren, uut vreesse dat de gelijk-
stellinge der selver acchijsen ligtelijk
alteratie ende veranderinge onder de
gemeenten, dije alsdoen om 't stuck van de
religie seer ontstelt was, soude veroorsaken.

... Die van Delft, dat aan-
merkende, hielden zig voor eerst stil.
Maar siende de stede weder herstelt
in haar oude stant en ruste, en dat de
gealtereerde gemoederen weder waren
gebracht ... tot eenigheijt ende beter
dispositie, vonden geraden hun versoek
te vernieuwen ten dage als boven.

1483/2912

[kopregel: *Copie brief gesonden
aen Cornelis Jansz. dijkgraaf
van Geestmerambacht doe ziende
tot Hoorn*]

[in marge in handschrift C.W. Bruinvis: dit is het opschrift van eene copie. ~~Niet opgenomen~~
bij de Gelder nr 77, bij Scheltema inventarisnr 62, bij Boomkamp bl. 288]

Die Prince van Orangien, grave
van Nassauwen, heere ende baron van
Breda, van Delft etc.

Edele vrome lieve besondere wij
hebben u.E. binnen zekeren tijdt her-
waerts twee ofte drie diversche brieven
gescreven, nijet wetende nochtans ofte
u.l. deselve ter handen commen zijn,
overmits het belech der stadt van
Alkmaer. Dairinne als wij tot
noch toe verstaen hebben ghijlijck u zoe
vromelijck zijt draghende dat u 't selve
bij allen natien tot grooter eeren,
prijs ende loff wordt gerekent,
ende hoewel wij doer dien noodeloos
achten in voordere tot volstandighijtt
te vermanen als hebbende sulken
mannelijcken herte en gemoet tegens
des vijants rasende geweld bewesen,
soo en hebben wij nochtans nijet willen
laeten u.l. noch dese jegenwoordige
te scrijven soe om u.l. van alsulken
vrijmoedighe ijver ende cloeckhijtt.
te bedancken als oick te verklaeren

2913/1484

[kopregel: *Brief van Prins Willem den I.*]

klaeren den jegenwoordighe staet van
den saecken van herwaerts over de welke,
Godt hebbe loff, sulcx is, dat ons de
vyant in dezen qualite nijet veele
voor desen tyt hinderen en zal mair
oick daerenboven vastelick verhoppen
doir het ontset 't welck wij dagelicx zijn
verwachtende hem zoe wel te doene te
geven dat hij eerlange nyet alleenlick

die stadt Alcmaer maer oick 't geheele
landt sal moeten verlaeten alzoewij
des gewyselick onderrecht zyn dat doir
de mattichen van zynen knechten hij
langer 't velt nyet en sal konnen gehouden
des wij alleene u alleenlick willen ge-
waerschondt hebben ende vrundelick vermaent
dat gylieden volherden u lieden vroemlick noch
eenen cleynen tijt den vyant wederstaet
versekert zynde dat hy sal moeten
ontwyken waerdoer gij lieden nyet alleenlick
die stadt Alckmaer ende u selven mair
oick allen uwen naeburen jae 't geheele
landt van alle voordere overlast ende
tyrannije ten eeuwighen daeghe sult
bevryen

2914/1485

[kopregel: *Brief van Prins Willem den I.*]

ende middeler tijt willen wij oick egheens
tyt verliesen, maar met allen mogelycken
vlijt, arbeydt ende neersticken allomme
den vijant zoe veele moyte ende arbeydts
over den hals dringhen dat hen des te
eer alle voordere beleghe verdrieten
zal ende willen wij in toecomende
tyden 't selve soe theghens die stadt
Alckmaer ende u lieden elck in 't bysondere
verschulden dat ghy lieden oorsaecke
hebben sult des van ons tevreden te
zijn wij begheeren wel indien 't selve
mogelick zij dat gy ons schriftelick oft
met iemanden bij monde laet weeten
die ghestaltenisse van uwer saecken
hoe dickmaels de vyant gestormt
heeft ende hoe gy van binnenzijdt
arbeydende ten eynde wy ons daer
nae moeghen richten ende u lieden in als
des mogelick wordt te secoureren daer
wij lijff nochte goet om spaeren
willen ende daer zy ons Godt ghetuijghe
toe den welcken wy bidden.
Edele vrome lieve bysondere dat hij
u lieden lancx soo meer verstercken ende
tegens zyne uwe ende ons alghemeijne

2915/1486

[kopregel: *Brief van Prins Willem den I.*]

vyanden tot heurder eeuwighe confusie
verleene victorie geluck ende voerspoot
geschreven tot Delft op ten xxi^{en} dach
septembris 1573 ende was onderteyckent
u lieder goede vrint Guillaume de
Nassauii. Besyden opte marghe stont
gescreven, indien gij lieden bemerckt onmo-
gelick te zijn u lieden eenich ontset in der
stede te seynden ende daer doer in der
lenghte nijet en soudet cunnen 't segens
houden soe sult ghy een teyken doen
met vier tot drie diversche plaetsen
opgaen laetende 't selve branden van
ix uren des avonts te nae mindernacht
ende sullen wij indyen gevallen alsdan
de dijcken doerstecken om 't geheele lant
omtrent Alckmaer in 't water te stellen
ende oft ghij 't selve teecken nijet en
doet ende dat wij nochtans bemerken
dat gylieden in noot zijt soe sullen wij
evenwel die dijken doersteeken.

2956/1527

Volgens een brief in date 4 augusti
1582 onthoogden zig doe ter tijt, de
gedeputeerden van 't Noorderquartier
tot Alkmaer, immers door hen
wierd doe ter tijt tegen dingsdag daar
naer een vergadering der steden of
gedeputeerden beschreven ten eynde te
overwegen in 't versoen van den Hertog
van Aragon om eenige gemonteerd
van de grootste schepen op sekere
voorwaerde

[De tekst op de bovenstaande bladzijde is doorgestreept.]

2957/1528

[kopregel: *Copie van de brieven van accoort met de bagijnen.*]

[in marge: Oude Hof, St. Catrijnclooster.]

Wij burgermeesteren der stede van Alcmair, Claes
Lourisz., Dirrick Sijmonsz. van Neck, IJf Symonsz.
ende meester Jacob Jansz. Medicus, scepene

der selver stede, doen een ijgelicken te weten dat de voors. stede van Alcmair, die nu begost is omme vast te maecken nyet van stade en is omme een muragie te leggen tuschen die Gevangenpoort ende den Geestpoort ende gemerckt dat daer omtrent eerde genouch uijt die vesten comen sal waermede men wel een wal soude maeken ende de pater ende mater van Sinte Katrijnenclooster alias dat Oude Hoff ook aenmerckende in gevalle dat daer een aerdt walle geleijt worde an't voors. convent dat hoer convent soude half bedriven wesen waeromme dat daer soe verre gesproocken is in de voors. zaeke bij tuschen *gespreecken* van Jacob Claesz. Zoutman, scepen ende vroetschap deser stede ende Pieter Bartolmijsz., oock vroetschap, als arbiters van de voors. stede wegen, Willem Jansz., scout, Vincent van Teijlingen, balliu van Egmont ende Jan Jan Jansz, balliu van der Nijenburch als arbiters van't voors. convents wegen 2958/1529

[kopregel: *Copie van de brieven*] van *accoort met de bagijnen.*]

welke voornoemde arbiters de voors. stede ende den voornoemde pater ende mater, van't voors. convent bij consente ende wille van de vroetschap deser voors. stede, geaccordeert hebben op conditien ende voorwaerden naevolgende. Eerst dattet voors. convent zal de voors. stede te baete comen tot dat leggen van de muragie metter somme van twee hondert vijff ende seventigh Karolusguldens, dat stuck tot twintch stuyvers gerekent ende de penningen op te brengen op drie naeste halve jaeren nae date van desen, ende sal daerenboven noch gehouden wesen, hoer penningen mede alle maents op te brengen daer zij totte fortificatie opgesteld worden gelijcken andere poorters deser voors. stede ende deselve muur zoe verre te leggen van't voors. convent ofte de walle ofte muur dat daer blijft leggen de wijtte van twaliff ofte veerthien voeten ende dat streckende van de Geestpoort tot de Heul toe. Item die voors. stede

zal gehouden wesen in de voors. muur
een waterpoort te doen maeken tot
cost van't voors. convent daer 't voors.
convent gelieven sal ende deselve water-
poort wijt wesen vierdalve voeten ende

2959/1530

[kopregel: *Brieven van accoort met de bagijnen.*]

zeven voeten hooch ende dat tot gerijff
ende 't gebruijck van't voors. convent ende
dat convent sal een sleutel hebben van de
voornoemde waterpoort, ende zoe wanneer
datter eenich geruft ofte rumoer compt
van eenijge ruteren, knechten of 't anders
zoe zal dat convent gehouden wesen de-
selve sleutelen die zij daer off hebben te le-
veren in handen van den burgermeesteren der voors.
stede ende in gevalle dat zij dat alsdan 't selve
nijet en deden, zoe wanneer zij daertoe bij de
burgermeesteren ofte hoeren gezwoore boode
vermaent worden dat men alsdan diselve
waterpoort zullen moegen toewerpen ofte
toemetselen, ende voort toe te bliven souder
weder seggen van voors. convent tegens ende
insgelijx ingevalle daer eenijge delinquanten
die criminelicken ofte civilicken gedelinqueerten
hadden, gebercht ofte ondergehouden worden
binnen 't voors. convent tegens wille van de
burgermeesteren deser voors. stede, ende deselve
delinquant al heymelicke gelaeten worde bij
dage ofte bij nachte deur de voornoemde waterpoort
dat men alsdan deselve waterpoort mide
sullen mogen toewerpen ofte toe te metselen
ende toe te blijven sonder consente van't
voors. convent. Item 't voors. convent

2960/1531

[kopregel: *Brieven van accoort met de bagijnen.*]

zal hoer conduyten ofte de goeten onder de
aerde moegen gebruycken ende houden die daer
nu ter tijt zijn, ende deselve zoo wanneer
't noot is te moegen repareren, openen ende
weder te maecken tot haer selfscost. Item
't voors. convent sal die vesten tuschen die
voors. maer muer ende hoer convent moe-
gen gebruycken met vaeren ende keeren

ginder ende weder te vaeren gelijken andere mede poorters sonder daer eenige vulnis ofte misse op houden te leggen. Alle dinck sonder arch ende fraude des t'oorconde zoo hebben wij burgermeesteren der stede van Alcmaer voors. deser stede zegel ter zaecken hier beneden angehangen ende wij scepenen voornoemd elx bijsonder onse zegel hier mede angehangen, ende wij pater ende mater van't voors. convent onse conventszegel hier ook angehangen, ende tot meerder zekerheijts zoo hebben wij arbiters boeven genoempt elx bijsonder onse naem ofte marck hiermede onder angeset opten xiiii^{en} dach in mej anno XV^C zeven ende dartich

was ondertekent als voors. is, ende de zes zegelen hingen nog bijna ongeschonden daar aan.

2961/1532

[kopregel: *Accoort met de bagijnen.*]

Op ten xv^{en} in april anno XV^C agtendedartich werd op bijna gelijke wyse verdragen met dat Middelhof wegens 't leggen van een muur tusschen de Geestpoort ende Mijnerbroeders, op beding dat het konvent de stadt zoude te bate komen met tachtig Carolus guldens van xx stuivers 't stuck, ende de penningen op te brengen op vier halve jaeren, en voorts als andere burgers de maentlijke schatting tot de fortificatie betalen. Den muur zoude geleyt worden van de Geestpoort tot de Mynrebroeders toe, en wijt van 't convent af twaelef ofte veerthien voeten. Vorders waren de andere conditiën als in de voorgaande brief, bladz. 2957, uitgesonderd dat dit convent zijn rioolen of pijpen elk met een sterke rooster moest verzien op dat nyemant by dage noch by nachte daer deur mocht cruijpen.

De zegels waren geschonden, en 't convents zegel alreeds verloren.

2960/1533

[kopregel: *Uit de
minuten van verscheide erven bij
de stede vercoft*]

Gerrit Dirxcs. tymerman een erff bewesten de
Conincxweg over 't Boshuijs, is belent mitte
opganck nae de wal an de oostzyde, die straet
an de zuytzijde die Lynbaen, Teunis Jans. baan an de noortzyde
ende Pauwels die oude houtsager an de westzyde.

.... actum 12 november 1586

.... een erf leggende bij Cornelis van Nessen
boomgaert ... belent die straat an de suyt-
zyde, Teunis Jans. lynbaanhuysken an de westzijde,
de molenwerf an de noortzyde, en die opganck
van de molenwerf an 't oost. Actum den
19 november 1586.

Jufr. Hester van Rollant die zeste van
houten sceetgens boomgaert groot lxxvi roede
.... belent met Claes Jans. Gorter an de
noortzyde, Jan Allerts, an de zuytzyde, die
Oudtgracht an de oostsyde ende die ge-
mene straet an de westsyde.

Jan Arents. een erf belent die
sloot deur dat Minnebroers convent ge-
graven an de noortzijde die straet an
de Oudegracht an de westsyde.

2963/1534

[kopregel: *Uit de minuten der verkooping van erven.*]

In de volgende jaren zijn bij de
steede vercoft erven op de na-
volgende plaatsen, te weten:

- 1577 2 erven aan de oostzij der Hoff-
straat, en omtrent dees tijt de Cingel
over de Geest gemaakt
Op de oude vesten, zoo ik agte bij 't
't Munnikken erf 1 erf
- 1580 noortzij Voormeer 1
- 1576 bij Malalenbrug 1
- 1581 januarij noortzy Voormeer 1
11 april Bagyneweyt 1
15 november 1
- 1582 den 17 maart noordzij Voormeer 1
28 februarij zuytzy Voormeer 1

1 maart deselve 1
 23 july 1
 nog 1
 Bagijneweyd. Lynbanen vergroot
 15 maj 1
 28 februar 1
 20 december 1
 Lombertstraat oostzij 1
 19 maart 1
 Baangraft 1
 1581 bij de Vriesepoort aan de
 Kooltuyn 1 erf

2964/1535

[kopregel: *Uit de minuten der verkooping van erven*]

1583 Kolkstraat 8 october 1 helling
 1583 Molensloot zuytzij
 22 december 1
 in junij en october Baangraft 2
 aan de oostzij
 1589 voorzy Voormeer 18 february 1
 Bagyntweyd 17 may en 17 maart 2
 23 maart 1
 3 july 1
 Gasthuysstraat of Minne-
 broers bogert 1
 1585 Kolksloot shijnt de Shilphoek
 15 may 1
 Bagynneweyt 4
 18 december Lynbaan by de kaats-
 baan 1
 13 april beosten de Voormeer
 tegen de vesten aan 1
 1586 Voorsij Molensloot welke
 schijnt de sloot agter de
 Luytersche kerk na de queern-
 molen gaande, geweest te zijn 1
 6 november over de brug van 't pest-
 huys 1
 Voortzij Voormeer, nu 't Heyli-
 gelant zoo ik meene
 18 maart, 16 april, 3 july samen 3
 Bagynneweyd 2 december 1

Zie 't vervolg bladzij 2967

2965/1536

[kopregel: *Berigten*]

De poolshoogte van Alkmaar gepeildt
in 't jaar vijftien roeden bezuiden de
Groote Kerk, is 52 graden 38 minuten en
34 seconden.

[in marge in handschrift notaris Croll: Zie nopens 't geen van deze Trijn Rembrants in 't
Pesthuis binnen Alkmaer te vinden is, verzameld van mij J: Croll B pagina 535.]

In de zomer 1729, is mij vertoont
een testament, door een der nazaten, zoo
zij zeijde van Trijn Rembrants.
In dat geschrift stont den naam van
Trijn Remmen, weduwe van Kornelis Reijersz.,
poorteresse, en was gemaakt ten haren huijze
op de Oudegraft, 1620 den 5 majj.
Den inventaris van haar nalatenschap
was gedagtekent den 30 julij 1638, doe zij
niet lang te voren was overleden.
Zij zoude 1573 al out hebben geweest 16 jaar.

[Hieronder een aanvulling in het handschrift van notaris Croll]

Volgens acte van verdeeling in dato 7^e martij
1641 mij toebehorende, zijn Jan Thomas. van Helmont als getrouwt
hebbende Aechgen Cornelis Baert ter eenre, Annit-
gen Cornelis Baert ter andere ende Pieter Cornelis.
Baert ter darder zijde, nagelaten kinderen van
Cornelis Pieters. Baert ende Gujjertgen Cornelisdr.
geadsisteert ende ten overstaen van edele dr. Rembrant
Cranesteijn ende Cornelis Cornelis. Backer hare
oomen met malkanderen geaccordeert nopens de verdeeling
van goederen, haerluyden aengekomen ende opgestorven, zo bij 't overlijden
van hare saliger ouders als Trijn Remmen hare beste moeder, in
volgen aldaer blijkende.

1537/2966

[Dit blad is leeg.]

2967/1538

[kopregel: *Uit de minuten der vercooping van erven van Alkmaar geschreven.
Bij de stede verkoft.*]

[in marge: Nota dit, op een te verre bladzijde geschreve, behoort aan bladzijde 2964]

1586. verkoft een erf in de
Heerestraat schijnt de Korte
Koningsweg geweest te zijn
6 november 1
12 dito 1
op 't Minnebroers erf
12 november 2
2 december 3
.... een lijnbaan aan de vesten

In de jaren bovengemeld werden
nog behalven deze voornoemde, nog
erven verkoft op de Koningsweg
Luttke Oudorp
in 't Nieuwland westzij
op de Oudegraft
In de Zilverstraat
Ridderstraat

Een lijnbaan benoorden de huysen daar
nu 't Heyligeland legt
staat aan te merken dat de meeste
erven op 't Heyligeland, of aan de
noortzij der Voormeer, aan hout-
koopers of scheepmakers wierden
verkoft.

1551/2980

[kopregel: *Uit de minuten der vercooping van erven van Alkmaar geschreven.*]

afhouden demolieren¹ ende effenen aan-
gezien dat anders den viant bij ligten
dage als beschanst en gedeckt tot onder
stads wallen konde komen; voorts vermaan-
de hij d' armen zig met kreyt munitie
van oorlog en levensvoorraad verzage.

[De tekst op de bovenstaande bladz. is doorgestreept.]

1. Demolieëren - slopen, met de grond gelijk maken

2981/1552

1741
Op zaterdag den 1st octobris was eenige
opshudding binnen Alkmaer, veroorzaekt

doordat haer edle grootmogenden een placaet hadden doen afkondige dat de beste boter niet hoger als tot 32 gulden de 80 penningen of 8 stuivers het verkogt mogt worden. Hier morden de boeren met de kopboter tegen en begon het grauw de boeren te dwingen, zulcx verscheide schoteltjes en eyeren aen stukkent raekten, doch het wierdt door 8 ruiters schielyk in order gebragt. De volgende zaterdag was by de wethouders der stad een prys daer op gemaekt, te weten 1 kop van 1¼ te weiboter, 6⅝ stuivers en de room- of melkboter en waren gedurende de markttyd de ruiters op de botermarkt en voor 't stadshuijs te paert, doch bleef alles stil. Ook mogt niemandt meer als 1 kop tevens kopen en geen opkoper voor 11 uren kopen; een Haerlemmer had 15 kinnetges die op 15 gulden gestelt waren gekogt, doch de koop mogt niet doorgaen. De volgende dag, te weten den 8^{en} zynde ontzet, marcheerden de ruiters tegens den avont te voet door de stadt om alle onlust voor te komen.

1553/2982

Alzoo het grau had uitgestrooit dien dagh, de gorters een prys op het meel te willen stellen, veele boeren gingen saturday met haer boter weder naer huis als niet gedwongen willende zijn in de prys.

3360/1948

[Dit blad is leeg.]

3383/1971

[kopregel: *Uit stadtsboek
begrijpende verscheide
vercopingen van landen en erven.*]

In 't begin
Jurisdictie van de stadt in de
Schermer
No 26, 27, 28, 29, 30 ende 31 onder
de F.
De 16 eerste cavelen onder de letter
G.

De 15 eerste cavelen onder H.

[in marge: Uit de voorwaarden.]

In den jare 1596, zoo af te nemen is uijt de voorwaarden van verkooping, werden door burgemeesteren verkoft zes erven leggende aan de noortzijde van 't Zeggelis.

De erven wierden verkoft tot timmerwerven, alle omtrent langs het Zeggelis breet 73 Alkmaarse roeden. Zij wierden verkoft op te brandt ende gelycke conditien als alle de huysen buijten om de stadt geconsenteert waren.

Dit, zoo uit de voorwaarde bleek, waren die zes erven die zig buijten de Schermerpoort van des statsgraft af langs het laantjen uijstrekken.

Het laantjen moest wijt blijven of gemaakt worden 8 voeten breet.

De eerste betaling van 4 termijnen moest gedaan worden op maj 1596.

3384/1972

[kopregel: *Uit stads verkooping boek.*]

[in marge: Anno 1598]

[in marge: Nilander banen]

Den xxii aprilis anno XV^C agtentegentig verkogten burgermeesteren den grond van zes lijnbanen (naderhand de Nieuwlander Banen geheeten) breet elk dourgaans xviii voeten en strekkende in de lengte van tot de sloot die tot uijtwateringe van de Agtermeer bij de stadt gedolven zoude worden, moete de koopers tot haren laste, de oude uijtwateringe van de Achtermeer demmen.

Elk kooper moest op 't oost- en ook op 't westeijnde der banen laten leggen een breete van twaalf voeten tot een gemeene gang.

Op beijde de eijnden der banen mogten ze stellen huijsjens, dog niet hooger dan burgermeesteren in der tijt zouden goed keuren.

En die zouden ze tot vermaninge van de vroetschap moeten afbreken op straffe van brandt.

De roede werd verkoft om 4 en ook 5 gulden.

[in marge: Oosterbanen.]

De vii^{en} majj der zelve jaars 1598 wierden insgelijx bijna op even gelijke voorwaarden verkoft de gronden der banen, heden de Oosterbanen genaamt, en dit van 't lant leggende tusschen die pannebakkerije ende den Overdiesehen dijck beginnende van Dignum Cornelis lant oost aen totte heijninge van de volmolen toe ofte den sloot die men bij westen die zelve heijninge tot een invaart schieten zoude.

3385/1973

[kopregel: *Uit stads verkooping boek.*]

Den x junij 1600 verkogten fabrykmeesteren eenige voeten erfs van 't overschot behoort hebbende aan 't huijs en erve bij de stadt gekoft tot een deurgaande straat van de Ridderstraat tot in de Vijverstraat.

Op den 2. augusti 1613 [in marge: 1614 uit de voorwaarden.] wierd door burgermeesteren ... ten overstaan van gecommiteerdens van de vroetschappen ... agtervolgende de resolutie van de voors. vroetschappen op veiling gehouden van de erven afgeste~~ken~~ op het Veneetsche eijlandt leggende in de Voormeer binnen dese stede.

De erven wierden verkoft op volgende bedingen te betalen bij de roede Hontsbossche mate ... en werd geeijscht als volgt

Articel .2.

Die coopers sullen gehouden zijn d' voors.

gecochte erven te betimmeren ten minsten binnen den tijt van een jaer.

3. Item en zullen de voors. coopers op de gecofte erven geen minder ofte cleijnder huijsen mogen timmeren als van twee viercanten ende wormte op 't minste moeten hoog zijn boven de straet xxii houtvoeten ende 't zelve stellen met de gevels aen de straeten de cantelen met hart stenen moeten decken.

3380/1974

[kopregel: *Uit stads verkooping boek.*]

4. Item zal een ygelijck cooper met zijn naesten belendens moeten timmeren op gemeene muijren die ten minsten dick sullen moeten wesentwee steen. Ende zoo ijmant met de zelve dicte niet en genoechede, die zal zijne muijren op zijn eijgen grondt en tot zijn eijgen costen mogen verstijven tot zijnen gelieft.

5. Die coopers noch haere naecomelingen zullen tot geenen tijden vermogen in de huijsen ende wooningen op de voors. erven te timmeren, tapperije ofte herbergen te houden.

6. Sullen de coopers 't onderhoud ende reparatie van de platingen nevens haere huijsen t'haeren lasten nemen ende behouden gelijck mede 't maeken vande straten zoo veel aengaet het arbeidsloon mits dat de stadt voor 't eerst daer toe leveren sal de steen en 't sant gelijck van andere straeten.

7. De koopenningen moesten betaald werden op 4. majdagen als in 1615, 1616, 1617 en 1618 maer op maj 1614 soude men niet betalen

8. 't Zoude de koopers vrijstaen de koopenningen in 't geheel of ten deele op venten te houden tegen den penning xx.

1975/3384

[kopregel: *Uit stads verkooping boek.*]

9. Sal voorts gelasten werden ses voeten erfs voor een stratgen streckende suijden en noorden achter de voors. erven waerinne aen wedersijden een gote geleijt ofte gemaect zal werden buijten de heijningen op welke goten d'eijgenaers van de erven op de zelve gooten responderende haer waterlosinge zullen hebben mits dat elck gehouden zal zijn 't eijnde van zijn erve een bequaeme rooster te doen stellen.

10. Sal oock niemandt zijn achtererven mogen betimmeren met wooningen, 't zij om die selfs te bewoonen oft te verhuijren, om door 't voors. straetgen zijn uijt en ingang te nemen.

11. Is mede voorwaerde dat alle de gene die de neeringe van bierstecken zullen willen doen naer maj naestcomende op het voors. eijlandt zullen moeten woonen tot dat op 't zelve geen plaetse meer voor eenige biersteekers en werd gevonden, waer nae op eene wooninge van de ander bierstekers naerder zal werden gelet ende gedisponeert ende dat ten minsten binnen XXX jaeren desen aengaende geene veranderinge en zal werden gedaen.

3388/1976

[kopregel: *Uit stads verkoping boek.*]

12. Item dat men tot gerijeff van de voors. coopers voor eerst ende bij provisie een brugge zal maecken responderende op de Bierkay nevens de Keijsersstraet ende dat men binnen ses jaeren sal maecken een openinge ende deurvaart in de stads wallen benoorden't Hontsbosch ende zal een ygelyck cooper vrij staen tot toemaeckinge van zijn gecofte erve van de voors. plaetse binnen de bepalinge tot dien eijnde te doen d'aerde metten eersten en 't zijnen believen wech te haelen.

17. Item zijn noch particuliere voorwaarden, dat de erven niet responderende op't voors. straetgen haer water zullen lossen zoo volgt, mits elk 't eijnde zijn erve een bequame rooster stellende als voren.

Te weten het 't ii^{de} erve over het i^{ste}
 het 3^[de] over 4^{de}
 't vi^{de} over v^{de}
 't vii^{de} over 't viii^{ste}
 't xix^{de} over xxii^{ste} en xxiii^{ste}
 't xx^{ste} over 't xix^{ste} xxij^{ste} ende xxij^{ste}
 't xxij^{ste} over xxij^{ste} .
 't xxv^{ste} over 24ste.
 't xxij^{ste} over xxvij^{ste}.

Des soo sullen de voors. i^{ste}, iiij^{de}, v^{de}, viii^{ste}, xxst
 etc. erven de servituten van de voors. respective waterlosingen moeten gedogen.

1977/3389

[kopregel: *Uit stads vercooping boek.*]

Ten dage in't hoofd der voorwaarden gemeld werden verkoft de 22 eerste erven door melkander gerekend de roede voor omtrent xxi en een halve gulden.

Den 2. augustus 1614 wierd het xxxvst erf verkoft aan eenen Wijnant Balc.

1615 den 9. april het xxvii^{ste} erf.

2 july..... xxviii^{ste}

1616 den 26 maart xxv.
 xxiv.
 xxiii.
 xxvi.

de xxx, xxxi, xxxij, xxxiiij^{ste} erven bleven doe onverkoft.

Uit stads presentie boek
Wegens de heeren van de
wet
van de jaren 1566 enz.

Verklaringe van de daegen als men
processie hout in de kerck, om
dije stadt ende elders op

eerst Pijnsterdach.
Sacramentsdach,
sondach binnen d'octaeff van sacrament,
donderdag op ten octaeff,
visitationis Maria,
Sinte couventsdach,
assuintionis Marie.

3390/1978

[kopregel: *Uit een presentie boek.*]

Francisci ad minores
de kermisse van Francisci,
Alderheyligendach,
kermisse
Karsmisse,
Dryeconingendach,
Mathie,
Palmsondach.

Paeschendach, Paesmaendach om 't crisdom
mayenavont voor vesper, mayendach
in de processie ende t'savonts nae 't loff.

[in marge: Ik vinde in dit zelve boekje dat al de heeren van de wet op zekere boete bij al deze omgangen moesten verschijnen.]

[in marge: 't krisdom werd door hen plechtig gehaelt zoo in't zelve boekje blijkt, daer ook blijkt op't jaer 1572 dat men den omgang nog gehouden heeft op Paaschen. Ook later wegens 't crisdom en mejavont in't Heilige Bloed op te brengen.]

Ik vinde in dit boekje dat
Baart Simonsz.burgemeester in den
jare 1566 zig doorgaans agter hielt
niet alleen van't bijwonen der plechtige
omgangen der roomse kerke, maar ook

zelf van't bedienen van de ampten
van schepen en burgermeester, tot welke
men hem had aangestelt, ja bijna noit
verscheen. Zie verder van dezelve 3219.

[In marge: Op't jaer 1568.]

Nota xx dat Evert Jansz. Stuling opten xvii^{en}
july den eedt als burgermeester gedaen heeft in de
plaatse van Wouter Cornelisz. es dije gesturven
is den v^{de} july anno LXVIII

Op't jaer 1570.

Op huyden den xxij^{ste} decembris anno XV^C LXXVIII
soo hebben mijn heeren van de nyeuwe wet
geoffereert den behoirlicken eedt te doen
achtervolgende 't scrijven van den hove
van

3391/1979

[kopregel: *Uit een presentie boek.*]

Hollandt ende nae ouder usantie, sonder
gehouden te wesen dije nyeuwe eedt te doen
ten waere andere steeden ofte wethouders
zulcx deden, in sulcken gevalle stonden
overbodich den nyeuwen eedt te doen,
waerop den schout gheen eedt en begeerden
te ontfangen dan den nyeuwen eedt,
alzo hem nyet en blijkt dat den nyeuwen
eedt ofte ordonnantie gesurcheert soude wesen.

Waer op gevonden en geordineert is
dat dije van den nyeuwe gerechte bij provisie
den ouden gewoonlicken eedt zullen doen
ende dat voor zoo verre zij daermede sullen
moegen volstaen, sullen moeten bescheydt
inbrengen tussen dit en Lichtmisse eerst-
comende, anders sullen gehouden wezen
den nyeuwen eedt te doen.

Ten daege end jaere voirs. soe zijn
Burgermeesteren geworden:
Jacob Dircxz
Jacob Jacobs. Madder ende
Evert Jans. Stuling.

Schepenen:

Bartolmeeus Symens.
Thomas Bartolmees.
Jan Jacobsz. Brouwer
Pieter Jansz. Nijerop
Ysbrant Allerts.
Jacob Aerian. Beugel ende
Jan Jans. alias Jan Claes. dije
welcken al t'samen den ouden eedt gedaen
hebben an handen van mijn heere de scout
in kennisse van mij
F. de Teylingen.

3392/1980

[kopregel: *Uit een presentie en absentieboek*]

Ik bevinde in 't boekje, in 't welk de absentie
van de heren van de wet aangetekent staan,
dat Jacob Dirxz, Klaas Harxz, Baert
Simons. en ook Sonk, zig bijna nooit,
volgens bladz. 3389 wegens hunne
bedieningen moesten warnemen, lieten vinden.

Op het jaar 1569, 1570 en 1571 vinde ik
dat van de schepenen veele zelden ter
kamer van schepenen verschenen. Onder de-
genen die zelden verschenen waren:

Kornelis Willems Kroon

Adriaan Ripprants.

Jan Reijers. Klok.

Degenen die bijna nooit verschenen waren:

Kornelis Garbrantsz.

Tomas Bartelmies.

en IJsbrant Alerts.

En was hun achterblijven oorzaak dat
de schout den 6 maart 1571 protesteerde
van retardement van justitie (zie bladz.
769 en in de lijst der wethouders.

Op huden den x^{en} november LXXII soe
es bij de schout, burgermeesteren ende gerechte der stede
Alcmaer geresolveert datt men mitte publicatie van
Zijne Excellentie ende gedeputeerde raeden van
Noort-Hollandt opten ix^{en} deser maand gemaict
om redenen surcheren zal tot dat die gouver-
neur hier personelick compt.

3393/1981

[kopregel: *Uit een presentie en absentieboek*]

[in marge: 1570]

Op huyden den xxiii^{en} in maj anno LXX
soe heeft mijn heere de schout geinterdiceert
Jan Gerrits., graafmaker, als hij geen
dooden en zal gehengen te begraven, ten-
zij zaeke datter tenminsten in't begraven
een priester bij is, actum **ut supra**. in kennisse¹
en ter presentie van Thomas Bartelmies.,
Croon, Ripprantsz. ende Clock, schepenen.

Op huyden den xv^{en} september LXXV soe
hebben burgermeesteren Aelbert Nannen als
molenmeester van de Egmonder ende Bergermeer
bevolen dat hij het verlaat van 't Quakelbrugge
op soude nemen binnen den tijdt van ses
dagen off dat anders bij gebrek vandien
die stadt 't selve verlaat opnemen ende
die materialen, als niet veel meer als die
arbeidt waerdig, aen haer behouden, actum
ten dage en jare voors.
J. Coren, secretaris.

Op huyden den x^{en} february anno XV^C LXIX
stilo communi soe heeft mr. Augustijn van Teylingen,
schout der stede van alcmaer, geconstineert
ende mits desen volmachtig gemaect Claes
Harxz, burgermeester, omme uuyt zynen naeme
ende in zijnder absentie recht te moegen
sitten. Recht ende justitie te administreren,
ende voorts generaelicken ende specialicken
alle te doe dat hij constituant present
wesende selve soude mogen doen, cum postestate
substinendi in **communi** forma, actum als
boven in kenissee van mij
F. de Teylingen.

¹ “in kennisse” staat er in een ander handschrift,

3394/1982

[kopregel: *Uit een presentie en absentieboek*]

Den x^{en} juny anno 1568 werd door eenen
meester Aert Aertsz., uyrwerkmaker, wonende
ter Goude, aengenomen van burgermeesteren het
uyrwerk opte groote kerk te vermaken binnen
drie maanden voor 200 gulden.

[in marge: 1569]

Vier vroedvrouwen door de pastoor
ondervraagt en volgens zijn handschrift
van den 25 augusti 1569
bekwaam gevonden om toegelaten te worden.
Deeden ter kamer van burgermeesteren op den
xx^{en} maarty anno LXX stilo communi den eedt
... dat zij nae xxiiii uren dat zij eenige
kinderen ontvingen deselve geschrifte aen-
brengen zouden mijn heer den pastoor. Zie hier bij 2585.

1565 den 25^{en} october was alreeds besteed
het maken van de sluijzen tot Eedam
en Schaerdam, schijnende die doe in 't
geheel gemaakt of nernieuwt te zijn.

1566

Op huyden de vijffden septembris anno XV^C sessen-
tsestich, soo is Philips Cornelisz. ontboden geweest
te compareren voor burgermeesteren mitte ge-
rechte voors. beleden als dat zijn consorten
gheen consent gehad hebben van burger-
meesteren om 't clooster van de Minnebroeders
te spolieren, actum tot Alcmaar op
burgermeesters kamer ten dage en jare als boven
in kenissen van mij
F. de Teijlingen

[in marge: Neffens dese verklaring van Philips Cornelisz.
stond met een andere letter op de kant:
dit is Philips Cornelisz. niet voorgelesen dan
nadat hij sijn verklaringe gedaen hadde,
soude anders gezijt hebben dat die secretarius
sijn meninge niet wel verstaen hadde, ofte daarvan
te veel geschreven hadde. Dog 't schrift was niet
van de hand van Teilingen.]

3395/1983

[kopregel: *Uit een presentie en absentieboek*]

Weg bij Houten Scheetgis.

De wech voer Houten Sceetgis boomgaert is
breet xxi voet, en lang lxxx voet
van joncvvrou van Sonnevelts westerse huijs
off, en noch **xx** voet ende een hantbreet
breet van de zuijtwesterhoik van Harman

Aertszoons erff off, actum den ii^{en} aprilis anno
LXVI s[t]ilo communi.

1565 den x september wierden drie bier-
dragers gelast kraenmeesters te wesen.

Op huyden den xiii^{en} julij anno LXVIII, soe
is Trijn Heijndrixdr. van Steenwijk verboden ...
geen webben meer om te dragen ...

Op huyden den derden julij anno LXIX, soe
Zijn Aernt Jacobs. ende Frans Floris. van
burgermeesteren angenomen omme achter
't Heijlige Sacrament te gaan, achter straeten
omme goede toezicht te hebben op de ghenen
dije 't selve sacrament geen behoirlicke reve-
rentie en doen, achtervolgende 't scijven van de
Excellentie van den hertoge van Alva.

Die sententie van de bijerstekers gr-
pronuncieert opte xi xvii januarij anno
LX stilo curie.

3396/1984

[Dit blad is leeg.]

3401/1989

[kopregel: *Uit een constitutiebrief*]

mij geleent door den burgermeester IJsbrand
van Vladderakken, bezitter van 't
nagenoemde huijs.

In den jare XV^C drieentnegentich
werd door Arent Klaas. poorter tot
Alkmaar, verkoft aan Johan van der
Wyele wonende in 's-Gravenhage
een jaerlijxe losrente van honderd
en veertien gulden ... 't sjaers te lossen

met 1900 guldens, voor welke ver-
koopinge (zoo 't scheen) Arent Klaas
ontving een huijs, 't welk hij daar-
voor weder tot waarborg stelde
en verbondt, te weten die huij-
zinge ende erve bij hem Arent Klaasz
van de voors. Johan van der Wyele ge-
kocht staende en leggende binnen deser
stede (van Alkmaar) op ten houck van
te
Ste Pietersstraet metten schuyere
ende erve genaempt, het Conincx-
huijs, streckende voir van der strate
tot achter op den Nyeuwesloot, ten
tijde van de coope leen geweest
hebbende van de graaflicheijt van
Hollandt en nu bij hem comparant
tot allodiael goedt gemaekt, ... belent
mette Haerenstraet aen de zuidt- ende
oistzijden de weduw van Jacob Heijndrixz
Messemaker aen de noortzijde ende 't
water van de Nyeuwesloot aen de westzijde,
streckende metten achtererve noort-
waarts op tot aan de stedewal ...

3402/1990

[Dit blad is leeg.]

3409/1997

[kopregel: *Uit het quoyere van die van Alckmaer
... van de landen leggende binnen
den banne ende bedrijve der voors. stede
in 't jaar 1570.*]

De Staten van den landen van
harwaerts overe den Koning van Spanjen
in 't jaer 1569 toegestaen hebbende
de liging van een honderdste penning
van de roerende en onroerende goederen,
zoo wierden tot Alkmaar Augustijn
van Teylingen, Adriaan Cornelis. Texel,
Evert Jans. Steullinck ende Mathijs
Reyers., als gedeputeerden, Jan Cornelis.
Comes, Jan Dircxz, Heyndrick Cornelis.
Boomtgen ende Claes Gerrijts. uyten Engel,
als taxateuers der stede gelast de
waardering der landen te doen. En
deeden ten dien einde den eed, in handen
van den schout mr. Augustijn van

Teylingen. Volgens zijn betuigingschrift
van den 3. februarij 1570.
Ende bedroegen alle de morgentaelen
... leggende binnen den banne ende
bedrijve van Alckmaar in als tot
vii^C lviii £ morgen iiiii^C lxxvii roeden.
Men bevond doetertijt
het lant van Overdije groot ... hondert
lxxvii morgen v^C ende xxvi¹/₂ roeden.
... De aftermeer groot in als xxxi
morgen ende een halve.

3410/1998

Uit het quohier van 1578.

Ende de landen in de Voormeer
gelegen, te bedragen in als xv morgen
en v^C roeden.

Onder de landen in de Voormeer
leggende was er een daerop een kalk-
oven had gestaan.
In dit quohier werd gezegt
dat de Heyloermeer achter Nyen-
poert ... eerst in den jaere LXVII, bedijckt
ende () nog niet tot zijn prefecxtie
ofte lant gecomen en was. En dat
in den jaere LXVII de dijcken ingebroecken
zijn geweest

Ik vinde ook in dit quohier dat
het priesters- of papengild in de ban
van Alckmaar heeft gehad, zes stukken
lands, doetertijt opbrengende in vrij
geld 109 guldens.

Dat ook de huysarmen binnen
Alckmaar veel lands hebben gehad.
Insgelijx wort er gemeld
een weyd toebehoorende Sinte
Martha's Altaer binnen Alckmaer.

3411/1999

[kopregel: *Uit de
blaffert van de oude schutterije
binnen Alckmaar, beginnende anno 1562.*]

[in marge in handschrift notaris Croll: den 5^e september 1763 op in de oude doelen zijnde,
vertoonde Jacob Berkhout,

de jongste zoon van de castelijn aldaer Jan Berkhout, mij het volgende schilderijen met portraiten.

1^e. Op een kamer zag ik dat na zijn zeggen de oudste waren, een met portretten personen, hebbende anno 1598 op de lijst, een met personen, hebbende op de lijst anno 1606 een met personen, hebbende op de lijst anno 1621.

2^e. In een ander vertrek de capitijnskamer genaamt: een met personen hebbende op de lijst anno 1611. een met personen hebbende op de lijst anno 1621, en een met personen zonder jaertal, en een met personen mede zonder jaertal,

de oudste lijst der namen van de capitijns begon met anno 1572.

3^e. Op de grootte zael: een groot schilderij met personen zonder jaertal, meerder schilderijen met pourtraiten zeiden zij waren er in die doeken niet. Op de onderste lijst van 't schilderij waerop Alkmaer en Oudtorp van de oostzijde xxxxx belegert verbeeld was, stond 1603. En in het schilderij, daer Alkmaer belegert van de noordzijde in verbeeld was, stond anno 1573.

Om meerder begrip van den inhoud dezer schilderijen te bekomen kan men hier bij vergelijken het geene van schilderijen aengetekent nopens anno 1598 p. 3426 nu 2014 d'anno 1606 p. 3428 nu 2016 d'anno 1611, p. 3429 nu 2017 d'anno 1613, p. 3430 nu 2018 anno 1621, p. 3435 nu 2023 d'anno 1627-1629, p. 3436 nu 2024 d'anno 1634, p. 3437 nu 2025 d'anno 1659 p. 3439 nu 2027.]

Anno 1562 sijn deken en de raedts geweest: Frans van Teylingen Deken

Raets:
Cornelis Claesz. Nolleman
Augustijn van Teylingen
Jan Hendriks. Lakenkooper
Jacob Ariensz. in den Buegel

Hoopmans:
Willem van Ryetwijck
Thomas Barthelemees.
Evert Jans. opt Dronkenoort
Baert Symons. in de Houutil

Provoosten anno 1562:

- 1 Evert Jansz. Ranck
- 2 Cornelis Heyndricxsz Rabbij
- 3 Baert Dircxsz
- 4 Pieter Jans. Stoop
- 5 Philips Cornelis. onder 't Boomtge
- 6 Cornelis Aelbrechts. Lakencooper
- 8 Jan Claas.
- 9 Cornelis Meus.
- 10 Willem Pieters. Coster
- 11 Pieter Jans. in 't Sint Jansstraet
- 7 Harck Jans. suvelcooper
- 12 Lubbert Hindricxz
- 13 Jan Voppen
- 14 Jan Jans. leydekker
- 15 Ghijsbert Willems. Bakker in de Butterstraat
- 16 Claas Ollebrants. heeft de provooststoel gehouden

3412/2000

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

verders 1562

eerst

- 1 Aelbert Nannen
- 2 Dirck Jans. Ram heeft ze gehouden
zoodanige amptnamen en ampt-
mannen waren oulings onder de schut-
terije, maar zulx is niet altijd
gebleven,

Anno 1567 is tot een opper-
capiteyn gemaekt,
Floris van Teylingen, in de
plaats van de deecken.

Hooftmans in de plaats van de
rayds als overluyden van
Sint Jorisgilde:
Cornelis Pieters. Halfvasten
Heyndrik Cornelis. Boom
Joris Cornelis.
Symon Cornelis. voor de tijdt van
drie jaren.

Luytenanten:

Jacob in den Bueghel
Jan Hayndricks. Lakenkooper
Pieter Jansz. Stoop
Pieter Floris. Suyvelkooper

Provoost:
Haysoen Claas. Boot

Vaendrichs:
Pieter van Sonneveld
Cornelis Hayndricks.

3413/2001

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije.*]

Oncosten gedaan op meye anno 1562.

In den eersten an iii ton Engels byer facit - - - - - x gulden x st.
van impost van de voors. iij ton Engels byer [*]- - - - - vi st.
nog van een ton goutse volle - - - - - 1 gulden xiii st.
.....van impost van de voorn. volle - - - - - 1 st. 1 blanc
van de iii tonne byers op te doelen te brengen - - - - - iii ½ st.
van de tonne volle in de kelder te brengen - - - - - 1 blanc
de provoost van zijn hantschoen - - - - - x st.
de vaender van zijn hantschoen - - - - - x st.
de provoost met zijn dyenaers voor haer ontbijten - - - - - xv st.
de pijper mette tromslagers - - - - - xx st.
de tapper op meye - - - - - ii st.
voor 't ontbijten van de tromslagers
en pijpers - - - - - vi st.

Oncoosten ghedaen op meye anno XV^C LXIII

In den eersten 3 tonnen Engels byer facit - - - - - xv g.
van impost van de voors. iii tonnen- - - - - vi st.
een stuck poeselaer voer - - - - - ii g. ii st.
van impost van de poeselaer - - - - - seven oertges
noch van de iiiii tonne biers op die Doelen te
brengen - - - - - iiij st.
de provoost voer zijn hantschoenen - - - - - x st.
de vaender voer zijn handschoenen - - - - - x st.
de ^{en} ii pijpers mette tromslagers elx
xx st. facit - - - - - ii g.
de tromppetters - - - - - xiii st.
de tapper - - - - - ii st.
noch voer 't ontbijten van de trom-
slagers en pijpers - - - - - x st.
somma - xxi g. xix st. 1 blank

3414/2002

[kopregel: *Uit de blafferts der oude schutterije*]

Onkosten gemaekt en gedaen op Sacrament anno 1563

Inden eersten ii tonnen lubicx bier die ton
voer $\text{iiii}\frac{1}{2}$ gulden een stoeter facit - - - - - 1x gul., 5 st.
van impost vant lubicx bier - - - - - 4 st.
item een half vat val voer - - - - - xvii st.
van impost van de val - - - - - 1 st.
nog van 't bier op die Doelen te brengen - - - - - een stoeter
die provoost voer zijn ontbijten majj en
Sacrament - - - - - xxx st.
die pijper en tromslager - - - - - xxii st.
die tapper - - - - - ii st.
Somma - xiii gulden $\text{iii}\frac{1}{2}$ st.

Onkosten ghedaen op meye anno 1566

In den eersten drie tonnen Engels bier die
ton voer vier gulden facit - - - - - xii gl.
... van 't voers. bier van impost - - - - - vi st.
nog van 't bier boven te brengen - - - - - 19 st. i blank
nog die provoost ende vaender voer
heur handschoenen samen - - - - - xxx st.
noch die provoost voer sijn ontbijten - - - - - xv st.
noch die trompet steecker - - - - - xv st.
noch twee pijpers en twee tromslagers - - - - - ii gl.
noch die scarmaey speelders - - - - - xii st^c .
... die swaerdts dansers - - - - - x st.
nog voer 9. speelluyden voer heur
ontbijten - - - - - ix st.
nog die tapper - - - - - iii st.
Somma - xviii gulden xiiii st. 1 blank

op jaren 1565 vinde ik boven alle de bovenste
nog een set van Edam - - - - - x st.

3415/2003

[kopregel: *Uit de blafferts der oude schutterije*]

Rekenmael gehouden in augusto anno XV^C drieendesestic

Eerst
Item gegheven voer een vetten oss - - - - - -xxxvi g.
- noch van de wijncoop van de os ende schuijt-
nracht - - - - - xiiii st.
noch voer zes ton Dorrsch min 3.viertel
- Rinse wijn die roe voer xxxiiii £ facit - - - - - i^c xvi g. vi $\frac{1}{2}$ st.

noch van de impost van de voirs. wijn - - - - - vi gul. xvi st. i oertgen.
 - van craengelt tot Dordrecht van de wijn
 ii st. een oertgen - - - - - ii st. 1 oertgen.
 - noch van vracht van de voers. wijn - - - - - xxxv st.
 - item verreyt om die wijn - - - - - xxxii st.
 - noch van craengelt t'Alckmaer - - - - - iii st.
 - noch van de wijn in die kelder te brengen - - - - - -vi st.
 - item xvi tonnen stucken peuselaar
 en een tonne val facit - - - - - -xxvix gl. iii st.
 - van impost van 't voirs. bier - - - - - -xxix st. i blank
 - noch van in de kelders te draghen en
 op 't stadthuys te brengen - - - - - xvii st.
 - an labberdaen - - - - - viii st.
 - noch ii sacken taru voer - - - - - v gl. ii st.
 - gegeven van de vaen te stoppen - - - - - v st.
 - noch van de provoost stock - - - - - ii st.
 - noch van de provoost stock te schilderen - - - - - xviii st.
 - noch van alle die tafellakenen te bewassen - - - - - v st.
 item noch aen glasen - - - - - xxviii st.
 - noch een half vat butters voer - - - - - xvi g.
 - van dragen en waegloon - - - - - een stuiver
 - item een half honderdt manden
 spoentturff voer - - - - - iii g.
 - noch an cleijn hout - - - - - xxiiii½ st.
 - van waech gelt van 't smeer - - - - - vijf pen.
 - noch een dwaijl met een besem sevendertges
 Somma lateris - 230-1-5

3416/2004

[kopregel: *Uit de blaffert van de oude doelen of schutterie*]

Van vollen van de voors. turff - - - - - 1 braspennick
 - aen ajuyn - - - - - vi stuv.
 - an meervisich - - - - - v st. i blanck
 - noch van sleepen van de wijn tot die
 craen tot Dordregt mitsgaders oic die cuper - - - - - vii st.
 - noch vii Tesselse groene kaesen wegende
 - 33 pont, 't pont tot xi duyts facit - - - - - xlv½ st.
 an x. witten ende vi. geele scaepe kaesen - - - - - ii gul. ix½ st.
 an potten - - - - - vi st.
 - aen peekelhaerinck - - - - - seven oirtges
 - een kan vergoten en een kan met een deksel - - - - - v st. 6 oertg.
 - noch een pints kan vergoten en is swaerder
 an pietercelij wortelen - - - - - xxiii st.
 - an seven schapen - - - - - xxi gul. ix st.
 - die pastoer - - - - - viii gulden
 - die pastorie - - - - - i braspenninck
 - die coster van de misbroot ende wijn - - - - - x st.

- noch die coster - - - - - i braspenninck
 - die iiiii misdienaers - - - - - iiiii st.
 - die rectoer - - - - - vi st.
 - die sangmeester - - - - - iiist.
 - die organist - - - - - een stoeter
 - die blaser - - - - - een halve st.
 - die beyerman - - - - - vi st.
 - an iiiii pont wasligt 't pont v $\frac{1}{2}$ st. facit - - - - - xxii st.
 die doelknecht aen kaersen gehaelt - - - - - lxxiiii pont
 't pont drie groot en een duyts - - - - - vi gl. i oertgen
 Leenaert Jansz. voer sijn salaris - - - - - iiiii gulden
 noch van weten te doen - - - - - viiii st.
 - noch van die levereij - - - - - iii st.
 - noch die doelknechts huijsvrouw van
 tafellaeckens te wassen - - - - - vi st.
 - noch van wassen op 't rekenmael - - - - - xxvi st.
 Somma lateris - lii gulden v st. i blanck

3417/2005

[kopregel: *Uit de blaffert van de oude doelen of schutterie*]

noch die aelviller - - - - - xii st.
 - die provoost voor sijn levereij - - - - - ii gulden viiii st.
 die duerbewaarder - - - - - x st.
 - die raedts voer haer salaris - - - - - vi gulden
 nog an x. tappers - - - - - xv st.
 die piper en tromslager mitgaders
 die iii speelluyden - - - - - vi guld.
 - aen schapenvleys nagehaelt - - - - - ii gulden vi st.
 - an ketelen en kandelaers - - - - - xv st.
 - noch van vijff cruyken geleent - - - - - een stoeter
 - an potten - - - - - v $\frac{1}{2}$ st.
 - een braetpan met ii oeren - - - - - iii $\frac{1}{2}$ st.
 - aen asijn - - - - - v st.
 noch van iiiii schaeps schoeren in den oven
 gebraden - - - - - vi st.
 noch van i^c xxx platelen - - - - - xxxii $\frac{1}{2}$ st.
 - xxvii wijnkannen - - - - - xiii $\frac{1}{2}$ st.
 noch van een slot geleent - - - - - i st.
 - een kanne bastaert - - - - - vi st.
 - een kan **romenj** - - - - - iiiii st.
 - Aris Vleyshouwer van 't slaen van
 de oss en schaepen - - - - - xvii st.
 - an karvel voer die scapen - - - - - iii st.
 - noch an een coepans - - - - - viiii st.
 - van iii schaeps pansen - - - - - iii st.
 - noch van schoenmaeken van de pansen - - - - - iiiii st.
 - an turff naegehaelt - - - - - xx st.
 - een paer hantschoenen - - - - - iiiii st.

^c
 - i viii paer conijnen tot iii st. een duy - - - - - xvi gl xvii½ st.
 - noch xi paer tot iiis st. facit - - - - - ii gul. ix½ st.
 - xxiiii roggen broetges - - - - - xxviii½ st.
 - an groen cruyt - - - - - een stooter
 Somma lateris - xlvii gulden drie groet

3418/2006

[kopregel: *Uit de blaffert van de oude doelen of schutterije*]

[in marge in rood geschreven: Nota op de rekenmalen kwamen ook vrouwen - 4500.]

an gort - - - - viii stuijvers. i oertgen
 an sout - - - - xxxix stuijvers
 an mostaert - - - - xiii stuijvers. i oertgen
 an asijn - - - - x ½ stuijvers
 an sucer - - - - vii stuijvers
 an nagelen - - - - viii stuijvers. v penningen
 an rompen - - - - iii stuijvers
 an gonevaer - - - - vii ½ stuijvers
 an caneel - - - - iii stuijvers. v duijts
 an sufferaen - - - - vii stuijvers. i duijt
 ii besemen - - - - i blanck
 i dosijn roe veteranen - - - - een halve stuijver
 xix pont aersinen - - - - xxvii stuijvers. i oertgen
 vii pont prumen - - - - v stuijvers. i oertgen
 vii schijven gaern - - - - ii stuijvers. v duijts
 een houten lepel - - - - i oertgen
 noch viii roggen brootjens - - - - ix ½ stuijvers
^c
 i iiiii halve copjes butters, 't pont
 iii stuijvers min drie penningen **stac** - - - - vii gulden. vi stuijvers. i oertjen
 van bakken van ii sacken terrubroot
 met allen - - - - xvi stuijvers
 an iiiii sacken wittebroot - - - - xvi gulden
 an broot nagehaelt - - - - iiiii gulden. i stuijver
 an nagelen - - - - v stuijvers
 anderhalff loot poers - - - - drie groot
 een mengelen asijn - - - - 2 ½ stuijver
 an mostaert - - - - i stuijver
 xxx pont kaerssen - - - - iii gulden
 noch vi pont butters - - - - xiii ½ stuijver
 Somma lateris - xl gulden x stuijvers vii penningen

3419/2007

[kopregel: *Uit de blaffert van de oude doelen of schutterije*]

Oncosten gedaen opte cocx en meyssas.

lakenramen; waer boven nog deze
oude schutterij genoot van de stad van
Alkmaar als zij die papegajje schoot
xxx gulden ende wanneer die papegajje
niet en werdt geschoeten xviii gulden.
Item noch ... van de drie bagijnhoven
laatste ontving de binnen Alkmaar, te weten van het Oudehoff
Middelhoff, en Jongehoff, de somme van xxxiiii stuijvers.
Item van de reguliers buijten Alkmaar
ii gulden, dog die laatste ontving de
provoost met zijn dienaars.
De inkomsten bovengemeld, nog
eenige kleinigheden daarbij gevoegd beliepen
in 't jaar 1562 niet meer dan 57 gulden 1 stuijver 4 duijts
't welk veel verschild van de somme die,
op 't rekenmaal, bladz 3419 gemeld, jaarlijx
wierd verteert.

3421/2009

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije.*]

Na dat in den jaere 1567 de verandering,
wegens 't bestier der oude
schutterije, bladz. 3412 gemeld, was
gemaakt, zoo schijnt niet voor in
in den jare 1572 weder aanstelling
van een andere krijgsraad gedaan
te zijn, immers ik vind niet daar
van aangetekent aen, maar
die schutterije is neder gheleijt
ende weder opgerecht anno 1572,
bladzijde des blafferts 31. En waren
raedts ofte capiteyns van de
nieuwe gecoren scutterie anno 1572:
Simon Cornelis. Coomans
Rem Reijers., obiit, Simon Jans. in loco
Pieter Jans. Stoop
Willem Jans. Brouwer.
Provoost:
Gijbert Jans. Paeuw.
Luitenant:
Jan van Foreest.
Vendrich:
Jacob Cornelis. Halfvasten.
Provoost dienaers:
Jan Robbrechts.
Wijbrant Pieters.
Arian Reijers. Groenspeck
Aelbert Jacobs. Capelman

Claes Willems. Schoenmaker
Willem Dircks. Schoenmaker

2010/3422

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

Cappetaijns ende raets dese anno 1573
in 't beleg der stede van Alkmaar:
Andries van Oosthoorn
Pouwels Arejanssen, in loco na 't beleg
Simon Gerritsen
Willem Dirckxsen, lutenant
Pieter Dirckxsen Scheluen, lutenant obiit,
na 't beleg in loco Simon Janssen Hoern
Vaendrechs:
Antoenis Willemsen Zonck
Baert Micchilssen
Provoest:
Willem Janssen Brouwer
Lutenant:
Pieter Matthijs.
Parvoest dieners ofte adelborsten:
Isbrant Allertsen
Arijan Franssen, geschoeten in 't beleg, in
loco Jan Kornelis. van der Niburch
Pouwelus Augustijnsen
Arijan Dirckxsen Roet
Olfert Cornelissen
Doed Janszen

2011/3423

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije.*]

1574
Cappetaijns ende raets:
Willem Dirckxsen, oude cappelaijn
Jan Cornelis. van der Niburch
Lutenants:
Garbrant Gerrits.
Cornelis Allerts.
Vaendrechs:
Garbrant Joppen
Jan Simonsen
Provoest:
Poulus Augustijnsen
Provoest lutenant:
Doedt Janssen

Provoest dieners of adelborsten:
mr. Jacob Hoogelant
Toenis Willemsen Sonck
Baert Michielsen
Arijan Dirckxsen Roet
Cornelis Cornelis. van der Niburch
Pieter Mattijssen
Tymon Baertssen

1574
werd gemeldt een sloet te schieten thuisken
het pesthuis ende die doelen - - - - - 39 st.

2012/3424

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

Cappetaijns ofte raedts anno 1575:
Garbrant Gerrits., oude cappetaijn
Pouweles Augustijns.
Lutenants:
Doedt Jans.
mr. Jacob Hogelandt
Provoost:
Jan van der Nyeburch
Provoost lutenant:
Hendrik Gerrits.
Provoost dienders of adelborsten:
Jan Symes.
Cornelis Cornelis.
Jan Brinchoff
Pieter Caijser
Garbrandt Joppen
Wouter Gerrits.
Pieter Ollofs.
Vaendrechs:
Dirck Dircx.
Jan Cornelis. Steenhuys

Capiteyns ofte raedts van 't jaer 1576:
Doede Jans., oude capiteijn
Gerrit Jacobs. boven capiteijn
Lieutenants:
Cornelis Symons.
Adriaen Anthonis.
Vaandrechs:
Baart Jans. Steenhuijs
Pieter Gysbrechts.

3425/2013

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije.*]

Provoost:

Tyman Baarts.

Lieutenant:

Gijsbregt Jans. Paeuw

Adelborsten:

Cornelis van Nes

Dirk Dirks. van den Berck

Jan Cornelis. Steenhuijs

Jan Claes. Quinting

Ys Maerts. Mancde

Eduwaert Nanninxs.

Dirk Garbrants. Bakker

Cornelis Claes. Heck

1577

Adriaen Anthonis., oude capiteyn

Jan Symons., capiteyn

Lieutenanten:

Heyndrik Floren

Tyman Baerts.

Vaendrechs:

Yf Jans.

Lambert Willems.

Provoost:

Cristoffel Boot

Lieutenant:

Jan Claes. Quintijn

Adelborsten:

Garbrant Gerrits. Lakencoper alias Paijkrieck

Colijn Anthonis.

Cornelis Floris., metselaer

Gerrit Jacobs. Coren

Baert Jans. Steenhuys

Cornelis Jeronimus. Buis

Floris Dircx., vleijshouwer

Jacob Willems. Steenhuys

Pieter van Teijlingen Floriszoon

3426/2014

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

Onder de tilbare goederen der oude
schutterije pleegt in en nog na 't jaar

1579 te zijn:

een coningshalsbandt met twee

groote ende drie cleijne zilveren schilden

met een zilver papegaytgen.

Anno 1591

wierd door de kapiteyns gekoft van 't
geldt, gecomen van de uijtcoop van
de mennonisten:

vijf rustingen emt stale croppen
noch vierendevijftich spiessen
... achtentzeeventich spiessen
... op 't stathuijs geleevert...
mitsgaders eenig huysraat voor de doelen.

Jan Brinchove ende Pieter Dirxcs.,
capiteyns in 't jaer 1600, deeden maken
een stuck schilderije waerin geschildert
is het beleg van Alcmaer.

En was al in 't jaar 1598 gemaakt
een stuck schilderije, waerin geconterfeijt
sijn den gantsen adel ... met die casteleyn
ende trommeeter, gecocht bij den adel,
die **er** had doen ofbeelden, in 't jaer 1598.
Welke adel volgt op de
volgende bladzyde.

3427/2015

[kopregel: *Uit de bluffert der oude schutterije.*]

Capiteijnen ende raeden van de
oude schutterijen, beginnende
St. Joris, anno 1597 ende endigende
den 23 april anno 1600.

Capiteins:

Cornelis Claes. Heck., obiit in
mayo 1597, in de plaetse Pieter
Dirxz, **V**leijshouwer.

Jan Brinchoven.

Luytenanten:

Jan van Teylingen

Claes Aris. Romeijn.

Provoost:

Adriaen Evertszoon Stuijling.

Luijtenant:

Allert Cornelis.

Adels:

Cornelis Claes., **V**erwer

Pieter Jacobs. van Dijk.

Jan Paeu

Vaendrechs:

Jacob Maerts. in loco Boudewijn van
Riedwijk.
Cornelis Gerrits.
Adels:
Jan Meijnerts.
Jacob Jacobs. Madder.
Quirijn Adriaens.
Casteleijn:
Bartholomeus Wouters.

Staet te letten, dat in april 1597 het
capiteijnschap voor den tijt van drie
volgende jaren is begonnen gegeven te
worden. Tevoren duurde 't gebied der
hoofflyuden maar een jaar.

3429/2016

[kopregel: *Uijt de blaffert der oude schutterije*]

Capiteinen en raeden van de oude
schutterije ... beginnende 1603 en eindend 1606.

Capiteinen:
Jacob Claes., Seylmaecker.
Jan Gijsberts. Pauw.
Luytenanten:
Claes Aris. Romeijn., obiit 15 nov. 1605.
Adriaen Everts. Stuijling
Vendrichs:
Douwen van Riedwijk
Provoost:
Jan Pieters. Hoogtwoudt
Luytenant van de provoost:
Pieter Matijs. Raephorst.
Adelborsten:
Jan Jacobs. Graeff.
Jacob Gerrits.
Floris van Teijlingen.
Claes Cornelis. Rietvelt.
Jan Meijnerts., Coeckebacker.
Cornelis Gerrits. van den Burg.
Casteleijn:
Bartelmies Wouters.

De bovenstaende adel heeft zig doen afbeelden
in 't jaer 1605 en is 't schilderij boven ge-
brocht den 15 april 1606.
In 't jaer 1604 was het padt van de
doelen mette plaets achter bij de poort gemaect.

Noch soo is in 't jaer 1605 die nieuwe tooren mette nieuwe ... ondercamer, mitsgaders die kelder gemaect, waarvan dat Claes Jacobs. die soon van Capiteijn Jacob Claes. die eerste stien geleijdt heeft.

3429/2017

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije.*]

1609 tot 1612.

Capiteijnen:

Jan Jacobs. Graeff., obiit 1610, in loco Floris van Teilingen
Adriaen van Veen. (zie hier tegen bladz. 784)

Luijtenanten:

Jan Pieters. Hoogtwout, schepen 1711, in loco Jorden Stoop.

Floris van Teijlingen, in loco Douwen van Rietwijk.

Vendrichs:

Cornelis Gerrits. van der Burch.

Jorden Stoop, in loco Cornelis Fredericks.

Provoost:

Dirck Jacobs. Stoop, obiit 4 april 1611, in loco
Claes Zeevanck.

Luytenant van de provoost:

Claes Heyndricks. Seevanck, in loco Jacop

Claes., Seylmaker.

Adelborsten:

Pieter Mattijs. Raephorst, geexcuseert om sijn jaren.
in loco Evert Jacot.

Mr. Clement Boon.

Mr. Jacob van Teijlingen, schepen 1610, in loco IJff

Maerts., 1611 schepen, in loco Paeu.

Douwen van Rietwijk ... Pieter van Dijk

Jacob Claes. Derrien.

Dirk Jans. Quinting ... Gerrit Yven

Casteleijn:

Bartelmies Wouters.

De bovenstaande adel 1611 is afgebeeldt dit stuk schilderij ingebracht den 23 april.

3430/2018

[kopregel: *Uijt de blaffert der oude schutterije*]

-Folio 63, 64 enz.- Al in den jare 1609 bestont de schutterije tot de oude doelen behoorende, zoo 't schijnt, uit

vierentwintig rotten. Immers werden
24 rotten gemeldt.
Hen werd gegeven van der steede wege
te weten aan de capiteins op de vorige bladz.
3429 gemeldt, voor hun aandeel van
de levereijen 108 guldens,
voor een provooststok 15 guldens,
voor de tamboerins ...
De middel cingel des stadswallen en
de visscherije wierd door capiteins verpagt.

Anno 1613 is op de nieuwe kamer gebrocht
een lantschap daer al den adel bij meester Claes
van der Hek in geschildert is. Zie dezelve
adel op de zijde hier tegen over.
Voor memorie wert hier gestelt dat
anno 1613 in de groote sael nieuwe cosijns
gestelt zijn ende de doelen seer verbeterd, soo 't
wachthuys als daer de casteleyn woont.
Den 26 augustij 1614 werd de eerste steen
geleijt van Cornelis Pieters. soon van de
burgermeester Pieter Jacobs. van Teijlingen
an de Vriese poort.

3431/2019

[kopregel: *Uijt de blaffert der oude schutterije*]

Capiteinen ende bevelhebberen ...
van de oude schuttersdoelen
1612:
Pieter Jacobs. van Dijck
Boudewijn van Rietwijck, Willems.

[in marge: Van dese laijtenants is in 't schildern hier
tegenover gemelt begrepen J. G. Paeu en Jac C. Seilmaker
als sijnde Stoop alree verplaatst.]

Luytenanten:
Jan Gijsberts. Paeu, schepen geworden Karsmis 1613
in loco Floris van Teilingen, die na staet generaal werd.
Jorden Pietersz. Stoop worde tresorier Karsmis 1612
in loco Jacob Claes. Seilmaker die
schepen wierd Karmis 1613.
Vaendragers:
Cornelis Gerrits. van den Burch.
Cornelis Frederiks.
Provoost:
Claes Heindrikz Zeevanck
Luytenant van de provoost:

mr. Clement Boon.
Adelborsten:
Adriaan van Veen, scheepen geworden anno 1612.
Kan niet in de schilderij zijn zoo ik agte.
Dirk Jans. Quinting
Jacob Claes. Berrien
Ariaen Everts. Stuyling
Evert Jacot
Gerrit Yven
Adriaen Coren
Casteleyn:
Bartelinus Wouters.

3432/2020

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

1615 tot 1618.
Capiteijnen:
Jan Gijsbertsz. Paeuw
Adriaen Jacobs. van Veen
Luytenanten:
Pieter Jacobs. van Dijk, burgermeester geworden Karsmis 1616 in loco Evert Jacot.
Dirk Jans. Quinting, is schepen geworden Karsmis 1615. En 27 februari in loco Jacob Claes.
Blaj.
Vendrichs:
Gerrit Yven Slingshof.
Cornelis Fredericks., obiit 6 augusto 1615 en in loco Jan Pieters. Bilevelt.
Provoost:
Jacob van der Oort.
Luytenant:
Mr. Clement Boon.
Adelborsten:
Cornelis Gerrits. van der Burch, Karsmis 1617 schepen geworden.
Evert Jacot luytenant geworden [***] 1616 in loco dr. Byman.
Adriaan Lobbrants. Coren.
Claes Rietvelt, is schepen geworden in loco Jan Pieters. Hoogwout.
Boudewijn van Rietwijk.
Jacob Claes. Blaj, is luytenant geworden en in loco Willem van Hoven.

De voors. capiteinen hebben opten sesten december bestet aen meester Claes Abrams., glazeschrijver binnen Haerlem, die zesendertich graven van Hollant, om die glazen te schrijven opte grote sael ...
Deze glazen wierden door den zelven glazeschrijver gemaakt en geheel afbetaalt op den 22 may 1618, zijnde de penningen

3433/2021

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

daer de betaling uit gedaan wierd gekomen uit een vrijwillige gift van tweeentwintig personen, heeren zoo van de regering als uyt den krijgs-raadt, die getekent hadden elk een glas, en daarin de gemelde graven afgebeeldt, te zullen geven. Door yder van hen wierd betaald vyftien gulden. En den heelen uijtgeefft desaangaande was tweehonderd vierensestig gulden. In 't jaar 1616 wierd de groote sael der doelen opnieuw beschoten, en rontom met eiken banken gemaakt.

Capiteinen enz. ...

1618

Dirk Jansz. Quating

Eduart Jacot

Luytenanten:

Jan Gijsberts. Paeuw

Adriaan van Veen.

Vendrichs:

Gerrit Yven Eelingenhoft

Jan Pieters. Bijlevelt

Provoost:

Jacob Claes. Blaij

Luytenant:

Mr. Clemens Boon

Adelborsten:

Boudewijn van Rietwijck

Claes Cornelis Rietvelt

Adriaen Coren

Dr. Adriaen Bijman

Jan Philipsen

Jan Jacobs. Vink

3434/2022

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

1619

Capiteinen van de oude schutters doelen mitsgaders die bevelhebberen die op ten 2 april verandert zijn en van dien dach af begonnen te regeren.

Capiteijnen:

Jan Gysbrechts. Paeuw

Heijndrik Willems. moutmaker, schepen geworden Karsmis 1619

Luytenanten:

Eduart Jacot

Cornelis Tomas. Seijlmaker

Vaandragers:

Cornelis van Molenvliet

Jan Pieters. Bijlevelt

Provoost:

Maarten Adriaen Stuijling.

Luijtenant:

Dr. Adriaen Bijman

Adelborsten:

Adriaen Lobbrants. Coren

Jan Jacobsz. Vinck

Fransois de Ries, is schepen geworden Karsmis 1619

Pieter Paew, rentmeester

Sejer Dirxz. goutsmit

Ariaen Pietersz. koekebacker

Voor de uitkoop van de statscingel

wierd de doelens, door burgermeesteren toegevoegt

1620, jaarlijx 30 gulden.

En voor de boomen die op de vesten stonden

insgelijx 30 gulden toegewesen.

3435/2023

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

1620

Capiteinen en bevelhebberen van

de oude doelen begonnen St. Joris 1620

Capiteinen:

Jan Gijsbrecht Paew

Cornelis Tomas. Seijlmaker

Luytenanten:

Eduart Jacot

Sejer Dirks. goutsmit

Vaendragers:

Allert Jans. Crombalk

Jan Pieters. Bijlevelt

Provoost:

Maerten Adriaen Stuijling

Luijtenant:

Dr. Adriaen Bijman

Adelborsten:

Adriaen Lobbrants. Coren
Jan Jacobs. Vink, schepen geworden Karsmis in loco. Pieter. Willemsz. Kessel
Pieter Cornelisz. Oterlick
Pieter Jacobs. Paeu, rentmeester
Ariaen P[ie]t[e]r[sz.] koekebacker, schepen geworden Karmis in loco mr. Mathias Oudestein
Cornelis van Molenvliet
Casteleijn:
Wouter Bartelmies.

Opten 22 oktober 1621 bethaelt aen meester
Sacharias Pauwels. voor het stuk schilderije
bij hem opten 16 dito opte oude doelen gebrocht
daer 13 personen van den adel met de kastelein
in geschildert sijn, yder persoon van den adel
vijftien gulden bedragende t'samen ter somme
van hondert vijftnegentig gulden. Comt cxcv £.
over de onkosten.

..... 13 en 14 oktober 1620 op 't inhalen ende
uitgeleiden van de ambassadeur van Venetia
gevallen, bij de gansche schutterije, comt cl £ xviii stuivers.

3436/2024

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

1627 tot 24 april 1629 incluijs
waren capiteinen:
Hendrik Willems. moutmaker
Adriaen Dierickxz de jonge.
Onder hun regering werd gemaakt een
afbeeldzel van seven personen van den
adel, en op de capiteijnskamer voor
de schoorsteen geplaatst. Den schilder
meester Sacharias wierd betaald voor elk
afgebeelde twintig gulden in 't geheel 140 gulden.

1629 tot 1634
Capiteijnen:
Adraen Schagen
Willem Kessel
Lieutenanten:
de hr. dijkgraaf Pieter Adriaens. Paeuw
docter Byman
Provoost:
Adriaan Cornelis Seijlmaker
Lieutenant provoost:
Cornelis van Molenvliet
Vaandricks:
Jan Cornelis Steenhuijs

Willem Pieters. Raephorst
Adelborsten:
Jan Pieters. Bijlevelt
Cornelis Jacobs. Groot
Meijnert van Duijn
Claes Buijck
Antoni Fladderacq
Cornelis Jans. Bijl

3437/2025

[kopregel: *Uit de Blaffert der oude schutterije*]

Den adel van 1629 tot 34 deed zig
afbeelden door meester Willem Bartius en
hem daar voor betalen tweehondert en
vijfentwintig gulden.

[in marge: Dit stuck werdt gemaakt in 't jaar 1634, -fol. 155- blafferts.]

De lijst tot die schilderij wierd van
swart ebbenhout gemaakt en coste 90 gulden.
In de rekening gedaan 1644 werd gemelt
een stuck van een roth schutters, bij Jan
Essings gedaen.

-fol. 163.- den vi^{en} junij 1643 betaald aan
Heijndrik Luijkas. Westerhuijsen, geelgieter,
over 't maken van een croon bij capiteinen
van de oude doelen aen de kerck vereert
wegende 277 pont, het pont een gulden, en voor
onkosten een gulden bij quitantie de somme van 278 gulden.

-fol. 165.- Betaelt Heijndrick Luijkas.,
geelgieter, over 't verswaren en 't maken van de
cooperen croon in de kerk vereert 78 - 0 - 0
ende voort maken van vier coperen kande-
laers wegende 21½ pont ... 17 - 17- 0

25 maart 1594 werd de schutterije in stede
van de inkomst van de middel cingel comende
door burgermeesteren toegeleijt, te weten de oude en
jonge schutterije tesamen 30 gulden ... ende
in 't jaar 1605 voor des stadswallen
tesamen sestig gulden.

Jaarlijx wierd den adel, van de
oude schutterije betaald ten behoeve van
de livereijen van 1610 tot 1625 eens
36 gulden. [in marge: zie bl. 2422.]

3438/2026

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

Capiteinen enz. aangekomen St. Joris 1648 van 't

Orangie Vendel	Blaeu Vendel
Capiteijn:	Capiteijn:
Cornelis Jacob	Groot Claes Vrijburch
Lieutenant:	Lieutenant:
Davidt vander Meer	Dijkgraaf Nanning van Veen
Vendrich:	Vendrich:
Lourens Schagen	Jan Steenhuijs Dircks.
Lieutenant Provoost:	Provoost:
mr. Philips Lantschot	Jordaen Stoop
Adelborsten:	Adelborsten:
Jacob Drasser	Pieter Cornelis Baers
Jan Maartsen	Mathijs Sevenhuijsen
Heijndrik Somer	Pieter Drasker

in de rekeninge van wegen
de bovens.taande capiteinen gehouden
en gedaen sederd hun aankomst
tot in 't jaer 1661 vinde ik
dat hun geheelen omvang bedroech
vierduijssent vierhondert vijfendartig gulden 12 stuivers 12 p.
en den uitgifte
drie duijssent negenhonderd 62 gulden en 12 stuyver
[in marge: Dus stont in de blaffert, maar moet sijn 473 gulden 12 p.]
dus meerder ontvangen als uitgegeven 463 gulden 12 p.
Uit des stads thresorie was door hen
ontvangen 2863: 7: 0
en uit het jaargelt der menisten 1533: 5: 12

4396:12: 12
de rest uit anders ontfang.

3439/2027

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

De mennonieten betaalden voor de
vrijheit van de schutterije als volgt
in 't jaar
1650 176: 5: 0
1651 85:15:12
1652 en 1653 samen 499:10: 0
1654 126:

1655 192: 7: 8

1656 268:17

1657 184:10: 8

samen ----- 1533: 5:12

De uitgedrukte rekeningen der verteering
in de jaren voorgemeld van 1651 tot 1661
beliepen tesamen ruim 1631 gulden.

Waar het overige gelt besteed was, wiert niet
overal uijtgedrukt. Maar onder allen
werd gemeldt behalven de jaargelden der
tamboers en anderen dat betaald was
1659 aen Caesar van Everdingen wegens den in-
koop van 't doek tot de schilderijen van de
doelens, voor de helft van d'oude doelen 24:10: 0.

In deze rekening werden gemeld ver-
scheide brouwerijen die heden tot Alkmaar
niet in wezen zijn als van ook de nog zijnde
te weeten:

De Star,	't Swaert,	Het Paert
De Boom,	Lelij,	Ruiter enz

Deze hadden voor de rotten der schutterije
gelevert met malkander aan bier eens
1183 guldens.

3940/2028

[kopregel: *Uit de blaffert der oude schutterije*]

[in marge: Teerecosten der schutterije gereguleert.]

[in marge: Groote ter schutterije.]

[in marge: Hoe lang capiteins regeren.]

Den x maj 1611 is bij de ... burgermeesters ... jaerlix
de schutterije van beijde de doelens toege-
leijt tot vervallinge van al die oncosten
die sijluyden moeten doen op die monsterdag ende
ommegang der burgers schutterije ter
somme van tweehonderd gulden jaarlix
... en dat soo lang die monsterdag zal
worden onderhouden en langer niet.-fol 214-
-fol 215.- Die magistraat ... hebben die schut-
terije toegeleijt yder rot jaerlix een tonne
biers ofte zestalve gulden aan gelt, te
verschijnen jaerlix op Karsmis en voor
de eerstemaal 1610 tot wederseggen
van de magistraten. Comt alhier
voor die oude schutterije over xxiiii rotten
den adel voor twee rotten gerekent, jaarlix
... hondert tweeëndertig gulden, 't geen
wegens de middel cingel, stadswallen en

livereyen betaald wierd. Zie 3437.
Kapiteijnen der oude schutterije
plegen toe regeren den tijt als volgt.
Die aangekomen waren op St.Joris van 't
jaar 1618 tot 19 een jaar,
1619 tot 20 een jaar,
1620 tot 22 twee jaren en alsoo elk
den tijdt van twee jaren tot aan St. Joris 1629.
van 1629 tot 1634 drie jaaren.
van 1634 tot 1639 exclujs vier jaren.
1645 tot 1647 twee jaaren.
van 1651 tot den 13 januari 1662

3441/2029

[kopregel: *Uit het boek
van de leninhge van de poirters van
Alkmaar elcks een pont groot Vlaams
wederom te betalen of te corten van*
horen exijs anno xv^C xxviii.]

Ontvangers van deze pont groot Vlaams:

Jan Jans. Buijzer

Jonge Aelberz

Pieter Garbrants.

In dit boek stonden aangetekent
de poirters die die stede van Alcmair

elx geleent hadden ses Rinsguldens anno xv^C xxviii.

In 't zelve stonden gemeld van
de straaten 't Rijssevoert met die
Langhestraat,

Die Dijk, die Afterdam, Voerdam
Luttickoudorp.

Die Molenstraat, Huijgbrouwerssteech

Plemperssteeg, Dronkenoort mit die

Leede, die Quaekelbrech met

die Coningswech.

De somme van den geheelen ontvang

beliep x^C lxiii Rinsgulden.

In't zelve wierd genoemt eenen

Willem Jan Bollen.

2030/3442

[kopregel: *Uit de [***] van de Wapenschouw]*

In den jaare [1552] wierd tot Alkmaar.

een wapenschouw gedaan. Men beschreef
 de wapenen die bij de burgerijen wierden
 gevonden, verdeelde de schutters bij hoofd-
 manschappen, en wees elk waar hij zig
 in nood op de wallen had te voegen.
 Een hooftmanschap wierd gelast te
 staen van de Geestpoort na de Papentoorn
 2 Een ander
 Van de Papentoorn oostwaerts op Staekenbrug.
 3 Ander
 van Heijngen Coomen Louwen boomgert
 oost aan.
 4
 Van de Vriese poert na Engelenmolen.
 5
 Van de Vangepoert oestwerts na de
 vijverboemgaerden.
 6
 After die Vijverboemgaert west an
 na de Vangepoort.
 7
 Van de Vangepoert strekkende na de Geest
 poert.
 De genen die van schutgeweer voorsien
 waren, wierden gelast te hebben kruijt

[in marge: Mit dese omstandigheit is af te nemen dat de Kennemerpoort, de Gevangenpoort pleeg te zijn.

Verders ik vinde in een discriptie der poirteren van 't jaar 1519 dit volgende.]

Van der Gevangen poort westwaert
 opgaende verbijden Geestpoort
 nairden Minnebroeders.

2031/3443

[kopregel: *Uit een lijst van de haartsteden tot
 Alckmaar van den jare 1517
 begrijpende den ontfang van drie
 stuijvers van elke haartstede.*]

Ik vinde in deze lijst datter geteld
 wierden haartsteden in de:

Langestraet clxvi haertsteden - - - - -	166
Houtijlstraet liii- - - - -	53
Cornstraet xxviii- - - - -	28
Rytsevort an beyde zijden xlvii haertsteden - -	47
Sint Pietersstraet x - - - - -	10
Die Quaekelbregge aan beyde zijden xxxv - - -	35
Den Achterdam aen beyde zijden xvii- - - - -	17

Die Coeltuijn met Luctickoudorp xxiiii- - - - -	24
Die Zijldam mittten Voerdam xxi- - - - -	21
Venitzen an beijde zijden xxxvi- - - - -	36
Sint Jansstraat xix- - - - -	19
Dronkenoert aen de noertzijde xvii- - - - -	17
an de zuytzijde xxxi- - - - -	31
Die Meent ande oestzijde xv- - - - -	15
[an de]westzijde xvii- - - - -	17
Huge de Brouwerstege xix- - - - -	19
De Heijlige Geeststege mitte Achterstraet x- - -	10
De Nyeuwe Sloet mitte Hoeckstraet ende Doelstraet xxxviii- - - - -	38
De Kerckstraet met de Vesten en die Hoel x- - -	10
De Conynxwech iiiii- - - - -	4
Plempersteech mit dat Nyeuwelant xlv- - - - -	45
Die suytsijde van de Leede mitte Sack- steege lxxii- - - - -	72
De noertsijde van de Leede mitte Scoutstraet mit dat Pagelop ende Molenstraat lxxxiiii- - - -	84
dat groote Heck ii- - - - -	2
Die Canisstraet en over de Geest xlv- - - - -	45

3443/2032

[kopregel: *Uit een lijst van de haardsteden enz.*]

[in marge: zie hier tegen bladzij 2326 in mijn aenteykeningen.]

Haartsteden van de vorige zijde - - - - -	865
Nog in de Verdebrouck iiiii- - - - -	4
Die Nijenpoert xvi- - - - -	16
Huyswaert v- - - - -	5
Die noertsijde van den Dijk hier voor overgeslagen xvi- - - - -	16
Die zuytsijde van den Dijk ix- - - - -	9
in 't geheel haardsteden- - - - -	915

Uit een setboek of blaffert.

Uit een blaffert van een omslag
gedaen over de poorterijde dezer stede
Alkmaar en gesloten bij de burgermeesteren
en schepenen op ten sesten dag in octobri

^C
anno XV^C ende seventiene, vinde ik
dat de poorters elk op sekere betaling
van penningen wierden geset, waar
van den ontvang beliep drie duisend
een honderd gulden negentien stuijvers.
In deze blaffert vind ik gemeld de
Appelstraet en Sinte Johansstraet,

die Plempersteeg. Ik vinde in een boek van den omslag van 't jaar 1519, dat in de Plempersteeg woonde eene Coman Jan Plempers weduwe. Of de steeg van eene Jan Plemp den naem heeft, staet te bedenken. Uit een discriptie vanden poirteren ende inwoenende der stede van Alcaer gedaan opten xv^{en} dach in marcio anno XV^C ende negenthiene bleek dat alle die binnen stadsvrijheid woonden, wierden beschreven en op sekere betaling gestelt.

3445/2033

[kopregel: *Uit de egte stukken en leening boeken.*]

In den jaare 1521 werd bij burgermeesteren, schepenen ende vroetscap der stede van Alcaer gesloeten het vorderen van een leeninge van de vermogende inwoonderen te eyschen. Ingevolge van dit besluit werd elk gesteld op een betalinge van zes guldens. Eenige weinige op twaalf, zelf die in de Nijenpoort, Verdebroek en tot Boekel woonden. Den heelen ontvang beliep veertien honderd dertig gulden van xl grooten en 10 stuyvers. En wierd toegelaten dat die brouwers haer leeninge corten an huer drinkelbier alle vierendeel jaers. Die koorncopers aen huer excijsen in 't laatste vierendeel jaers. Andere poirteren an huer bier excijsen dat sij selver souden inleggen, ende zoo wie mits desen tot volle betalinge van zijn leeninge niet en kwaame, die soude men te volle betalen te Karmisse naestcomende, insgelijx die geen bier en dronken.

3446/2034

kopregel: *Uit het register der naamen der poorteren van Alkmaar.*]

In den jaare 1522 opten vierden
dag in junio, wierden die poorteren
van Alkmaar daar onder begreepen
die van de Nijenpoort enz. beschreven.
't Getal der geenen welker naamen aan-
geteekent wierden was als volgt:

in de Nijpoort - - - - -	17
Verdenbroek- - - - -	7
over de Geest- - - - -	-29
buiten de Geestpoort- - - - -	30
die Canisstraat - - - - -	43
die westzijde van den Chornstraet- - - - -	11
die oestzijde van den Cornstraet - - - - -	-22
oestzijde van 't Ritsevoert - - - - -	-20
westzijde van 't Ritzevoert- - - - -	-30
in 't zieckhuijs- - - - -	-5
die voortzijde van den Langestraet- - - - -	-66
zuijtzijde van den Langestraet- - - - -	-62
westzijde van de Houtil- - - - -	31
oestzijde van de Houtil- - - - -	26
Sinte Petersstraat- - - - -	19
die westzijde van de Quakelbrug - - - - -	31
oestzijde van Quakelbreg- - - - -	-38
die noertzijde van den Dijck- - - - -	-12
zuijtzijde van den Dijck- - - - -	6
die Voerdam- - - - -	-13
die Zijeldam- - - - -	-11
die afterdam- - - - -	-19

528

3447/2035

[kopregel: *Uit een lijst der namen der poorters.*]

't Getal der namen der voorige zijde

is- - - - -	528
buiten der Vrieschepoert - - - - -	21
die Koeltuinen - - - - -	-19
Lutke Outorp- - - - -	42
die Appelmerck- - - - -	30
Fnydzen- - - - -	46
Sinte Janstraet- - - - -	25
die Nyeustraet- - - - -	16
Sinte Annenstraet- - - - -	15
die voortzijde van Dronkenoert - - - - -	35

die zuytzijde van Dronkenoert	
met die Plempersteeg - - - - -	57
die oestzijde van de Mient - - - - -	17
westzijde van de Mient - - - - -	19
Huygbrouwersteeg - - - - -	14
die noortzijde van de Leet - - - - -	89
die zuydzijde van de Leet - - - - -	89 100
die Molenstrae - - - - -	22
Paghelop- - - - -	20
die Scoutenstrae- - - - -	18
die Heylige steech- - - - -	11
St. Marie Magdelenen steeg - - - - -	13
die Nieuwslot - - - - -	80
die Hoehstrae - - - - -	8
die Papenstrae- - - - -	14
Coninckwech- - - - -	21

Overgedragen op de volgende zijde - - - - -	1280

[in marge: in't extract uit de lijst d'anno 1517 van de haertsteden tot Alkmaer, hier pag: 3443 nu 2031 te zien, vinde ik niet gemeld de Nyeustrae nog de Sinte Annenstrae, die nogtans hier neffens en dus anno 1522 gemeld staen, zulks dat die **2 straeten [***]** tussen de jaren 1517 en 1522 schijnen gemaakt te zijn.]

3448/2036

[kopregel: *Uit een lijst van de namen der poorteren.*]

van de voorgaende zijde	1280
die Afterstrae - - - - -	29
die Kerkstrae- - - - -	15
op't Nyeulant - - - - -	55
dat groote Hek- - - - -	5
dat mannen Gasthuijs- - - - -	9
Huyswaert- - - - -	7
die Hueel- - - - -	24
die vesten van den gevangenpoert	
totten Minnenbroeders- - - - -	28

	1452.

Dit was 't getal der aengeteekenden,
maer niet van alle de inwoonderen, zoo
ouden als jongen, zijnde alleen aengeschreven
de hoofden der huisgezinnen.
De aanschrijving was geschiet
ten eijnde de steede zeeker gelt te leen
van de ingesetenen wilde leenen,
maer niet van alleman der beschre-
venen wierd de betaling geeischt.

Men deed alleen de leening doen van een gedeelte der huisgesinnen als door

15 in de Nienpoort

7 in Verdebroek

18 over de Geest

13 buiten de Geestpoort

5 in de Kanisstraet

7 in de Koornstraet

65

3449/2037

[kopregel: *Uit een lijst van de namen der poorteren.*]

65 van de voorgaende zijde.

12 op't Ridsevoert.

1 in 't ziekhuijs.

56 in de Langestraet.

26 in de Houutil.

2 in de Sinte Pietersstraet.

0 westzijde van Quakelbrech.

6 oostzijde van Quakelbreg.

7 op den Dijk.

12 op de Voerdam.

8 op de Zyeldam.

4 in de Afterdam.

5 buiten der Vrieschepoort.

16 op't Lutke Oudorp.

16 op die Appelmarkt.

15 op 't Fnydsent

3 in St. Jansstraet

25 op 't Dronkenoort en in de Plempersteeg.

27 op die Myent.

4 in de Huygbrouwerssteech.

26 op de Leet.

9 in de Molenstraet.

3 in de Schoutestraet.

4 in de Marie Magdalenensteech.

22 op die Nyensloot

5 op de Hoogestraet

7 in de Papestraet

2 op de Coninckswech.

1 in de Afterstraet.

381

3450/2038

Uit een lijst vande namen der poorters.

381 van de voorgaande zijde
7 in de Kerkstraat
7 op't Nijenlant
3 in 't groote hek
4 in 't mannen gasthuijs
4 tot Huiswaert
4 op die Hueel
1 langs de veste

411 in 't geheel van de 1452.

De leeninge door deze poorteren gedaan
bedroeg in 't geheel twee duijsent driehondert
tweeënveertig gulden tien stuijvers. En waren
gaarders:

Bartolomeus Brouwer

Jacob Madder

Reijer Booncooper

Simon Sammelaer

Bartelmeus Prosse

Op 't agterste blad des boeks stont met
een hand van gelijken ouderdom als 't boek
geschreven:

Die onnoselen en ootmoedighen sijn hier seer verheven.

Die hoichhertighen staen hier seer laeich ghescreven.

3451/2039

[kopregel: *Uit een oude gildebrief
van 't Molenaars gildt*]

is mij gebleeken dat het zelve gilde
in de jaare 1517 door den overval
den Gelderschen en Vriesen afhandig
gemaect zijnde huere privilegiën ende
ordonnantie van huere ambocht
weder op nieuw eene gildebrief door
burgermeesteren, schepenen en de vroetschap
werd gegeven ten einde 't zelve gild
zoude in staat blijven en insgelijx
tot ondersteuninge van den godliken
dienst oock tot loff prijs ende eere
van den heijligen martelair Sinte
Victor.

Onder de wetten van dat gilde was,
dat elk op Sint Victorsdag komende
op den 10 october, 't gildefeest moest
bijwonen en onder de vaan komen.
Insgelijx de begrafenissen

der gildbroeders enz. In't slot stont geschreven: in kennisse der waarheijt zoo hebben wij Jan van Esse als schout van Alcmair dit besegelt ... ende tot meerder sekerheydt zoo hebben wij burgermeesteren voirs. stede-zegell van saeken tesamen mette schepe-nen der selver stede, elx bijzonder hier angehangen, opten vierden dach in novem-bri in't jaer ons Heeren duijsent vijhondert en agtiene.

3452/2040

[kopregel: *Uit die boecken van die leeninge die onsen poerteren gedaan hebben*]

in den jaere XV^C XXXII, XXXIII enz. en . . . gestelt in een grooten registerboeck gescreven bij handen van Jan Jans. Steenhuijs.

[in marge: 1530]

In den jaere XV^C XXX werd een gaderinge gedaen onder de poorteren van pontgroten de welke zij corten zouden an den eersten omslag die men over die geheele poorterije gaderen zoude om met deze pennijngen te betalen de beede vande Koninklijke Majesteijt gevallen purificatie laest geleden. Elk der beschrevenen werd afgevordert drie, vier, 6, x, guldens.

[in marge: 1532]

Insgelijx wierd een settinge gamaekt bijden burgermeesteren, schepenen ende raede der stede van Alcmaer in meerte anno XXXII stilo **communi** op elke hondert van den poorters goeden v stuyvers omme te betalen de stede portie inde beden van Kersmisse XXXI ende Sint Jan XXXII. De somme van al den ontvang bedroeg
XV^C xxi £, viii stuyvers.

[In marge: 1533]

In 't jaar 1533 op den xv^e februarij wierd weder een settinge gemaekt van op elke hondert van de poorters goeden een stooter

welverstaende dat die geenen die beneden de
ii^C gulden huer goeden waerdig waren niet en
betaelden. Den ontvang beliep v^C lvi £ viii stuyvers.

3453/2041

[kopregel: *Uit de boeken van leeninge, enz.*]

[in marge: 1534]

Wederom wierd in febuarij 1534 een
leeninge gedaen van op de honderd
guldens vii½ stuyvers, dat is zeven en
halve stuyver, beloopende 1465 guldens
x stuyvers.
Ende den ix julij des zelven jaars
van op elk honderd gulden een stooter
't welk bedrag 714 guldens ii stuyvers ix schellingen.
[in marge:1536]

In 't jaar 1536 op den 8^e mej deed
men wederom een settinge van vijf stuyvers
op elke honderd gulden
en een gelijke settinge op de 21 julij

[in marge:1537, 1542, 1543]

1537

In de jaren 1542 en 1543 werd bij
raedsbesluit, wederom leeninge van
vijf stuyvers op de honderd gulden ge-
vorderd en men stelde tot ontvangers
in 't jaar 1542
van de vroetschap wegen:
Jan Jans. Buijzer
Dirk Reijers., pottebakker
vande oude schutters wegen:
Floris van Teijlingen
Wouter Kornelis.
vande jonge schutters wegen:
Comen Claes Heijndrixz
Heijndrik Ariaensz. Schilder
In den jare 1543 wierden insgelijx uit de vroet-
schap en uit de schutterije de ontvangers ge-
koren.
Naderhant deed men betaling van de
geleende gelden, gelijk al in 't jaar 1535
in betalinge van de setting tot afkortinge

wierd gerekent.

3457/2045

Uit een brief in den jaare
1522 den xvii^{en} van meije door
burgemeesteren van Brugge
aan burgemeesteren en schepenen
van Alkmaar geschreven.

[in marge: Kaatsbaans naam reden hier uit te gissen.]

Bij die van Brugge was gevangen
eene Anna Broerkins, gheboren van
Borchum in Vrieslandt welke
gehoord, bekende en verklaarde dat
zij taveerne gehouden had in de
cadsebane binnen Alkmaar, tien
of 12 jaar geduurende, maar om
zekere dieften¹ uit stads-
regtsgebied was gebannen. Te
dezer zaake schreven die van
Brugge aan die van Alkmaar
om berigt.

[in marge: Klooster der observanten².]

In een schepenkennis¹ verleden
tot Alkmaar den 3 dag van julio
1507, vinde ik gemelt een stuk
lands, gelegen bynen die stedevryheyt
van Alcmair op die geest tegens 't
cloester van den observanten, dair
lendens of waren te wesen van 't land den lydweg an
dat westeynde

¹ dieften – diefstallen

² observanten – leden van hervormingsbeweging van kloosterlingen, die streefden naar strikte naleving van armoede-ideaal van Franciscus van Assisi en zich verzetten tegen de rijkdom van de kloosters. Bedoeld zal zijn het Clarissenklooster.

³ schepenkennis - schuldbekentenis voor schepenen gemaakt

3459/2047

[in marge: Rekening 1572/1576.]

[in marge: Ingeleverd 9 febr. 1583.]

uit een reekeninge der stede van Alkmaer
van alsulke ontfange ende uitgeven
van penningen als deselve stede gehadt ende
gedaen heeft ten gemeenen saike,
ende dat van den beginne aff van de

troublen in den jaere XV^C LXXII totten
lesten decembris anno XV^C LXXVI inclus.

overgelevert in de Camer van de
Rekening tot Hoorn den ix februarij

XV^C LXXXIII in presentie van Jacob

Dirxz. van Alkmaer, Jan Berchout van
Hoorn, mr. Jacob Joostensz. van Enchuijsen,
Symon Cornelisz. Cort van Eedam, Jan
Aelbrechtsz. raet van Monnickedam,
Borrit Willemsz. dijkgraef van Medemblik
ende Jacob Mathijsz. Rol van Purmer-
eijnde, gecommiteerden respectie der
zelve steden, tot hooringe en sluitinge
van dien.

Door den rentmeester Hans Colterman
wierd aan de stat Alkmaar betaalt

[in marge: 1573 en 1574.]

wegens leening voor de krijgsknegten
sederd den 25 october 1573 tot den
vii december 1573, ingesloten 6645-18-6
en 't overige van dezelve lee-

ninge werd voor den xiii^{en} van
februarij 1575 voldaan be-
loopende tesamen 7309-6-6.

3459/2048

[kopregel: *Uit een reekening van 't jaar 1573*]

[in marge: 1573]

In april wierd door de stadt Alkmaar
tot toerustinge van de oorlogschepen
opgebroght 940 gulden.

De stede wierd door den ontfanger
Hans Colterman als rentmeester Fredrik
van Zevender betaald een somme
van thienduysent vierhondert ende
vierentwintig ponden . . . tot redemptie
van de tinnen munte bij de selve

stede in de belegeringe geslagen tot
betalinge van de krijgsluyden binnen
der selver stede . . .

In den jaare 1573 wierden ten behoeve
der versterkinge van de stede afge-
broken vierensestig huijsen, zeventien
kamers en een lijnbaan, als volgt:

op 't Ridsevoort	-----	19 huysen	---7 kamers
in de Kanisstraat	-----	24	----- 5 -----
buyten de Geestpoort	-----	6	----- 3
buyten de Vriesepoort	-----	3	----- 2
op 't Nieuweland	-----	8	-----
op Cuakelbrug		3	
bij Malalenbrug		1 huysen	---- kamers
samen	-----	64	----- 17 -----

Voorts worde in uitgave gebragt wegens
vijf zoutkeeten, elk hebbende gehad
twee pannen gestaan hebbende op 't
oosteijnde van de Leet, 6000 guldens.

3460/2049

[kopregel: *Uit een rekening van 't jaar 1573.*]

Geduurende 't beleg wierden tot
Alkmaar tot wederstant van den
viant notelick offgebroken
volgende huysen en kamers.

Op 't Luttikoudorp bij de Rootoorn
twee kamers ----- *zeg* ----- 2
op 't Luttikoudorp aan de noord-
zijde ----- 4 huijzen
zuutzij ----- 1
bij de Vriesepoort ----- 10 ----- 3 kamers
zijnde onder de laatste
6 agter den dijk en 't
huys de Hollanse Tuyn
in de Pieterstraat ----- 2 ----- 4 kamers
in de Wortelstraat ----- 1 ----- 3
op de Leets: noortzijde ----- 2 ----- 3
zuijtzij Dronkenoort ----- 0 ----- 1
20 huizen - -16 kamers

Langs de vesten agter 't Luttikou-
dorp en den dijk wierde verscheijde
erven onder de wal bedolven.

De partijen van de afgebrooken
huijzen, camers, zoutkeeten ende
ontgrondinge van de landen,

die ik niet heb opgeteld, tot
fortificatie van de stede van Alc-
maer geschiet en gedaan deur ex-
presse last ende bevel van Zijne
Prinselijke Exellentie ... hier voren gemen-
tioneert, mitsgaders van de

3461/2050

[kopregel: *Uit een reekening van 't jaar 1573.*]

lijnbaanen ... tesamen bedragende
ter somme van xlv^m ix^c xii £ iii st. vii **schellingen**
in respecte dat die van Alcmaer
genoten hebben de materialen van de
afgebroken huijzen, kamers ende keeten
en zekere erven en kleyne percijtgens
lands is gemodereert ende den selven
geaccordeert een somme van xxxii^m £.

Op de togt gedaan om 't Rinmolens-
huis in te neemen wierd een der stede
schuyten verbrand.
Een schuyt wierd er in 't beleg voor
die Cooltuynbrug gezonken
bij de zoutkeeten insgelijx een damlooper
en drie turfponen, nog een schuyt [**fol.c.**] en bij 't quaqulbreg.
pettemerschuyt.

Een schip wierd er gelegd voor de
Dronkenoorder boom en daardoor 't
grof geschut seer beschadigt.
- fol. bladzijde 33 - werd gemeld van een quitantie
van den x july 1572. wegens hout ver-
besigt aan een galg door bevel van de
commissaris Mostert opte Steenebrug
opgeregt.

- fol.52 - werd gemeld de betaling van
seker houtwerk gehaald tot behoeff
van de schansen voor Lutkendorp
en de Leet, blijkende bij specificatie
betaald ... den xxv^{en} februarij 1573.

3462 / 2051

[kopregel: *Uit een reekening van 't jaar 1573.*]

[in marge: 1573]

- fol.53 - vinde ik

Jan Reyers., timmerman, als procuratie hebbende van Nanning Aelberts. van Medenblik van cxlviii balken verbesigt aen de borstweringe op 't eyndt van Dronkenoort en de Leedt betaelt bij ordonnantie en quitantie van date den xxiii der voors. maent (maart 1573) die som van clx gulden xvii st. viii p.

- fol.72 - werden gemeld brandstoffen geleverd om er vuurpijlen van te maken, die men gescoten heeft op 't Rinmoellers huys en

-fol. 73. dat voor Dronkenoorden en Lutikoudrop de boomen schepen waren gezonken.

- fol.cxxv-

Cornelis Sijmons., kannegieter, van arbeidsloon van sekere cloten te gieten ende van de tinnen dalers te gieten, mitsgaders van tin bij hem daertoe geleverd blijkende bij specificatie ... betaalt bij ordonnantie en quitantie van date den xxiii der voors. maand (october 1573) die som van lxxxiiii gulden, xv st.

3463 / 2052

[kopregel: *Uit een rekening van 't jaar 1573 enz.*]

[in marge: 1573]

- fol. Lxxv -

Wouter Sweersz, kistemaker, van negendalf¹ dosijn cuysen, tweehondert xxvii xxxvii spietsen ende xiii **eischen** spietsen in 't beleg te maken tot weerstant van den vijant betaalt ... den xxx^e october voors. xliiii gulden vi st.

- fol.76 - Ysbrant Willemsz, kannegieter, van arbeidsloon van viii^m pont loot in 't beleg te vergieten an roercloten, grote cloten ende hagel tot weerstant van de vyant ende van lxxxi pont tin vergoten an de tinnen dalers betaeld

... lxxx gulden iiiii st.

- fol.77 - Lobbrant Jacobs. Coren van verscoten penningen van boden die in 't beleg in ende uijt de stede gecomen sijijn en missiven in- en uijtgebracht hebben, blykende bij specificatie betaald ... date als voren - cli gulden xix st.

Ik vinde in deze rekening dat gedurende 't beleg binnen Alkmaar zijn gekomen een vaandrich uijt Haarlem, een Francoijs een bode, twee edelluijden.

¹ negendalf, *neghendehalf* - VMNV: korte betekenis: acht en half

3464 / 2053

[kopregel: *Uit een rekening van 't jaar 1573 enz.*]

- fol.79 - werd gemelt het spinnen en toemaken van ix^c xxvii ½ pont lonts.

- fol.83 - meld een weijdjen op te Coninxweg, toebehoorende Cornelis Claes. hek, van 't welke de paarden der soldaten 't gars hadden gegeten, sulx hem daar voor tot vergoeding betaalt wierd x gulden.

- fol.84 -
Wouter Sweerts. van drie vormen bij hem in 't beleg gemaect voir de nieuwe metalen stukken betaalt ... ii gulden xix st.

- fol.84 - werd gemeld tsestig lasten rogge door de gorters gemalen ten onderhout der arme burgerije en fol. 85 het bakken van drieenveertig lasten der zelve rogge ten selver gebruijke.

- fol.85 - Maerten Pieters. van dat hij in 't beleg mit missiven an de gouverneur Sonoij ende Staten gereijst heeft om succoers ende ontset te versoeken, betaelt bij ordonnantie en quatantie van de somme van xx gulden.

nog Maarten Pieters., van dat hij
als capiteijn die burgerie in 't beleg in
goede ordre gestelt ende onderhouden
heeft betaalt ... de somme van x gulden.

3465/2054

[kopregel: *Uit een rekening van het jaar 1573.*]

- fol 86 -

Cornelis Louris. ende Sijmon Garbrants.
goudsmiden van dat zij die tinnen
munte in 't belegge gestempelt ende
geslagen hebben, betaalt ... ix gulden.

Ten tijde van 't beleg word onder
toesigt en beleid van eenen Lambert
Jans. van Petten aan de Halvemaen
bij de Vriesepoort gearbeijde. En
deze had ook seven weken lang toesigt
op sekere werken tot wederstant
van den viant.

- fol 88 -

Dertig en somtijts meer timmer-
luijden arbeijden durende 't beleg, aan
't afbreken der gebouwen en 't be-
reijden van gereetschappen tot wederstant
des viants.

- fol 92 -

Zekere schepen wierden toe-
gerust tegen die van Wormer en tot
beschermenisse van de eijlanden en

- fol 93 -

soe dat op 't eijlant van Graft
en Rijp gesonden om den vijant wesende
op Wormer te resisteren.

Ik vinde in deze rekening dat zeer
veel zands na 't Kalf is gevoert.

Zulx het schijnt dat de schans
aldaar door zand van de geest
is opgemaakt.

3466/2055

[kopregel: *Uit een rekening van het jaar 1573.*]

- fol 95 - Door die van Alkmaar zijn
schuijten toegerust geweest tot weder-
stant van den vijant leggende tot
Ipendam.

- fol 98 - Om 't rinmolens huijs durende
't beleg in brant te krijgen, werd er
een Pettemer schuijt met stroowerk
en andere stoffen, in brand gestoken
door die van de stede.

- fol 99 -

Cornelis Cornelis. timmerman van
een reep lang lxxx vadem in 't
beleg geleverd om die cap van de
Vriesepoort off te halen, en 't ge-
schut herwaerts en derwaerts te
brengen ende van een eijnde ballix
ende caepstant om die voors. poort
om te winden, betaeld ... xv gulden.

- fol.100 - Meester Adriaen Anthonis. lant-
meter van sekere vacatien en besoignen
gedaen in de ampliatio ende fortifi-
catie der stede deur bevel van
Charles de Bosot ... betaelt cxliii gulden.

- fol.104 - In 't beleg wierd op 't eijnd
van 't Dronkenoort een sloot ge-
schoten welke al weder gedempt
was den xxii december 1575.

3467-2056

[kopregel: *Uit een rekening van*]

uijtgeven van oncosten die
de stadt ende die burgers gehad
hebben in 't onderhouden van
verscheijde garnisoenen.

In den eersten van de soldaten van
Stoltman, Wijbot, Robol, Jan Claes.
Spiegel en Holbeek die starck waren
omtrent viii^c mannen ende zijn binnen
Alcmaer gecomen den xx^{ste} junij
anno LXXII. De welke seven weken opte
burgers kosten gelegen hebben ende
binnen deselve tijdt wel stijf verteert
die som van x^m guldens.

Nota op de rant stond dat dese somme
was gemodereert tot op vi^c hoofden
tot 6 stuivers daags elk hoofd en viii^m vm^c xx £.

Daarna zijn binnen Alcmaer
gecomen Cornelis Loeffs, het horensse

vaendel die van Schagen, Barsingerhorn, Warmenhuijsen en die schout van Westzanen ende zijn nae Den Haech gotten. Ende wederom tot Alkmaer gecomen alzo zyluyden verstroijt waren omtrent Santvoort. Ende hebben den burgers offgeteert binnen den tijt van xiiii dagen de som van iiii^{m} gulden.

Dit werd gemodereert op iii^{m} £

[los blad achterin deel:]

Die opinie Adolphi voors. invoegen dat daarom veel moeijens in Den Hage voor die heeren staten is geweest. Soo dat die questien nog ongedecideert sijn gebleven. Ende hier zijn partijen eenen Cornelis van Hil een vreemdeling, ende eenen Pieter Cornelis. borger van hier, een corfmaker van sijn ambagt, ende daer naer een vis ofslager, een bot, vermetel, onbescaemt ende ongeleert mensch die in den aenvanck van de troubel.

Van Pieter Harmens. van Percijn sprekende zegt hij, dat hij Clok (Stoop) pleeg te heten, maar zijn naam 1609 veranderde of wat te voren. Dog dat hij ook niet was van die afkomst. Sijn vader was een molenaar uit Goylant, en maelden hier op een molen genaemt de Rootoren bij 't waterpoortjen ... ende werde daer naer een bierstecker. Hij was van geen goeden naem.